

รายงานผลการตรวจราชการและติดตามประเมินผล การจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รอบที่ ๑ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๖
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานผลการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ของสำนักงานศึกษาธิการภาค 16 ครอบคลุมพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่ สะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาทุกสังกัดได้ร่วมกันดำเนินงานตามบริบทของพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และภาคีเครือข่าย ส่งผลให้การดำเนินงานตามจุดเน้นการตรวจราชการทั้ง 4 ด้าน เป็นไปตามเป้าหมาย และเกิดผลเชิงประจักษ์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และประชาชนในพื้นที่

เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจราชการ และติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแบบรายงานผลการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ที่สำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผลสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สร้างขึ้นเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ปัญหาและอุปสรรค แนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะ รูปแบบแนวทางหรือนวัตกรรมที่คาดว่าเป็นต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี สำนักงานศึกษาธิการภาค 16 ได้รวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่สนับสนุนการตรวจราชการ ของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ (นางยุพิน บัวคอม) ร่วมกับคณะทำงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย น่าน พะเยา และแพร่ ที่ได้ดำเนินการสรุปเป็นภาพรวมตามแบบรายงานผลการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สามารถสรุปได้ ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านความปลอดภัยและคุ้มครองผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา

จุดเน้น : ยกระดับมาตรการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา และการป้องกันภัยจากสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่เสี่ยงให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone)

หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 ได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ แผนบริหารความเสี่ยง และกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยที่ครอบคลุมทั้งด้านอุบัติเหตุ ความรุนแรง การละเมิดสิทธิ ภัยพิบัติ และผลกระทบด้านสุขภาพ มีการติดตั้งอุปกรณ์ด้านความปลอดภัย เช่น กล้องวงจรปิด ระบบแจ้งเหตุ อุปกรณ์ดับเพลิง และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อความปลอดภัยของผู้เรียนและบุคลากร พร้อมทั้งจัดกิจกรรมฝึกซ้อมอพยพหนีไฟ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การช่วยชีวิตขั้นพื้นฐาน และการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ยังมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบ MOE Safety Center เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเฝ้าระวังและการตอบสนองต่อเหตุการณ์ได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น ตำรวจ โรงพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาค

ประชาชน ส่งผลให้สถานศึกษาส่วนใหญ่สามารถยกระดับเป็นพื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ปกครองและชุมชนในพื้นที่

ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

จุดเน้นที่ 2.1 ผลักดันการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์บริบทพื้นที่ โดยเน้นสมรรถนะที่จำเป็นให้กับผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ

หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาได้เร่งพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การลงมือปฏิบัติจริง และการใช้สื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพ อีกทั้งยังมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่เชื่อมโยงภูมิปัญญา วัฒนธรรม และทรัพยากรของชุมชน เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของผู้เรียน

จุดเน้นที่ 2.2 พัฒนาการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศผ่านพหุปัญญาและทักษะอาชีพ

สถานศึกษาในพื้นที่มีการดำเนินงานเพื่อค้นหาและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถเฉพาะบุคคล ผ่านกิจกรรมพหุปัญญา การแข่งขันทางวิชาการ การพัฒนาทักษะอาชีพ การเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project-Based Learning) การจัดห้องเรียนพิเศษ และการบูรณาการหลักสูตรอาชีพในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ และมีทักษะพร้อมต่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคต

จุดเน้นที่ 2.3 กำกับ ติดตามการเสริมสร้างการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย และการปลูกฝังหน้าที่พลเมืองและคุณธรรมให้กับผู้เรียน

สถานศึกษาได้บูรณาการการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ชาติไทย หน้าที่พลเมือง และคุณธรรมจริยธรรม ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น กิจกรรมวันสำคัญของชาติ การส่งเสริมวินัยนักเรียน การทำจิตอาสา และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรักชาติ เคารพกติกาสังคม มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาไทย

ด้านที่ 3 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

จุดเน้นที่ 3.1 การป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกตกหล่น เด็กออกกลางคันให้เป็นศูนย์ (Zero Dropout)

ทุกจังหวัดในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 ให้ความสำคัญกับการค้นหา ติดตาม ช่วยเหลือ และส่งต่อเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างเหมาะสม โดยมีการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ใช้กลไกเครือข่ายระดับพื้นที่ ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการติดตามรายกรณี พร้อมจัดรูปแบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

จุดเน้นที่ 3.2 สร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษา (Anywhere Anytime) และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หน่วยงานทางการศึกษาได้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ แพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์ ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน ห้องสมุดประชาชน และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกช่วงวัย สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา มีการส่งเสริมระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) การเทียบโอนผลการเรียน และการจัดหลักสูตรระยะสั้นตอบสนองต่อการพัฒนาทักษะอาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชน อันเป็น กลไกสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

ด้านที่ 4 ด้านการส่งเสริมวิชาชีพและสวัสดิการครู และบุคลากรทางการศึกษา

จุดเน้นที่ 4.1 ส่งเสริมการเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

หน่วยงานต้นสังกัดได้ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการขอมือหรือเลื่อน วิทยฐานะผ่านระบบดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ สนับสนุนเครือข่ายพี่เลี้ยง และติดตาม ให้คำแนะนำรายบุคคล ส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถเข้าสู่กระบวนการพัฒนาความก้าวหน้า ในวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส

จุดเน้นที่ 4.2 แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ควบคู่กับการพัฒนาทักษะและการสร้าง วินัยด้านการเงินและการออม

มีการขับเคลื่อนมาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูผ่านสถานีแก้หนี้และกลไกความร่วมมือกับ หน่วยงานทางการเงิน โดยให้คำปรึกษา ปรับโครงสร้างหนี้ และส่งเสริมความรู้ด้านการวางแผนการเงิน การ ออม และวินัยทางการเงิน ช่วยลดภาระหนี้สินและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาใน ระยะยาว

จุดเน้นที่ 4.3 ส่งเสริมสวัสดิการที่พักอาศัยของครู

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการปรับปรุง ซ่อมแซม และพัฒนาบ้านพักครูให้มีสภาพพร้อมใช้ งาน ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการอยู่อาศัย โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลหรือพื้นที่ขาดแคลนบุคลากร เพื่อ สร้างขวัญกำลังใจและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของครูอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดเน้นที่ 4.4 ลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนของครูผู้สอน

มีการปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการ ลดงานเอกสารที่ซ้ำซ้อน และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ ในการบริหารงานและรายงานข้อมูลมากขึ้น เพื่อให้ครูมีเวลาในการจัดการเรียนการสอน ดูแลผู้เรียน และ พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ อันเป็นการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้โดยตรง

จุดเน้นที่ 4.5 พัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา

หน่วยงานทางการศึกษาได้จัดอบรม พัฒนาทักษะ และส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และปัญญาประดิษฐ์ (AI) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ การ ผลิตสื่อดิจิทัล การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ และการบริหารจัดการข้อมูล ส่งผลให้บุคลากรมีความพร้อมต่อการ จัดการศึกษาในยุคดิจิทัลและสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปภาพรวม ผลการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 แสดงให้เห็นถึงศักยภาพ

ของหน่วยงานทางการศึกษาในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบและเกิดผลเป็นรูปธรรม ทั้งด้าน ความปลอดภัย คุณภาพผู้เรียน ความเสมอภาคทางการศึกษา และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา อันเป็นรากฐานสำคัญของการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ อย่างไรก็ตาม ควรมีการสนับสนุน งบประมาณ เทคโนโลยี และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายเกิดความ ยั่งยืน ครอบคลุม และตอบสนองต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำนำ

สำนักงานศึกษาธิการภาค 16 มีภารกิจสำคัญในการสนับสนุนการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 อันประกอบด้วยจังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่ เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนประชาชนผู้รับบริการทางการศึกษา

รายงานผลการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสรุปผลการดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนสะท้อนผลสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 โดยครอบคลุมประเด็นสำคัญ ได้แก่ ด้านความปลอดภัยและคุ้มครองผู้เรียน ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา และด้านการส่งเสริมวิชาชีพและสวัสดิการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ในโอกาสนี้ขอขอบพระคุณ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 ที่ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนข้อมูลการตรวจราชการ ให้มีความครอบคลุม ครบถ้วน สมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญสำหรับผู้บริหาร หน่วยงานทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ในการใช้ประกอบการกำหนดนโยบาย การวางแผน การบริหารจัดการ และการพัฒนาการศึกษาของพื้นที่และประเทศให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

กลุ่มตรวจราชการและติดตามประเมินผล
สำนักงานศึกษาธิการภาค 16

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร.....	ก
คำนำ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
2. วัตถุประสงค์.....	2
3. กรอบแนวคิด.....	2
4. ขอบเขตของการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล.....	3
5. คำนิยามศัพท์.....	3
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 บริบทที่เกี่ยวข้อง	
1. กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจราชการ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล.....	6
2. ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	11
3. นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569.....	12
4. นโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569.....	14
บทที่ 3 รายงานผลการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการ รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569	
ด้านที่ 1 ด้านความปลอดภัยและคุ้มครองผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา จุดเน้น ยกระดับมาตรการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา และการป้องกันภัยจากสถานการณ์ ฉุกเฉินในพื้นที่เสี่ยงให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone).....	17
ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จุดเน้นที่ 1 ผลักดันการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์บริบทพื้นที่ โดย เน้นสมรรถนะที่จำเป็นให้กับผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ.....	24
ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จุดเน้นที่ 2 พัฒนาการศึกษเพื่อความเป็นเลิศผ่านพหุปัญญาและทักษะอาชีพ.....	33
ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จุดเน้นที่ 3 กำกับ ติดตามการเสริมสร้างการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย และการ ปลูกฝังหน้าที่พลเมืองและคุณธรรมให้กับผู้เรียน.....	40

ด้านที่ 3 ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา	
จุดเน้นที่ 1 การป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคันให้เป็นศูนย์ (Zero Dropout)	47
ด้านที่ 3 ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา	
จุดเน้นที่ 2 สร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษา (Anywhere Anytime) และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	57
ด้านที่ 4 ด้านการส่งเสริมวิชาชีพและสวัสดิการครู และบุคลากรทางการศึกษา	
จุดเน้นที่ 1 ส่งเสริมการเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.....	64
ด้านที่ 4 ด้านการส่งเสริมวิชาชีพและสวัสดิการครู และบุคลากรทางการศึกษา	
จุดเน้นที่ 2 แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ควบคู่กับการพัฒนาทักษะและ การสร้างวินัยด้านการเงินและการออม.....	71
ด้านที่ 4 ด้านการส่งเสริมวิชาชีพและสวัสดิการครู และบุคลากรทางการศึกษา	
จุดเน้นที่ 3 ส่งเสริมสวัสดิการที่พักอาศัยของครู.....	76
ด้านที่ 4 ด้านการส่งเสริมวิชาชีพและสวัสดิการครู และบุคลากรทางการศึกษา	
จุดเน้นที่ 4 ลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนของครูผู้สอน.....	80
ด้านที่ 4 ด้านการส่งเสริมวิชาชีพและสวัสดิการครู และบุคลากรทางการศึกษา	
จุดเน้นที่ 5 พัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา	84
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ.....	ช
ภาคผนวก ข คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ.....	ฐ
ภาคผนวก ค ภาพการลงพื้นที่ตรวจราชการ.....	ด

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

การตรวจราชการเป็นมาตรการสำคัญประการหนึ่งในการบริหารราชการแผ่นดินที่จะทำให้การปฏิบัติราชการหรือการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามเป้าหมาย สอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดินและนโยบายของรัฐบาล สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรค และก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนด้วยความโปร่งใสเป็นธรรม ประหยัด และมีประสิทธิภาพตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 6 บัญญัติว่า การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ โดยประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ โดยมีผู้ตรวจราชการกระทรวงรับผิดชอบและมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจราชการเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกระทรวงในฐานะผู้สอดส่องดูแลแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงและปลัดกระทรวง ตามที่กำหนดไว้ใน ข้อ 9 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจราชการ พ.ศ. 2548 และ ข้อ 8 กำหนดให้การตรวจราชการดำเนินการตามแผนการตรวจราชการประจำปีหรือตามที่ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีโดยให้จัดทำแผนการตรวจราชการประจำปีให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา รวมทั้งกำหนดมาตรฐาน และเครื่องมือในการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 20 บัญญัติให้กระทรวงศึกษาธิการมีผู้ตรวจราชการของกระทรวง เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจราชการ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม และประเมินผลระดับนโยบาย การนิเทศ ให้คำปรึกษา แนะนำ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ 5 ให้มีสำนักงานศึกษาธิการภาค จำนวนสิบแปดภาค เพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาคและจังหวัด โดยการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น ๆ และให้มีอำนาจหน้าที่ตามข้อ 5 (4) ให้สำนักงานศึกษาธิการภาค มีอำนาจหน้าที่สนับสนุนการตรวจราชการและการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ และประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ 2.5 เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการตรวจราชการ การติดตามตรวจสอบและประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการภาค ดังนี้ 1) วางแผนการจัดระบบการประสานการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ 2) กำกับดูแล เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ

3) กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการบริหารการจัดการศึกษาของหน่วยงานการศึกษาในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ 4) ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของ กระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ 5) จัดระบบประสาน สนับสนุน ช่วยเหลือ และการรายงานเหตุภัย พิบัติและภาวะวิกฤติทางการศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบและระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการตรวจ ราชการ การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา พ.ศ. 2568 ข้อ 19 ให้ศึกษาธิการภาคติดตาม และประเมินผลนโยบายตามภารกิจ ตลอดจนให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อปรับปรุงพัฒนา โดยให้สำนักงาน ศึกษาธิการภาค ดำเนินการดังนี้ (1) กำหนดแนวทางการติดตามให้สอดคล้องกับนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ และกำหนดแนวทางการติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา การปฏิบัติราชการของ สำนักงานศึกษาธิการภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด การบริหารประมาณของสำนักงานศึกษาธิการ ภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตามที่คณะกรรมการกำหนด (2) รายงานผล (1) ไปยังปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ (3) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือปลัดกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

ดังนั้น เพื่อให้การรายงานผลการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นไปตาม แผนการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 และเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จึงได้จัดทำรายงานผลการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รอบ ที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ที่แสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานตามนโยบาย ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และรูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรมที่เป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี เพื่อเป็นข้อมูล ประกอบการดำเนินงานตามนโยบายของผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อรายงานผลการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 รวมทั้งสรุปปัญหาอุปสรรคแนวทางการแก้ไขปัญหา และ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของหน่วยงาน สถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 16 ประกอบด้วยจังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่ ให้แก่ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงาน ทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

3. กรอบแนวคิด

สำนักงานศึกษาธิการภาค 16 มีกรอบแนวคิดของการตรวจราชการ ติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประสานแผนการตรวจราชการ ของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ (นางยุพิน บัวคอม) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2569 กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจราชการในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับภาค

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำแผนปฏิบัติการตรวจราชการ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาและดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวง

ขั้นตอนที่ 4 จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนที่จะออกตรวจในแต่ละจังหวัด ได้แก่ จังหวัด เชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่ เพื่อใช้เป็นระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการตรวจราชการ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 5 ออกตรวจราชการตามแผนการตรวจราชการ

ขั้นตอนที่ 6 วิเคราะห์ รายงานผลการตรวจราชการ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจราชการ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ขั้นตอนที่ 7 จัดทำรายงานผลการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

4. ขอบเขตของการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการกำหนดเขตตรวจราชการของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ให้สอดคล้องกับการปรับปรุงการจัดกลุ่มจังหวัดและการกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการกลุ่มจังหวัด 18 กลุ่มจังหวัด ตามมติคณะรัฐมนตรีโดยให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม ปรับปรุงเขตตรวจราชการ ให้สอดคล้องกับเขตตรวจราชการ สำนักนายกรัฐมนตรีจึงมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 221/2561 ลงวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2561 เรื่องการกำหนดเขตตรวจราชการของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี โดยเขตตรวจราชการที่ 16 ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่

4.2 ขอบเขตของหน่วยรับตรวจ ได้แก่ หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 (จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่)

4.3 ด้านพื้นที่จัดเก็บ ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลจากหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยรับตรวจ ในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 (จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่)

5. คำนิยามศัพท์

5.1 ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากกระทรวงศึกษาธิการให้ทำหน้าที่ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

5.2 เขตตรวจราชการ หมายถึง พื้นที่ตรวจราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจราชการ

5.3 ผู้รับการตรวจราชการ หมายถึง สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแพร่ และหน่วยงานการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่

5.4 การติดตาม หมายถึง กระบวนการในการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และมีการรายงานสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

5.5 การประเมินผล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลของการดำเนินงาน เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่าได้ผลตามที่กำหนดไว้

5.6 การติดตามและประเมินผล หมายถึง กระบวนการวัดและติดตามผลการปฏิบัติงานตามนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อประเมินว่าสามารถปฏิบัติงานตามนโยบายหรือโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่โดยมีการรายงานผลแก่ผู้เกี่ยวข้อง

5.7 หน่วยงานการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด หมายถึง

- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และ จังหวัดแพร่
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 เขต 2 เขต 3 และ เขต 4
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 และ เขต 2
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 และ เขต 2
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 และ เขต 2
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย น่าน พะเยา และ แพร่
- สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และ จังหวัดแพร่
- สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่

5.8 สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่

5.9 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ หมายถึง นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 - 2570

5.10 ผลการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หมายถึง ผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ตามกรอบนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

5.11 หน่วยรับตรวจ / ผู้รับการตรวจ หมายถึง หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในหน่วยงานของรัฐในสังกัด หรือในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งโรงเรียนเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และรับการตรวจราชการจากผู้ตรวจราชการกระทรวง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 หน่วยงานและสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนางานด้านการศึกษาตามภารกิจของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 หน่วยงานในระดับพื้นที่ สามารถนำข้อเสนอแนะจากการตรวจราชการนำไปปรับปรุง และพัฒนางานให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา และนำไปวางแผนงานในการพัฒนาการศึกษา เพื่อให้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อคุณภาพการศึกษาและทำให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

6.3 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ สำนักตรวจราชการ และติดตามประเมินผล และสำนักงานศึกษาธิการภาค 16 ได้รับข้อมูลการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล

การจัดการศึกษา ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการของจังหวัดในเขตตรวจราชการที่ 16 ประกอบด้วยจังหวัด เชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่ และของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การศึกษาสู่การปฏิบัติระดับเขตตรวจราชการต่อไป

บทที่ 2

หลักการสำคัญ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

1. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวดที่ 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 กำหนดว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย วรรคสอง รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย วรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ วรรคสี่ การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

1.2 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2545 มาตรา 3/1 กำหนดให้การบริหารราชการ ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน และวรรคสาม ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ

1.3 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 20 กำหนดให้มีผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจราชการ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม และประเมินผลระดับนโยบาย เพื่อเนเทศให้คำปรึกษาและแนะนำ และเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

1.4 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 มาตรา 6 ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

มาตรา 9 ได้กำหนดสรุปได้ว่า การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ให้ส่วนราชการปฏิบัติดังต่อไปนี้

- (1) ก่อนจะดำเนินการตามภารกิจใด ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการไว้เป็นการล่วงหน้า
- (2) การกำหนดแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการตาม (1) ต้องมีรายละเอียดของขั้นตอนระยะเวลา และงบประมาณที่จะต้องใช้ในการดำเนินการของแต่ละขั้นตอน เป้าหมายของภารกิจผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ
- (3) ส่วนราชการต้องจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่ กพร. กำหนด
- (4) ในกรณีที่การปฏิบัติภารกิจหรือการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ เกิดผลกระทบต่อประชาชน ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่จะต้องดำเนินการแก้ไขหรือบรรเทาผลกระทบนั้น หรือเปลี่ยนแผนปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

1.5 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจราชการ พ.ศ. 2548 ข้อ 8 บัญญัติไว้ว่าการตรวจราชการให้ดำเนินการตามแผนการตรวจราชการประจำปี หรือตามที่ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีให้จัดทำแผนการตรวจราชการตามรอบปีงบประมาณ โดยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และผู้ตรวจราชการร่วมกันจัดทำให้แล้วเสร็จภายในเดือนตุลาคมของปีงบประมาณนั้น และ ข้อ 12 ให้ผู้ตรวจราชการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. สั่งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้รับการตรวจปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มติของคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งของนายกรัฐมนตรี
2. สั่งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้รับการตรวจปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติในเรื่องใดๆ ในระหว่างการตรวจราชการไว้ก่อน หากเห็นว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการหรือประโยชน์ของประชาชนอย่างร้ายแรง และเมื่อได้สั่งการดังกล่าวแล้ว ให้รายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อทราบหรือพิจารณาโดยด่วน
3. สั่งให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐชี้แจง ให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารและหลักฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อประกอบการพิจารณา
4. สอบข้อเท็จจริง สืบสวนสอบสวน หรือสดับรับฟังเหตุการณ์ เมื่อได้รับการร้องเรียน หรือมีเหตุอันสมควร โดยประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานตรวจสอบอื่นๆ เพื่อแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชน หรือปัญหาอุปสรรคของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

5. ประเมินผลการปฏิบัติราชการของผู้รับการตรวจ และรายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อทราบ
6. เรียกประชุมเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อชี้แจง แนะนำ หรือปรึกษาหารือร่วมกัน

1.6 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา พ.ศ. 2568

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา พ.ศ. 2568 ได้กำหนดกรอบและแนวทางการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลระดับกระทรวง ไว้ดังนี้

หมวด 1 ข้อ 7 การตรวจราชการ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

(1) เพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการตรวจราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

(ก) เพื่อชี้แจง แนะนำ หรือทำความเข้าใจกับหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับแนวทางและการปฏิบัติงานหรือการทำภารกิจตามนโยบายของรัฐบาล และแผนต่าง ๆ ของชาติและของหน่วยงานของรัฐ

(ข) เพื่อตรวจติดตามว่าหน่วยงานของรัฐได้ปฏิบัติตามถูกต้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มติของคณะรัฐมนตรี และคำสั่งของนายกรัฐมนตรี และเป็นไปตามความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนหรือยุทธศาสตร์ใด ๆ ที่กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติ หรือวาระแห่งชาติหรือไม่

(ค) เพื่อติดตามความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรค รวมทั้งประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่าในการปฏิบัติงานหรือการจัดทำภารกิจของหน่วยงานรัฐ

(ง) เพื่อสดับรับฟังทุกข์สุข ความคิดเห็น และความต้องการ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน

(จ) เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง และสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในพื้นที่

(2) เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย แผนการตรวจราชการประจำปี แผนการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ 8 การตรวจราชการ การติดตาม ประเมินผลและนิเทศศึกษาระดับกระทรวง เป็นการตรวจราชการ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามและประเมินผลระดับนโยบาย เพื่อนิเทศให้คำปรึกษา และแนะนำเพื่อการปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ในขอบเขตและอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะผู้สอดส่องดูแลแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 9 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งผู้ตรวจราชการคนหนึ่ง เป็นหัวหน้าผู้ตรวจราชการมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ตรวจราชการ เพื่อให้การปฏิบัติงานของผู้ตรวจราชการเป็นไปตามระเบียบนี้ และจะให้มีรองหัวหน้าผู้ตรวจราชการด้วยก็ได้

ข้อ 10 การตรวจราชการ การรายงานผลการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และการรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลหรือการดำเนินการอื่นใดที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ สามารถดำเนินการทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้

ข้อ 11 ให้ผู้ตรวจราชการดำเนินการตรวจราชการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการตรวจราชการ ตามข้อ 7 ให้ผู้ตรวจราชการถือปฏิบัติตามระเบียบและธรรมเนียมของทางราชการ และมาตรฐานในการปฏิบัติหน้าที่และจริยธรรมของผู้ตรวจราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี และมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(1) ตรวจ ติดตาม ตามแผนการตรวจราชการประจำปี ที่คณะกรรมการกำหนด

(2) สั่งเป็นลายลักษณ์อักษร ให้ผู้รับการตรวจปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มติของคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งของนายกรัฐมนตรี

(3) สั่งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้รับการตรวจ ปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติงานใด ๆ ในระหว่างการตรวจราชการไว้ก่อน หากเห็นว่าก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการหรือประชาชนอย่างร้ายแรง และเมื่อผู้ตรวจราชการได้สั่งการดังกล่าวแล้วให้รายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อทราบหรือพิจารณาโดยด่วน

(4) สั่งให้ผู้รับการตรวจชี้แจง ให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารและหลักฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพื่อประกอบการพิจารณา

(5) สอบข้อเท็จจริง สืบสวนข้อเท็จจริง หรือสดับรับฟังเหตุการณ์ เมื่อได้รับการร้องเรียน หรือเมื่อมีเหตุอันควร โดยประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานตรวจสอบอื่น ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชนหรือปัญหาอุปสรรคของผู้รับการตรวจ

(6) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามและประเมินผลระดับนโยบายเพื่อนำเสนอให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อปรับปรุงพัฒนา

(7) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ได้ตามความเหมาะสม

(8) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

หมวด 2 ข้อ 17 ให้คณะกรรมการ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบาย เสนอมาตรฐาน ระบบการติดตามตรวจสอบประเมินผลและแผนการตรวจราชการประจำปี แผนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

(2) กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ การปฏิบัติราชการของส่วนราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และเสนอแนะการบริหารงบประมาณของส่วนราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(3) ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาระบบ และการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

(4) แต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการใด ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

(5) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

หมวด 3 ข้อ 18 การติดตาม ประเมินผลนโยบาย และการนิเทศ ระดับส่วนราชการ ให้หัวหน้าส่วนราชการ ระดับสำนักงานคณะกรรมการหรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น ติดตาม ประเมินผลนโยบายและการนิเทศ ให้คำปรึกษาและแนะนำ เพื่อปรับปรุงพัฒนาแก่ส่วนราชการในสังกัดและดำเนินการ ดังนี้

(1) กำหนดแนวทางการติดตามให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และกำหนดแนวทางการติดตาม ประเมินผลนโยบายและการนิเทศการจัดการศึกษา การปฏิบัติราชการของส่วนราชการการบริหารงบประมาณของส่วนราชการตามที่คณะกรรมการกำหนด

(2) เสนอรอบประเด็นการตรวจราชการตามภารกิจของส่วนราชการต่อคณะกรรมการ เพื่อพิจารณากำหนดเป็นแผนการตรวจราชการ

(3) รายงานผลตาม (1) ไปยังคณะกรรมการ

(4) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ 19 การติดตามและประเมินผลนโยบาย ระดับภาค ให้ศึกษาธิการภาคติดตามและประเมินผลนโยบายตามภารกิจ ตลอดจนให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อปรับปรุง โดยให้สำนักงานศึกษาธิการภาคดำเนินการ ดังนี้

(1) กำหนดแนวทางการติดตามให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และกำหนดแนวทางการติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา การปฏิบัติราชการของสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด การบริหารงบประมาณของสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามที่คณะกรรมการกำหนด

(2) รายงานผลตาม (1) ไปยังปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(3) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือปลัดกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

ข้อ 20 การติดตาม ประเมินผลนโยบาย และการนิเทศ ระดับจังหวัด ให้อนุกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ทำหน้าที่อยู่ในจังหวัดนั้น ๆ ตามภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการและตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและที่คณะกรรมการกำหนด โดยให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) กำหนดแนวทางการติดตามให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และกำหนดแนวทางติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล นิเทศและแผนการตรวจราชการของหน่วยงานการศึกษาในระดับจังหวัดตามที่คณะกรรมการกำหนด และเสนอ กศจ. พิจารณาให้ความเห็นชอบ

(2) เสนอรายงานผลตาม (1) ไปยัง กศจ. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและให้ กศจ. รายงานผลการดำเนินการดังกล่าวไปยังคณะกรรมการ

(3) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการ หรือ กศจ. มอบหมาย

การประชุมอนุกรรมการ ให้เชิญผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการหรือผู้แทนที่ผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการมอบหมาย เข้าร่วมประชุมด้วย

ข้อ 21 การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาให้คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดจำนวน หลักเกณฑ์ และ

วิธีการได้มาของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2548 มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด
- (2) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารและการดำเนินการโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการเตรียมการรับการนิเทศติดตาม และประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก
- (3) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมากำหนดเป็นแนวทางในการติดตาม ประเมินผล และนิเทศการบริหารและการดำเนินการของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา
- (4) รายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาต่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.)
- (5) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมอบหมาย

1.8 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษา ในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ (ข้อ 5 (4) ให้มีสำนักงานศึกษาธิการภาค มีอำนาจหน้าที่สนับสนุนการตรวจราชการ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ (ข้อ 11 (3)) ให้มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ส่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัดติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และ ข้อ 8 (6) ให้ กศจ. มีอำนาจหน้าที่ กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการ หรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

2. ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้ข้อ 2.5 (2) (3) และ (4) กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในพื้นที่รับผิดชอบ รวมถึงการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และตามนโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบและ ข้อ 4.5 หน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (4) ประสานและสนับสนุนการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ (5) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ จัดทำแผนการรองรับการตรวจราชการ และดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการ และดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงในการติดตามและประเมินผลตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (7) ส่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและยุทธศาสตร์ชาติ

3. นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569-2570

นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 – 2570 ภายใต้แนวคิด “เรียนดี มีคุณธรรม” ใช้แนวทางการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนทุกช่วงวัยให้มีศักยภาพและความพร้อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อเป็นแนวทางให้ส่วนราชการในสังกัดและองค์กรในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ นำไปใช้ในการขับเคลื่อนนโยบาย ดังนี้

1) การพัฒนาคุณภาพครูและยกระดับคุณภาพชีวิตของครู

1.1) ลดภาระงานครู โดยปรับลดภาระงานที่ไม่จำเป็น เพิ่มอัตรากำลังสายสนับสนุนเพื่อให้ครูมีเวลาในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มศักยภาพ และมีโอกาสในการพัฒนาตนเองมากขึ้น

1.2) แก้ปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยจัดตั้งสหกรณ์กลาง เพื่อจัดหาแหล่งเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถรวมหนี้ได้ในสหกรณ์กลางเพียงแห่งเดียว เพื่อลดภาระการชำระหนี้ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการด้านการเงินและการลงทุน เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพย์สินและหนี้สินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3) ปรับปรุงระบบสวัสดิการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น การปรับปรุงบ้านพักข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้อย่างปลอดภัย ฯลฯ

1.4) ปรับปรุงรูปแบบและวิธีการประเมินวิทยฐานะครู โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินการเลื่อนวิทยฐานะให้มีความหลากหลาย ยืดหยุ่นตามความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้รับการประเมิน และดำเนินการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างค่าตอบแทนให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรม

1.5) พัฒนาระบบการย้ายครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสามารถรองรับความต้องการได้อย่างแท้จริง โดยยึดหลักความเป็นธรรม โปร่งใส และปราศจากการทุจริต

1.6) พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเสริมสร้างทักษะวิชาชีพครู มุ่งเน้นความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มุ่งสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรม

1.7) ส่งเสริม สนับสนุนเครื่องมือและสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยให้แก่ครู เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าสนใจ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจในการเรียนรู้เข้าใจเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และมีความสุขในการเรียน

1.8) พัฒนาและยกระดับศักยภาพครูการศึกษาพิเศษให้มีสมรรถนะเฉพาะทางด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและกาเรียนรวม โดยสนับสนุนอัตรากำลังครูให้เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนและความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมสวัสดิการและความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูอย่างเป็นรูปธรรม

2) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียนทุกช่วงวัย

2.1) ส่งเสริมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ และหน้าที่พลเมือง โดยปรับปรุงหลักสูตรการเรียน การสอนวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย และหน้าที่พลเมือง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความ สำนึกรักชาติ และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

2.2) ส่งเสริมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ โดยเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด วิเคราะห์ สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ และสร้างสรรค์

2.3) ปรับปรุงสถานศึกษาให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน และสร้างความปลอดภัย ในสถานศึกษาอย่างรอบด้าน โดยกำหนดให้มีแผนเผชิญเหตุในภาวะวิกฤตที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ปัญหาเฉพาะหน้า บุกหริไฟฟ้า ความรุนแรง และภัยพิบัติทุกรูปแบบ

2.4) ส่งเสริมการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียนอย่างยั่งยืน โดยการพัฒนา สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี ควบคู่ไปกับการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม โดยเฉพาะด้านการออกกำลังกาย และการเข้าถึงอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและถูกสุขลักษณะ พร้อมทั้งการ พัฒนาระบบการแนะแนวการเรียนและเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม สนับสนุนให้มีนักจิตวิทยาประจำโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริม ป้องกัน แก้ปัญหาด้านสุขภาพจิต และส่งต่อเพื่อรับคำปรึกษากับทีมสหวิชาชีพอย่างเป็น ระบบ

2.5) พัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับโลกยุคใหม่และเหมาะสมกับ บริบทของพื้นที่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นในการดำรงชีพ

2.6) พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และทักษะด้านภาษา ต่างประเทศ เพื่อยกระดับการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตในยุคดิจิทัลได้อย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรม โดยส่งเสริม การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการสื่อสารและการเรียนรู้อย่างถูกต้อง มีจริยธรรม และสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียน สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสากลและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.7) ส่งเสริมการปฏิรูประบบอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ทักษะใหม่ (Reskill) และการเพิ่มทักษะ (Upskill) เพื่อเพิ่มผลผลิต (Productivity) สร้างโอกาสในการมีรายได้มากขึ้น สร้างความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต เพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขัน รองรับอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

2.8) ปฏิรูปการศึกษาพิเศษให้เท่าทันโลก โดยสนับสนุนงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ และสิ่ง อำนวยความสะดวกให้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนรายบุคคล พัฒนาทักษะ อาชีพ และส่งเสริมการสร้างรายได้ตามศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาพิเศษเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็น รูปธรรมและยั่งยืน

2.9) ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) โดยปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการใฝ่รู้ใฝ่เรียนตั้งแต่ปฐมวัย มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ทั่วถึง ตอบสนองต่อ วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนทุกช่วงวัยเข้าถึงการเรียนรู้ การฝึกทักษะ ประสบการณ์ และการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนและประชาชนสามารถนำไปต่อยอดสร้างอาชีพ สร้างรายได้และพัฒนาตนเอง

2.10) ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษา (Zero Dropout) ให้มีโอกาสได้รับการศึกษาตามความเหมาะสม ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย

2.11) พัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ (1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ) ให้เป็นโรงเรียน ต้นแบบและศูนย์กลางวิชาการในการสนับสนุนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ที่มี มาตรฐานและมีคุณภาพ

2.12) พัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถ เรียนรู้ควบคู่กับการทำงาน สร้างรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn)

2.13) พัฒนาระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นตอบสนองโจทย์ศักยภาพผู้เรียน โดยมีระบบรับรองคุณวุฒิ วิชาชีพ (Skill Certificate) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการประกอบอาชีพ และมีระบบวัดผลเทียบ ระดับการศึกษา การประเมินผลการศึกษาผ่านระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)

2.14) พัฒนาระบบหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

3) การผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา เช่น กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้คนไทยมีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการ ใช้ชีวิตและสอดคล้องกับสังคมในอนาคต

ให้ส่วนราชการในสังกัดและองค์กรในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ นำนโยบายการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569-2570 ชำรงต้น ไปเป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาและ ดำเนินงาน โดยจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว ทั้งนี้ ให้มุ่งเน้นการยกระดับ ประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ควบคู่กับการคำนึงถึงมิติด้าน สิ่งแวดล้อม และรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาต่อไป

4. นโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการตรวจราชการ พ.ศ. 2548 ข้อ 8 กำหนดให้การตรวจ ราชการดำเนินการตามแผนการตรวจราชการประจำปี หรือตามที่ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี และข้อ 9 ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวง รับผิดชอบและมีอำนาจและหน้าที่ในการตรวจราชการ เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการในภาพรวมของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะในขอบเขตอำนาจและ

หน้าที่ของกระทรวง ในฐานะผู้สอดส่องดูแลแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง และ ปลัดกระทรวง กอปรกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา พ.ศ. 2568 ข้อ 17 (1) กำหนดให้คณะกรรมการการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบายระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการจัดการศึกษา และแผนการตรวจราชการประจำปี แผนการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ หมวด 3 ของระเบียบฉบับเดียวกันยังได้กำหนดให้หน่วยงานทุกระดับ ตั้งแต่ระดับส่วนราชการ ระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล นิเทศและแผนการตรวจราชการให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด ดังนั้น เพื่อให้การตรวจราชการเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานภารกิจของหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เกิดความคุ้มค่าในการปฏิบัติราชการ หรือการจัดทำภารกิจยิ่งขึ้น เป็นไปตามหลักหลักการบริหารแบบบูรณาการและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวมทั้งเป็นการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 และมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2556 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ภายใต้แนวคิด "เรียนดี มีคุณธรรม" ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ และส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับ ใช้เป็นกรอบในการดำเนินการขับเคลื่อนและกำหนดแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา พ.ศ. 2568 ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านความปลอดภัยและคุ้มครองผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา

จุดเน้น ยกระดับมาตรการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา และการป้องกันภัยจากสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่เสี่ยงให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone)

ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

จุดเน้น

2.1 ผลักดันการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์บริบทพื้นที่ โดยเน้นสมรรถนะที่จำเป็นให้กับผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ

2.2 พัฒนาการศึกษเพื่อความเป็นเลิศผ่านพหุปัญญาและทักษะอาชีพ

2.3 กำกับ ติดตามการเสริมสร้างการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ชาติไทยและการปลูกฝังหน้าที่พลเมือง และคุณธรรมให้กับผู้เรียน

ด้านที่ 3 ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา

จุดเน้น

- 3.1 การป้องกันและแก้ไขปัญหาค้นหาเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคันให้เป็นศูนย์ (Zero Dropout)
- 3.2 สร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษา (Anywhere Anytime) และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ด้านที่ 4 ด้านการส่งเสริมวิชาชีพและสวัสดิการครู และบุคลากรทางการศึกษา

จุดเน้น

- 4.1 ส่งเสริมการเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 4.2 แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ควบคู่กับการพัฒนาทักษะและการสร้างวินัยด้าน

การเงินและการออม

- 4.3 ส่งเสริมสวัสดิการที่พึงอาศัยของครู
- 4.4 ลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนของครูผู้สอน
- 4.5 พัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา

บทที่ 3

รายงานผลการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
ในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16

ด้านที่ 1 ด้านความปลอดภัยและคุ้มครองผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา

จุดเน้น ยกระดับมาตรการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา และการป้องกันภัยจากสถานการณ์ฉุกเฉิน
ในพื้นที่เสี่ยงให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone)

ตัวชี้วัด : ร้อยละของสถานศึกษาที่มีแผนเผชิญเหตุสถานศึกษาที่เหมาะสม

1. ผลการดำเนินงาน

การจัดให้มีมาตรการด้านความปลอดภัย รวมทั้งแผนเผชิญเหตุ เพื่อให้สถานศึกษาเป็นพื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone)

ผลการดำเนินงานของหน่วยงานทางการศึกษาทุกสังกัดในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแพร่ พบว่า ได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีความครอบคลุมทั้งเชิงระบบ โครงสร้าง กระบวนการ และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ส่งผลให้สถานศึกษาส่วนใหญ่สามารถยกระดับเป็นพื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การพัฒนาระบบบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา

หน่วยงานต้นสังกัดได้กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างชัดเจน โดยสถานศึกษาทุกแห่งมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ (Emergency Action Plan: EAP) และแผนบริหารความเสี่ยง (Risk Management) ที่ครอบคลุมภัยคุกคามใน 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ ภัยจากความรุนแรง อุบัติเหตุ การละเมิดสิทธิ และผลกระทบด้านสุขภาพทางกายและจิตใจ พร้อมทั้งมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือศูนย์บริหารความสุขและความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

2) การดำเนินมาตรการเชิงป้องกันและการเตรียมความพร้อม

สถานศึกษาทุกแห่งได้ดำเนินมาตรการด้านความปลอดภัยตามหลัก “3 ป” ได้แก่ การป้องกันการปลุกฝัง และการปราบปราม โดยเน้นการป้องกันเชิงรุก เช่น การคัดกรองบุคคลเข้า-ออกสถานศึกษา การตรวจสอบจุดเสี่ยง การติดตั้งระบบกล้องวงจรปิด (CCTV) การจัดเวรยามรักษาความปลอดภัย รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านความปลอดภัย เช่น ระบบไฟฟ้า อุปกรณ์ดับเพลิง และจุดรวมพล

3) การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

มีการจัดกิจกรรมฝึกอบรมและเสริมสร้างทักษะด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง อาทิ การฝึกซ้อมอพยพหนีไฟ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การช่วยชีวิตขั้นพื้นฐาน (CPR) การรับมือภัยพิบัติ เช่น

แผ่นดินไหว อุทกภัย รวมถึงการสร้างความรู้ด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อให้สามารถรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้อย่างเหมาะสม

4) การใช้เทคโนโลยีและระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนความปลอดภัย

มีการพัฒนาและนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการความปลอดภัย เช่น ระบบรายงานเหตุความไม่ปลอดภัยผ่านช่องทางออนไลน์ การใช้แพลตฟอร์ม MOE Safety Center และระบบฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเฝ้าระวัง แจ้งเหตุ และให้ความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว

5) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Network Collaboration)

มีการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกอย่างเข้มแข็ง ได้แก่ สถานีตำรวจ หน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานพยาบาล และภาคประชาชน เพื่อร่วมกันเฝ้าระวัง ป้องกัน และระงับเหตุ รวมทั้งให้การช่วยเหลือเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน

6) ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

สถานศึกษาส่วนใหญ่มีแผนเผชิญเหตุที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง คิดเป็นร้อยละ 100 หรือใกล้เคียงทุกจังหวัด ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการดูแล ค้ำครอง และมีทักษะในการดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย สามารถรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ปกครองและชุมชนต่อระบบการจัดการศึกษาของภาครัฐ

2. ปัญหาอุปสรรค

1) **ด้านงบประมาณและทรัพยากร** สถานศึกษาหลายแห่งยังประสบปัญหาทางงบประมาณไม่เพียงพอในการปรับปรุงอาคารสถานที่ จัดหาอุปกรณ์ด้านความปลอดภัย และพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ระบบกล้องวงจรปิด ระบบเตือนภัยอัจฉริยะ

2) **ด้านความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่** สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือทุรกันดารมีข้อจำกัดในการเข้าถึงทรัพยากร เทคโนโลยี และการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ส่งผลให้การช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉินอาจล่าช้า

3) **ด้านบุคลากรและสมรรถนะ** ครูและบุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเฉพาะด้านในการบริหารจัดการความเสี่ยงและการเผชิญเหตุ เช่น การจัดการภาวะวิกฤต (Crisis Management) และการปฐมพยาบาลขั้นสูง

4) **ด้านระบบเทคโนโลยีและการบริหารจัดการข้อมูล** ระบบแจ้งเหตุและเฝ้าระวังในบางสถานศึกษา ยังไม่ทันสมัยหรือไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการสื่อสารและการตอบสนองต่อเหตุการณ์

5) **ด้านการดำเนินงานและการติดตามประเมินผล** การซักซ้อมแผนเผชิญเหตุในบางแห่งยังไม่ต่อเนื่อง หรือยังไม่สามารถดำเนินการได้ครบทุกสถานการณ์ ขณะที่ระบบการติดตามและประเมินผลยังขาดความเป็นระบบในบางพื้นที่

6) **ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย** บางพื้นที่ยังมีข้อจำกัดในการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ทำให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยยังไม่เต็มศักยภาพ

3. ข้อเสนอแนะ

1) ระดับนโยบาย

1.1) ควรกำหนดนโยบายและมาตรฐาน “สถานศึกษาปลอดภัย (Safe Zone)” ให้เป็นรูปธรรม ชัดเจน และเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

1.2) จัดสรรงบประมาณเฉพาะด้านความปลอดภัยอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง โดยอาจกำหนดเป็นงบประมาณประจำ (Standing Fund)

1.3) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่

2) ระดับส่วนราชการ

2.1) พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านการบริหารความเสี่ยงและการเผชิญเหตุ ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง

2.2) พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลด้านความปลอดภัยให้มีความเชื่อมโยงและเป็นปัจจุบัน

2.3) จัดทำคู่มือ แนวปฏิบัติ และสื่อการเรียนรู้ด้านความปลอดภัยที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

3) ระดับพื้นที่

3.1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ในการดูแลความปลอดภัยของสถานศึกษา

3.2) สนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุอย่างสม่ำเสมอและครอบคลุมทุกสถานการณ์

3.3) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เหมาะสม ลดจุดเสี่ยง และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

4. รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัยเชียงราย จังหวัดเชียงราย ได้จัดทำคู่มือการอพยพหนีภัย เพื่อเป็นแนวทางในการอพยพหนีภัยต่าง ๆ สำหรับให้นักเรียน คณะครูและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนใช้ปฏิบัติในกรณีเกิดเหตุภัยต่าง ๆ ชั้นลูกกลม โดยกำหนดให้มีผู้บัญชาการเหตุการณ์และมีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ แผนอพยพหนีภัยฉบับนี้ ประกอบด้วย แผนการปฏิบัติในการอพยพหนีภัยทั้งในสภาวะปกติ ในระหว่างเกิดภัยต่าง ๆ และหลังเกิดภัยต่าง ๆ ข้อปฏิบัติในการอพยพหนีภัย แผนผังขั้นตอนการอพยพหนีภัย แผนผังจุดรวมพลเมื่อเกิดภัยต่าง ๆ แผนผังแสดงเส้นทางารอพยพ เส้นทางารอพยพหนีภัยของแต่ละอาคาร รวมถึงแผนผังแสดงไฟฉุกเฉินของหอพักนักเรียน ระบบไฟฟ้าของโรงเรียน และระบบประปาของโรงเรียน

วิดีโอ ประเมินภาวะ

วิดีโอ เตรียมเปิดภาค

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒

โรงเรียนพานพสกสวส์ดี จังหวัดเชียงราย ได้นำกลยุทธ์การบริหารเชิงคุณภาพด้วยรูปแบบการจัดการพื้นฐานศาสตร์พระราชามีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของการบริหารงานเชิงคุณภาพได้วิสัยทัศน์ “พานพสกสวส์ดี โรงเรียนดี มีคุณภาพของอำเภอพาน” ส่งผลให้นักเรียนเกิดคุณภาพทางการศึกษาและมีผลการประเมินมาตรฐานการศึกษาที่สะท้อนถึงการพัฒนายอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนพานพสกสวส์ดีได้รับรางวัล IQA AWARD ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖ เป็นศูนย์การเรียนรู้นวัตกรรมการเรียนการสอนตามบริบทของพื้นที่ที่สะท้อนผู้เรียน “เรียนดี มีความสุข” อย่างหลากหลาย ในระดับภาคของสำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๖ “การจัดการพื้นฐานศาสตร์พระราชากับการพัฒนาทักษะสมองของเด็กปฐมวัย” มีการขยายผลให้สถานศึกษาในเครือข่าย และหน่วยงานต่างๆ เป็นแหล่งศึกษาดูงานระบบการบริหารเชิงคุณภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒

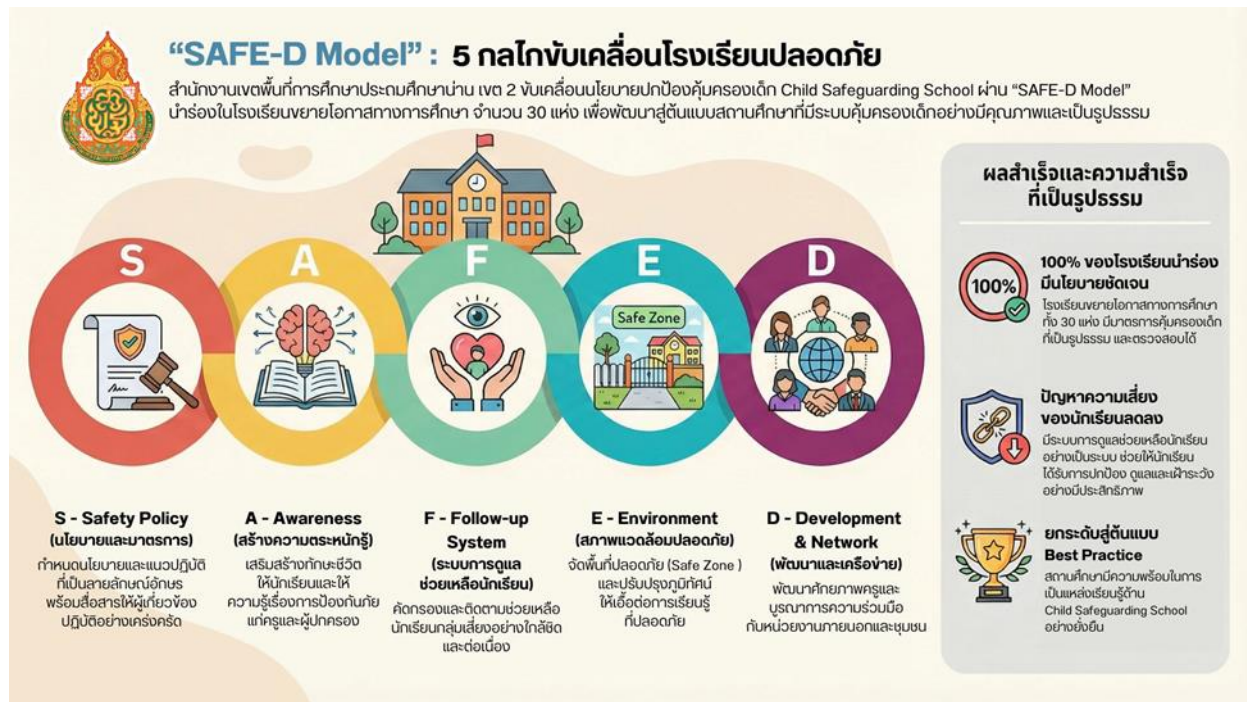

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน

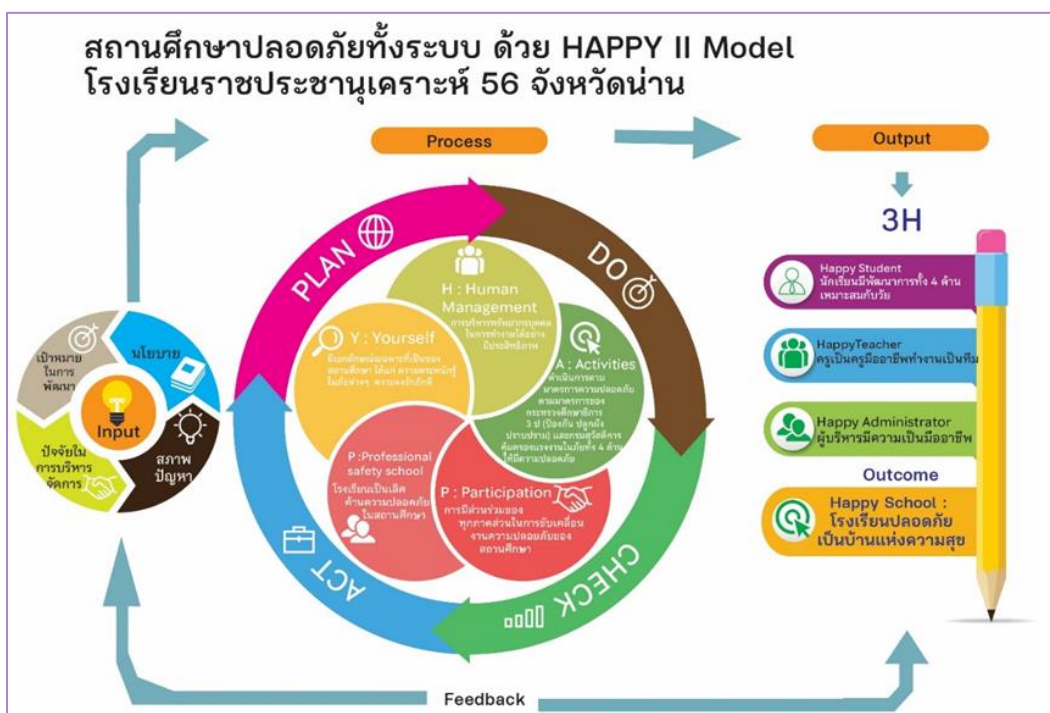
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก (Child Protection) และการเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษาในสังกัดมีความเข้มแข็งในการดูแล ช่วยเหลือ และคุ้มครองนักเรียนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

ทั้งนี้ ได้ดำเนินการนำร่องในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 30 โรงเรียน เพื่อพัฒนาให้เป็นต้นแบบด้านการคุ้มครองเด็ก สามารถยกระดับเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก และพัฒนาไปสู่การเป็นสถานศึกษาที่มีระบบการคุ้มครองเด็กอย่างมีคุณภาพ (Child Safeguarding School) อย่างเป็นทางการและยั่งยืน โดยได้กำหนด โมเดลการขับเคลื่อนงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา (Child Safeguarding School Model : SAFE-D Model) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 56 จังหวัดน่าน
ดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยทั้งระบบ ด้วย HAPPY II Model

การสร้างความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน การเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการมีชีวิตที่ปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น รู้จักป้องกันตนเองในสภาวะคับขัน และจัดการกับชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 56 จังหวัดน่าน สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จึงได้ดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา ตามมาตรฐานความปลอดภัยสถานศึกษา โดยใช้หลัก 3 ป ได้แก่ การป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปราม เพื่อสร้างความมั่นใจ และความเชื่อมั่นให้แก่เด็กนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป ในการศึกษาที่จะได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และเกิดความปลอดภัยอย่างมั่นคงและยั่งยืน นอกจากการดำเนินงานโดยใช้หลัก 3 ป แล้วโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 56 จังหวัดน่าน ได้จัดทำนวัตกรรมในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัจจัยเสี่ยงที่พบ ได้แก่ “สถานศึกษาปลอดภัยทั้งระบบ ด้วย HAPPY II Model” ซึ่งได้ดำเนินการต่อเนื่องเป็นปีที่ 2

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

- รูปแบบ “สถานศึกษาปลอดภัยแบบบูรณาการ (Integrated School Safety Model)” มีแผนความปลอดภัยที่เชื่อมโยงทั้งใน และนอกสถานศึกษา

- แนวทาง “Safe Zone รอบสถานศึกษา”

1) ประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาสาสมัคร

2) ช่วยลดความเสี่ยงจากบุคคลภายนอก และสร้างความอุ่นใจให้ผู้ปกครอง

- นวัตกรรม “ระบบแจ้งเตือนภัยและสื่อสารฉุกเฉินอัจฉริยะ” ใช้เทคโนโลยี เช่น แอปพลิเคชันไลน์กลุ่ม หรือแพลตฟอร์มดิจิทัลในการแจ้งเหตุ

- แนวทาง “นักเรียนมีส่วนร่วมด้านความปลอดภัย (Student Safety Leadership)” ส่งเสริมบทบาทนักเรียนเป็นอาสาสมัครหรือแกนนำด้านความปลอดภัย ฝึกทักษะการสังเกต การแจ้งเหตุ และการช่วยเหลือเบื้องต้น

- รูปแบบ “การฝึกซ้อมเสมือนจริง (Simulation-Based Training)” ฝึกซ้อมเสมือนจริงร่วมกับหน่วยงานภายนอก

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพะเยา

- นวัตกรรม: ระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในสถานศึกษาของ สกร.ระดับอำเภอเมืองพะเยา ความโดดเด่นเป็นระบบที่มีความเข้มแข็งจนส่งผลให้สถานศึกษาได้รับรางวัล "สถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสมอ และอบายมุข" ระดับเพชร ประเภทผลงานดีเด่น

แนวทางการดำเนินงาน การบูรณาการความปลอดภัยเข้ากับการเรียนรู้ มีการจัดทำมาตรการความปลอดภัยผ่านกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เช่น โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม

การใช้สื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ มีการนำ "บอร์ดเกมนักอ่านพะเยา" มาใช้เป็นสื่อในการให้ความรู้ เรื่องโรคไข้เลือดออก แผ่นดินไหว และภัยพิบัติทางธรรมชาติ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ในการดูแลสุขภาพและรับมือกับภัยพิบัติ

การซ้อมแผนเผชิญเหตุ มีการฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความพร้อมในการปฏิบัติจริงเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน

- สกร.ระดับอำเภอจุน พัฒนาแอปพลิเคชัน "Chun Learns To Goal" เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสื่อสาร และให้ความรู้เรื่องทักษะชีวิตในการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมทางสังคมและอุบัติเหตุต่าง ๆ

- สกร.ระดับอำเภอเชียงม่วน การันตีคุณภาพด้วย รางวัลสถานศึกษาปลอดภัย ประจำปี พ.ศ. 2568 (ต่อเนื่องเป็นปีที่ 6) โดยมีการประกาศเจตนารมณ์เป็น "องค์กรไร้ความรุนแรง" และมีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดูแลระบบ MOE Safety Center อย่างชัดเจน

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแพร่

โรงเรียนมารดาอุปถัมภ์ จังหวัดแพร่ ได้พัฒนารูปแบบ “โรงเรียนปลอดภัยรอบด้าน” โดยบูรณาการ 3 ระบบ ได้แก่

- (1) ระบบป้องกันเชิงกายภาพ (CCTV, จุดคัดกรอง, โครงสร้างปลอดภัย)
- (2) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (คัดกรองรายบุคคล, เครือข่ายผู้ปกครอง)
- (3) ระบบเตรียมพร้อมฉุกเฉิน (แผนเผชิญเหตุ, ซ้อมแผนจริง)

รูปแบบดังกล่าวทำให้สถานศึกษาเป็นพื้นที่ปลอดภัยทั้งทางกายภาพ จิตใจและสังคมสามารถเป็นต้นแบบให้สถานศึกษาอื่นนำไปปรับใช้ได้

ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

จุดเน้นที่ 1 ผลักดันการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์บริบทพื้นที่ โดยเน้นสมรรถนะที่จำเป็นให้กับผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ

ตัวชี้วัด : ร้อยละสถานศึกษาที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนและบริบทพื้นที่

1. ผลการดำเนินงาน

1) การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยเน้นศักยภาพสมรรถนะและความแตกต่างระหว่างผู้เรียน

หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 (จังหวัดเชียงราย น่าน พะเยา และแพร่) มีการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้เชิงสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง โดยบูรณาการความร่วมมือจากหน่วยงานในสังกัด ได้แก่ สพฐ. สอศ. สช. และ สกร. ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับศักยภาพผู้เรียน และตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลได้อย่างเป็นรูปธรรม

ในภาพรวม สถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนกระบวนการที่ต้นจากการจัดการเรียนรู้แบบเน้นเนื้อหาไปสู่การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (Competency-based Learning) และการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator/Coach) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น Project-based Learning, Problem-based Learning, Cooperative Learning, Task-based Learning และ Design Thinking

สถานศึกษาหลายแห่งได้ดำเนินการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล เพื่อออกแบบการเรียนรู้แบบ Differentiated Instruction ให้เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และจังหวะการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน โดยเฉพาะกลุ่มผู้เรียนพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ ผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกล และผู้เรียนการศึกษานอกระบบ ซึ่งได้รับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและเข้าถึงได้มากยิ่งขึ้น

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุกจังหวัดให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพครูผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศติดตาม การใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) และ Lesson Study เพื่อยกระดับความสามารถในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมเชิงรุก การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการวัดประเมินผลตามสภาพจริง ส่งผลให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากยิ่งขึ้น

ด้านการวัดและประเมินผล สถานศึกษาได้ปรับระบบประเมินจากการสอบข้อเขียนเพียงอย่างเดียว ไปสู่การประเมินเพื่อพัฒนา (Assessment for Learning) และการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้ชิ้นงาน แฟ้มสะสมงาน ภาระงาน การสังเกตพฤติกรรม และ Rubric Score ทำให้สามารถสะท้อนศักยภาพของผู้เรียนได้รอบด้านและตรงตามสภาพจริง

จากการดำเนินงานดังกล่าว ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน รวมถึงการค้นพบศักยภาพเฉพาะตนและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ต่อเนื่อง

2) การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

ในภาพรวมของหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 (จังหวัดเชียงราย น่าน พะเยา และแพร่) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรอิงพื้นที่ (Area-based Curriculum / Local-based Curriculum) โดยนำต้นทุนทางสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต และอัตลักษณ์ของแต่ละจังหวัดมาใช้เป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้สู่ชีวิตจริง และพัฒนาทักษะที่ตอบโจทย์อนาคต

หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 มีตัวอย่างการพัฒนาหลักสูตรที่โดดเด่น เช่น หลักสูตรวิชาน่าน หลักสูตรไม้สักและผลิตภัณฑ์ไม้สักจังหวัดแพร่ หลักสูตรหม้อห้อม หลักสูตรผ้าพื้นถิ่น หลักสูตรภูมิปัญญาชนเผ่า หลักสูตรเกษตรปลอดภัย การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การปลูกส้มโอเวียงแก่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนหลักสูตรส่งเสริม Soft Power และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของแต่ละพื้นที่

สถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ได้หลายรูปแบบ ได้แก่

- บูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน
- จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม
- จัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- จัดเป็นโครงงานหรือฐานการเรียนรู้
- ใช้แหล่งเรียนรู้จริงในชุมชนเป็นห้องเรียน

หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 ยังส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ราษฎรชาวบ้าน ผู้ประกอบการ สถานประกอบการ วัด ชุมชน และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ฝึกอาชีพจริง และมองเห็นโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพในอนาคต

นอกจากนี้ หลายจังหวัดได้บูรณาการหลักสูตรกับทักษะแห่งอนาคต เช่น Coding, STEAM, AI, Digital Literacy, Learn to Earn, Future Skills รวมถึงการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ฝุ่น PM2.5 การป้องกันไฟป่า สุขภาวะชุมชน และเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสะท้อนการจัดการศึกษาที่ตอบโจทย์บริบทปัจจุบันและอนาคตอย่างแท้จริง

2. ปัญหาอุปสรรค

2.1 ครูผู้สอนบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ การออกแบบ Active Learning และการประเมินตามสภาพจริง ทำให้การนำไปใช้ยังมีความแตกต่างกันในแต่ละสถานศึกษา

2.2 ภาระงานด้านธุรการและงานโครงการอื่นของครูยังมีจำนวนมาก ส่งผลต่อเวลาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมการสอนอย่างเต็มประสิทธิภาพ

2.3 ความพร้อมของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่ยังไม่เท่าเทียมกัน ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ สื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ส่งผลให้การขับเคลื่อนนโยบายบางแห่งยังไม่เต็มศักยภาพ

2.4 ระบบนิเทศ ติดตาม และพี่เลี้ยงทางวิชาการในบางพื้นที่ยังไม่ครอบคลุมและต่อเนื่อง ทำให้ครูขาดการสนับสนุนอย่างใกล้ชิด

2.5 หลักสูตรหรือกรอบสาระท้องถิ่นบางส่วนยังต้องปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และตลาดแรงงานยุคใหม่

2.6 การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายภายนอกในบางพื้นที่ยังไม่เป็นระบบ ทำให้ยังใช้ศักยภาพของชุมชนได้ไม่เต็มที่

3. ข้อเสนอแนะ

1) ระดับนโยบาย

1.1) ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะและหลักสูตรท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และมีทิศทางเดียวกันทั่วประเทศ

1.2) ควรจัดสรรงบประมาณเฉพาะด้านเพื่อสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร สื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรมการเรียนรู้สำหรับพื้นที่อย่างเพียงพอ

1.3) ควรส่งเสริมพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox) เพื่อเปิดโอกาสให้สถานศึกษาพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องบริบทเฉพาะพื้นที่

1.4) ควรพัฒนาระบบการวัดผลระดับชาติให้สอดคล้องกับสมรรถนะผู้เรียน ไม่เน้นผลสัมฤทธิ์เชิงวิชาการเพียงมิติเดียว

2) ระดับส่วนราชการ

2.1) ควรจัดทำคู่มือ เครื่องมือ และตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรฐานสมรรถนะ หน่วยการเรียนรู้ และการประเมินตามสภาพจริง

2.2) ควรพัฒนาระบบนิเทศเชิงวิชาการรูปแบบ Coaching / Mentoring / PLC ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

2.3) ควรจัดทำคลังสื่อดิจิทัล แผนการสอนต้นแบบ และแพลตฟอร์มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับประเทศ เพื่อให้ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที

2.4) ควรขยายผลสถานศึกษาต้นแบบและนวัตกรรมที่ประสบผลสำเร็จสู่พื้นที่อื่นอย่างเป็นระบบ

3) ระดับพื้นที่

3.1) ควรส่งเสริมให้ทุกสถานศึกษานำทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรในชุมชนมาใช้พัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง

3.2) ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง ภาคเอกชน และสถานประกอบการ เพื่อร่วมจัดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะอาชีพผู้เรียน

3.3) ควรพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่องด้านการใช้เทคโนโลยี AI การจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการวัดผลฐานสมรรถนะ

3.4) ควรมีระบบติดตามผลการใช้หลักสูตรและนำข้อมูลสะท้อนกลับมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทจริงของแต่ละโรงเรียน

4. รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย มีรูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี ดังนี้

1. นวัตกรรมการขับเคลื่อนแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล “การปักหมุดแหล่งเรียนรู้ในชุมชนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์” ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอพาน ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านนวัตกรรม “การปักหมุดแหล่งเรียนรู้ในชุมชน” โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดทำฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้เชิงพื้นที่ อาทิ ด้านสัมมาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบ “แผนที่ออนไลน์” (Digital Mapping) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึงข้อมูลผ่านอุปกรณ์สื่อสารและคอมพิวเตอร์ได้

ในมิติของการจัดการศึกษา ครูผู้สอนได้ใช้นวัตกรรมดังกล่าวเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาหลักสูตรเข้ากับบริบทจริงของชุมชน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการสืบค้น การคิดวิเคราะห์ และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองผ่านสถานการณ์จริงในพื้นที่ ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนทั่วไปในการเข้าถึงคลังความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ถือเป็นส่งเสริมระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ตามนโยบายของกรมส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก “การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning: CBL)” ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเมืองเชียงราย ได้ขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยยึด “ชุมชนเป็นฐาน” (Community-Based Learning) เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผ่านการบูรณาการหลักสูตรเข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่อย่างเป็นระบบ อาทิ ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ในด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมในรูปแบบ “โครงการบูรณาการ” ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะจากการปฏิบัติจริง (Active Learning) ในสถานการณ์จำลองและเหตุการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมิได้เพียงสร้างความภาคภูมิใจในรากเหง้าของท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังเป็นการตีदारูทางปัญญาให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปต่อยอดเพื่อพัฒนาอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิตได้อย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมดังกล่าวยังส่งผลลัพธ์ที่สำคัญคือ ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่มีคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีสมรรถนะในการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็งขององค์กร

3. นวัตกรรมการสร้างโอกาสทางการศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน Thoeng Dole (เทิงดูแล) และการจัดการเรียนรู้เชิงยืดหยุ่น

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเทิง ได้ยกระดับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านนวัตกรรมระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนภายใต้โมเดล “Thoeng Dole” (เทิงดูแล) ซึ่งเป็นระบบที่ออกแบบมาเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างครอบคลุม โดยนำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น (Flexible Learning) มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทและความหลากหลายของผู้เรียนในพื้นที่ ทั้งกลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้เรียนในสถานพินิจ/เรือนจำ

กระบวนการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นการออกแบบกิจกรรมที่บูรณาการเนื้อหาตามหลักสูตรเข้ากับวิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างลงตัว โดยมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อทลายข้อจำกัดในการเข้าถึงการศึกษา ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตและนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมตามสภาพบริบทของตนเอง

ความสำเร็จของโมเดล “Thoeng Dole” ไม่เพียงแต่ช่วยสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาให้เกิดขึ้นในพื้นที่เท่านั้น แต่ยังถือเป็นต้นแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในการบริหารจัดการความหลากหลายของผู้เรียน ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice) สำหรับพื้นที่ที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ใกล้เคียงกันได้อย่างยั่งยืน

4. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ การจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่เพื่อสืบสานประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาอัตลักษณ์ท้องถิ่น

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเวียงชัย ได้ขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ “ชุมชนเป็นฐาน” (Community-Based Learning) เพื่อการศึกษาและฟื้นฟูประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ผ่านกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้จาก “ปราชญ์ชาวบ้าน” สู่มุ่เรียนโดยตรง มุ่งเน้นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่าและเสี่ยงต่อการสูญหาย อาทิ ศิลปะการทอกลายผ้า และการประกอบอาหาร/ขนมพื้นถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ กระบวนการนี้มิได้เป็นเพียงการถ่ายทอดทักษะเชิงช่าง แต่เป็นการสร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างคนต่างวัย (Intergenerational Learning) ที่ช่วยปลูกฝังจิตสำนึกรักบ้านเกิด และความภาคภูมิใจในรากเหง้าทางวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดการสืบสานมรดกทางภูมิปัญญาให้คงอยู่คู่ชุมชนอย่างยั่งยืน และสามารถนำไปต่อยอดสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในอนาคต

5. นวัตกรรมคลังปัญญาดิจิทัลเพื่อการพัฒนาอาชีพ ระบบคลังหลักสูตรออนไลน์ (Online Curriculum Repository)

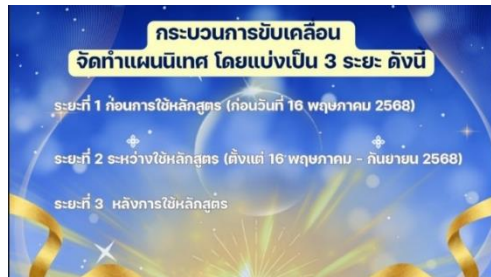
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนเชียงราย ได้พัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ “คลังหลักสูตรการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง” ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลบนเว็บไซต์ www.crvtd.ac.th เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านทักษะอาชีพและทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของราษฎรในพื้นที่ชายแดน

ระบบดังกล่าวถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการยกระดับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นการเข้าถึงข้อมูลที่สะดวก รวดเร็ว และไม่จำกัดเวลา (Anywhere Anytime) ช่วยลดช่องว่างทางการศึกษาให้กับประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งหลักสูตรทั้งหมดได้รับการออกแบบให้เข้าใจง่าย ปฏิบัติได้จริง และมุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปต่อยอดในการพึ่งพาตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืนในยุคดิจิทัล

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน

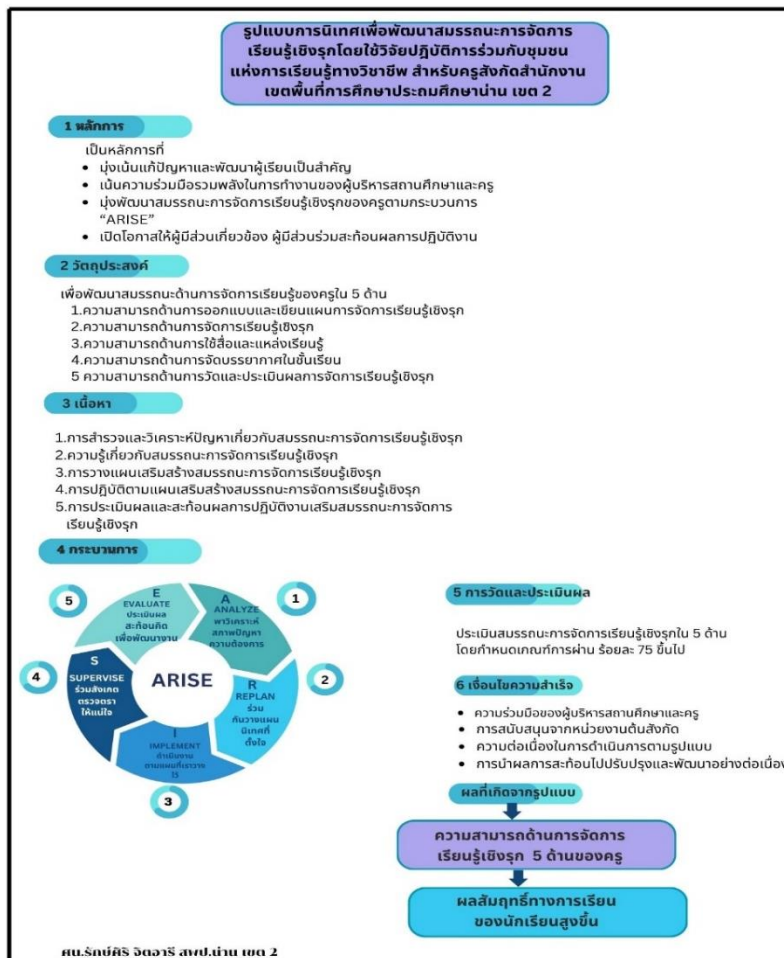
๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑

การขับเคลื่อนหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๘ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี และหลักสูตรการศึกษาประถมศึกษาตอนต้น (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓) พุทธศักราช ๒๕๖๘ ด้วยกระบวนการนิเทศ ๓ ระยะ

คลิปการนำเสนอการขับเคลื่อนหลักสูตร ฯ

๒. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒

๓. Learn to Earn Model : เรียนรู้ สร้างงาน สร้างรายได้ ระหว่างเรียน

Learn to Earn Model เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (Competency-Based Learning) ที่พัฒนาขึ้นเพื่อผลักดันการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ตอบโจทย์บริบทพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นให้ผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ บูรณาการทหุปัญญา ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ

รูปแบบดังกล่าวจัดทำขึ้นโดยครูและบุคลากร สกร.ระดับอำเภอสันติสุข เพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้กับการสร้างรายได้จริง ทำให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ทันที ทั้งในระหว่างเรียนและหลังสำเร็จการศึกษา โดยมีกระบวนการดำเนินงาน ๔ ขั้นตอน ได้แก่

๑. สร้างแรงบันดาลใจ เปิดมุมมองอาชีพผ่านต้นแบบหรือผู้ประกอบการในชุมชน เพื่อกระตุ้นทัศนคติเชิงบวกและเป้าหมายชีวิต

๒. เรียนรู้กระบวนการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่จำเป็นด้านทักษะอาชีพ มาตรฐานคุณภาพ และการบริหารจัดการพื้นฐาน

๓. ลงมือปฏิบัติจริง ฝึกทักษะอาชีพภายใต้การดูแลของวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพัฒนาความชำนาญ ความรับผิดชอบ และความมั่นใจ

๔. วางแผนต้นทุน-กำไรและการตลาด ฝึกคำนวณต้นทุน วิเคราะห์กำไร-ขาดทุน และเรียนรู้แนวทางการตลาดทั้งออฟไลน์และออนไลน์ เพื่อให้สามารถต่อยอดสู่การสร้างรายได้ได้อย่างยั่งยืน

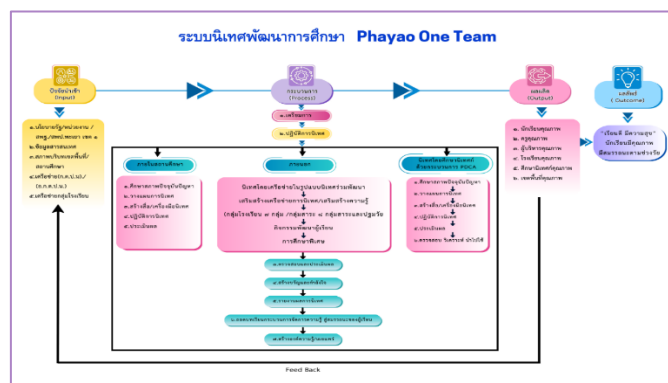
ผลลัพธ์ที่ปรากฏเชิงประจักษ์ คือ ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านอาชีพควบคู่ทักษะชีวิต สามารถวางแผนคิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และนำความรู้ไปสร้างรายได้หรือพัฒนาต่อยอดอาชีพได้จริง

รูปแบบดังกล่าวสามารถขยายผลสู่ระดับตำบล และประยุกต์ใช้กับกลุ่มเป้าหมายหลากหลายช่วงวัย อาทิ เยาวชน ผู้สูงอายุ และกลุ่มเปราะบาง โดยปรับให้สอดคล้องกับศักยภาพและบริบทของแต่ละพื้นที่ นับเป็นต้นแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความยั่งยืนและการพึ่งพาตนเองในระดับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

สพฐ.

- การจัดทำกรอบหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของระดับเขตพื้นที่: เพื่อเป็นแนวทางมาตรฐาน (Framework) ให้สถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ (Adopt/Adapt) ตามบริบทของตนเองได้อย่างมีทิศทาง

สอศ.

- หลักสูตรฐานสมรรถนะเชิงพื้นที่ (Area-based Curriculum) ที่บูรณาการเนื้อหาท้องถิ่น อาชีพ และปัญหาชุมชน

- การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) ที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงในพื้นที่

- ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนาครูร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
- การเรียนรู้ผ่านแหล่งเรียนรู้ชุมชน เช่น ปรชาญชาวบ้าน แหล่งอาชีพ และแหล่งวัฒนธรรม

สกร.

- นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้และดูแลผู้เรียน (Digital Platform): * "PHAYAO+" (สกร.ระดับอำเภอเมืองพะเยา) และ "DKT_Online" (สกร.ระดับอำเภอดอกคำใต้) เป็นแพลตฟอร์มที่ใช้ติดตามช่วยเหลือ และจัดการเรียนรู้รายบุคคล ทำให้ผู้เรียนเข้าถึงการศึกษาได้ทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime) "Chun Learns To Goal" (สกร.ระดับอำเภอจุน) แอปพลิเคชันที่ช่วยให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายและติดตามความสำเร็จของตนเองได้อย่างเป็นระบบ เรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชันดังกล่าวได้ทุกที่ทุกเวลา และยังได้พัฒนาสื่อบอร์ดเกมเพื่อการเรียนรู้ เพื่อช่วยเติมเต็มความรู้ของผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการเล่นเกมส์

- นวัตกรรมด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้เชิงพื้นที่ (Area-based Learning)

"CHIANGMUAN MODEL" (สกร.ระดับอำเภอเชียงใหม่) นวัตกรรมการพัฒนาคุณธรรมบนฐานภูมิปัญญา (Authentic Wisdom-based Learning) ที่เน้นความกตัญญูต่อชุมชนและการบันทึกความดี สร้างอัตลักษณ์ที่เข้มแข็งให้ผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับปรชาญชาวบ้าน การนำทักษะอาชีพในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สร้างรายได้จริง เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและตลาดออนไลน์ (สกร.ระดับอำเภอแม่ใจ และ สกร.ระดับอำเภอปง)

- การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ (AI Integration)

การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาเป็นเครื่องมือช่วยครูในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายบุคคลและการสร้างสื่อการสอนที่ทันสมัย ซึ่งพบการดำเนินงานที่ชัดเจนในเกือบทุกอำเภอ (เช่น สกร.ระดับอำเภอภูซาง และ สกร.ระดับอำเภอภูกามยาว)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแพร่

โครงการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนด้วยกิจกรรมบูรณาการ STEAM & CODING ของโรงเรียนมารดาอุปถัมภ์ ถือเป็นนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เป็นต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้น การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์บริบทพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นของผู้เรียนอย่างรอบด้านผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

รูปแบบดังกล่าวมีจุดเด่นที่การบูรณาการองค์ความรู้ทั้ง ๕ ด้านของ STEAM ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรม (Engineering) ศิลปะ (Arts) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) ควบคู่กับแนวคิดการคิดเชิงคำนวณและลำดับขั้นตอน (Computational Thinking) ตามกระบวนการของ CODING โดยออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนเผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์ใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการตั้งคำถาม การคิดวิเคราะห์ การคิดรวบยอด และการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

กระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ผ่านการระดมความคิด การออกแบบแนวทางแก้ปัญหา การสร้างชิ้นงานหรือแบบจำลอง และการทดสอบปรับปรุงผลงานร่วมกันเป็นทีม ส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะสำคัญ อาทิ การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน ความคิดสร้างสรรค์ และความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่

กิจกรรมดังกล่าวมีลักษณะเป็นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน สร้างแรงจูงใจ และปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตั้งแต่ระดับต้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาเข้ากับสิ่งแวดล้อม ชุมชน และปัญหาใกล้ตัวของผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้มีความหมายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

ในเชิงคุณภาพและการยอมรับภายนอก โรงเรียนได้รับรางวัล โรงเรียนต้นแบบการจัดการกิจกรรม STEM ศึกษายอดเยี่ยม จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งสะท้อนประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว นอกจากนี้ โรงเรียนยังได้ขยายผลสู่เครือข่าย โดยครูแกนนำพัฒนากิจกรรม STEAM KID'S CAMP ถ่ายทอดแนวทางการจัดการกิจกรรม STEAM ให้แก่โรงเรียนเครือข่าย เพื่อร่วมกันยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่

นวัตกรรมนี้จึงเป็นแบบอย่างที่ดีของการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบศักยภาพของตนเอง พัฒนาทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ และสามารถต่อยอดสู่การเรียนรู้ระดับสูงและการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

การใช้ชุดฝึกทักษะโค้ดดิ้งพลัสเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนและการสร้างชิ้นงาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเจริญศิลป์

ตัวอย่างชุดฝึกทักษะโค้ดดิ้งพลัส

คู่มือการใช้งานชุดฝึกโค้ดดิ้งพลัส

ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

จุดเน้นที่ 2 พัฒนาการศึกษเพื่อความเป็นเลิศผ่านพหุปัญญาและทักษะอาชีพ

- ตัวชี้วัด (1) ร้อยละสถานศึกษาที่มีการคัดกรองและประเมินความรู้ ทักษะของผู้เรียน เพื่อการพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล
- (2) ร้อยละสถานศึกษาที่มีจัดการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ในรูปแบบที่หลากหลาย ตามศักยภาพและความถนัดของผู้เรียน
- (3) ร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

1. ผลการดำเนินงาน

1) การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาและทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ หรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย หน่วยงานทางการศึกษาในทุกสังกัด ได้แก่ สพฐ. สอศ. สช. และ สกร. ในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 มีการดำเนินงานเชิงบูรณาการอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการค้นหาและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนรายบุคคลตามแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligences) ควบคู่กับการเสริมสร้างทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และความต้องการของตลาดแรงงาน

สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการนำระบบสำรวจแวວความสามารถพิเศษนักเรียน ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (MI-Test) และเครื่องมือวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนรายบุคคลมาใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญในการออกแบบการเรียนรู้เฉพาะบุคคล ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมตามความถนัดด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว มิติสัมพันธ์ และด้านสังคมอย่างเหมาะสม ทั้งยังสามารถวางแผนส่งต่อการพัฒนาสู่ระดับขั้นที่สูงขึ้นได้อย่างเป็นระบบ

ด้านการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาในพื้นที่มีการประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น Active Learning, Project-Based Learning, Competency-Based Learning, STEM Education, Coding, Work-based Learning และ Learn to Earn โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ฝึกคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา ทำงานร่วมกับผู้อื่น และสร้างผลงานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง จากผลการดำเนินงานสะท้อนให้เห็นว่า ผู้เรียนมีโอกาพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และสมรรถนะสำคัญแห่งอนาคตเพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ที่หลากหลายและสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน

สถานศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 มีการปรับกระบวนการวัดและประเมินผลจากการเน้นสอบปลายภาคแบบเดิม ไปสู่การประเมินสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ที่สะท้อนความสามารถแท้จริงของผู้เรียนมากขึ้น โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย อาทิ ชิ้นงาน (Performance Task) แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) การนำเสนอผลงาน การประเมินภาคปฏิบัติ การสังเกตพฤติกรรม และการประเมินจากสถานการณ์จริง

ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาให้สามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้และเกณฑ์การประเมินที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะกระบวนการ (Process Skill) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) รวมถึงมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน และผู้ปกครองหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการเรียนรู้

หลายพื้นที่มีการจัดทำฐานข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลและระบบติดตามพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถวางแผนช่วยเหลือ ส่งเสริม และยกระดับศักยภาพของผู้เรียนได้ตรงจุด ทั้งยังช่วยให้การส่งต่อข้อมูลระหว่างระดับชั้นหรือระหว่างสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลจากการดำเนินงานทำให้ผู้เรียนสามารถแสดงสมรรถนะจากการปฏิบัติจริง มีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง และเห็นเส้นทางการศึกษาหรือเส้นทางอาชีพที่ชัดเจนมากขึ้น

3) การส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาที่หลากหลายรูปแบบ โดยพัฒนาเป็นนวัตกรรมใหม่ๆ

จากการติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 พบว่า ทุกสังกัดได้ขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาที่หลากหลายรูปแบบอย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ศักยภาพของผู้เรียน และการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้สถานศึกษามีทางเลือกในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ทันสมัย และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิ ห้องเรียนอาชีพ ห้องเรียนพิเศษตามความสามารถ ห้องเรียนบูรณาการ STEM/STEAM ศูนย์การเรียนรู้ตามบริบทพื้นที่ หลักสูตรท้องถิ่น และระบบการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตามความสนใจของผู้เรียน รวมถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ห้องเรียนอัจฉริยะ (Smart Classroom) สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ และระบบประเมินพหุปัญญามาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้รายบุคคล อีกทั้งมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีภายนอก เช่น สถานประกอบการ วิทยาลัยอาชีวศึกษา และปราชญ์ชุมชน เพื่อร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นสมรรถนะวิชาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยจัดทำหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรทวิศึกษา แนวใหม่ ห้องเรียนอาชีพ และระบบสะสมหน่วยสมรรถนะเฉพาะทาง รวมถึงการจัดการเรียนรู้แบบ Project-based Learning, Competency-based Learning และ Work/Community-based Learning ควบคู่กับการใช้สื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะอาชีพ มีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง และสามารถต่อยอดสู่การมีงานทำหรือสร้างรายได้ระหว่างเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานศึกษาในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อออนไลน์มาใช้ในการประกอบการสอน พร้อมสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองด้านการออกแบบการเรียนรู้และการใช้สื่อสมัยใหม่ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง มีทักษะที่สอดคล้องกับโลกยุคใหม่ และสามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาได้มากขึ้น

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองทุกช่วงวัย โดยเน้นการศึกษาตลอดชีวิต การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ห้องเรียนเสมือน ห้องสมุดเสมือน และกิจกรรมชุมชนเป็นฐาน ตลอดจนการส่งเสริมหลักสูตรอาชีพที่เชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นและเศรษฐกิจชุมชน ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตหรือสร้างรายได้ได้จริง

ผลสำเร็จของการดำเนินการในภาพรวมของเขตตรวจราชการที่ 16

1. สถานศึกษามีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่มากขึ้น
2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ ความถนัด และความสนใจรายบุคคล
3. เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้และนวัตกรรมการบริหารจัดการในทุกระดับการศึกษา
4. ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ ทักษะดิจิทัล การคิดวิเคราะห์ และทักษะแห่งอนาคตเพิ่มขึ้น
5. หน่วยงานทางการศึกษาสามารถบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง

2. ปัญหาอุปสรรค

- 2.1 สถานศึกษาบางแห่งยังขาดความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะและการประเมินผลตามสภาพจริง
- 2.2 ครูผู้สอนมีภาระงานด้านเอกสารและงานบริหารจำนวนมาก ส่งผลต่อเวลาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงลึกเฉพาะบุคคล
- 2.3 ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและอุปกรณ์ดิจิทัลของบางพื้นที่ยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล
- 2.4 งบประมาณสนับสนุนด้านวัสดุฝึกอาชีพ ห้องปฏิบัติการ และการพัฒนานวัตกรรมยังไม่ครอบคลุมทุกแห่ง
- 2.5 การมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนหรือสถานประกอบการในบางพื้นที่ยังมีข้อจำกัด ทำให้โอกาสฝึกประสบการณ์จริงของผู้เรียนยังไม่ทั่วถึง
- 2.6 ผู้ปกครองบางส่วนยังให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการแบบเดิมมากกว่าการพัฒนาทักษะอาชีพและสมรรถนะรอบด้าน

3. ข้อเสนอแนะ

- 1) ระดับนโยบาย
 - 1.1) กำหนดนโยบายสนับสนุนการพัฒนาพหุปัญญาและทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง พร้อมจัดสรรงบประมาณเฉพาะด้านให้เพียงพอ
 - 1.2) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางด้านศักยภาพผู้เรียนรายบุคคล เพื่อใช้เชื่อมโยงข้อมูลทุกระดับการศึกษา

1.3) ส่งเสริมการปรับเกณฑ์การประเมินคุณภาพสถานศึกษาให้สะท้อนสมรรถนะผู้เรียนและผลลัพธ์การเรียนรู้มากขึ้น

1.4) ผลักดันความร่วมมือกับภาคเอกชน สถาบันอุดมศึกษา และภาคอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบ

2) ระดับส่วนราชการ

2.1) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูและผู้บริหารด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ การวัดผลแบบ Authentic Assessment และการใช้ข้อมูลทหุปัญญา

2.2) พัฒนาชุดเครื่องมือ ตัวอย่างหลักสูตร และคลังสื่อการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษา

2.3) จัดระบบนิเทศ ติดตาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Best Practice ระหว่างจังหวัดอย่างต่อเนื่อง

2.4) สนับสนุนเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพและนวัตกรรมเพื่อเป็นพี่เลี้ยงให้สถานศึกษา

3) ระดับพื้นที่

3.1) ส่งเสริมให้ทุกสถานศึกษานำข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลมาใช้วางแผนการจัดการเรียนรู้และแนะแนวอาชีพ

3.2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจ ชุมชน และปราชญ์ท้องถิ่น

3.3) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เชื่อมโยงทุนทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และเศรษฐกิจของจังหวัด

3.4) ขยายผลนวัตกรรมหรือโครงการต้นแบบสู่สถานศึกษาอื่นในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

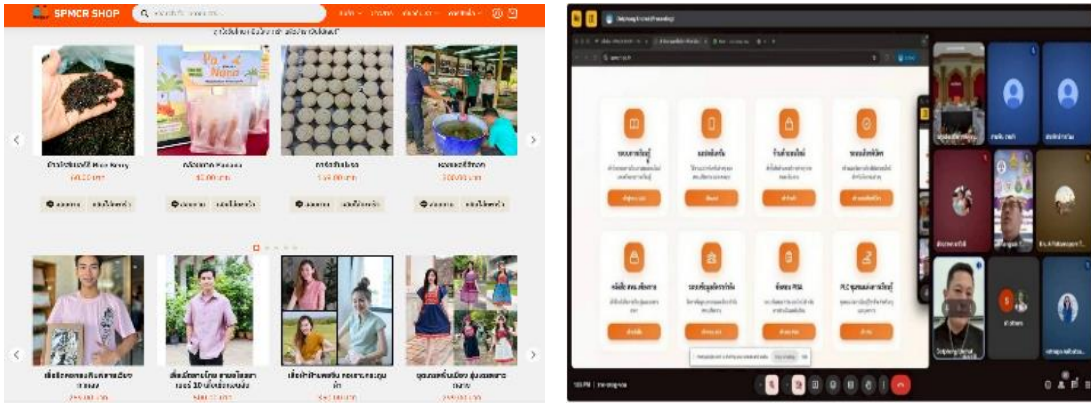
4. รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒ ได้จัดรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้านสะเต็มศึกษา (STEM) ของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒ ซึ่งเป็นนวัตกรรมในการส่งเสริมครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ด้านสะเต็มศึกษา (STEM)

สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย มีรูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี โดยใช้ ระบบอีคอมเมิร์ซ (shop spmcri)

วิดีโอ ระบบอีคอมเมิร์ซ (shop spncri)

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงประจักษ์เปิดบ้านวิชาการพหุปัญญาและทักษะอาชีพ (Open House Model)

สกร. ระดับอำเภอเมืองเชียงราย ได้ขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการศึกษาที่เป็นเลิศผ่านกิจกรรม “เปิดบ้านวิชาการ” ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมต้นแบบในการประเมินและสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ตามแนวคิดพหุปัญญาอย่างเป็นรูปธรรม โดยเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนได้จัดแสดงผลงานโครงการ นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ และทักษะอาชีพที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในสถานการณ์จริง

กิจกรรมดังกล่าวทำหน้าที่เป็น “เวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พหุภาคี” ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเข้าด้วยกัน กระบวนการนี้ไม่เพียงแต่ช่วยสร้างความภาคภูมิใจและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Lifelong Learning) ส่งผลให้เกิดการบูรณาการองค์ความรู้สู่การสร้างสัมมาชีพและการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน ถือเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ตอบโจทย์สมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

รูปภาพการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม จำนวน 3-4 ภาพ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดน่าน เขต ๒ มีรูปแบบและ ๑ นวัตกรรม ดังนี้

๑) นวัตกรรม "บริษัทสร้างการดี" (Social Entrepreneurship Model) เป็นรูปแบบจำลองธุรกิจที่ให้นักเรียนเรียนรู้กระบวนการเป็นผู้ประกอบการเพื่อสังคม โดยบูรณาการทักษะอาชีพเข้ากับคุณธรรม "โรงเรียนสุจริต" ๕ ประการ มีขั้นตอนการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ตั้งแต่การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตัดสินใจเลือกโครงการ การวางแผน การผลิต การทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่โปร่งใส ไปจนถึงการแบ่งผลกำไร ตัวอย่างความสำเร็จ: กิจกรรม "เคลอินทรีย์ วิถีมีสุข" ของโรงเรียนบ้านแห่น ที่นักเรียนเรียนรู้ครบวงจรจากการปลูกผักเคลอินทรีย์ แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ๘ ชนิด ออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ และจำหน่ายจริง

๒) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (Competency-Based & Active Learning) เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) เพื่อสร้างสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ และทักษะอาชีพในอนาคต (Future Skill) หลักสูตร "การเลี้ยงไก่ไข่" (โรงเรียนบ้านดอนแก้ว): แบ่งการเรียนรู้เป็น ๖ โมดูลที่ครอบคลุมตั้งแต่การเตรียมโรงเรือน การดูแลสุขภาพไก่ การบริหารธุรกิจ ไปจนถึงการแปรรูป หลักสูตรท้องถิ่น "ปลูกความรู้ สู่ออนาคตที่ยั่งยืน" (โรงเรียนบ้านสบขุ่น): เน้นการเรียนรู้เชิงพื้นที่ (Area-Based Learning) โดยใช้ "กาแฟ" เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทักษะอาชีพควบคู่กับการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ

๓) นวัตกรรมระบบสนับสนุนและการเผยแพร่ รูปแบบการนิเทศร่วมเรียนรู้ (Co-Learn Supervision Model): ใช้กระบวนการ Coaching ๕D (Dialogue, Diagnose, Design, Do, Debrief) และ PLC เพื่อให้ศึกษานิเทศก์และครูร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงอาชีพในบริบทจริง แพลตฟอร์ม E-Market "สู่เรือน": นวัตกรรมตลาดออนไลน์ที่ช่วยให้นักเรียนฝึกทักษะดิจิทัลมาร์เก็ตติ้งและมีช่องทางจำหน่ายสินค้าจริงสู่สาธารณะ เลอปี๊วะ เสน่ห์ผ้าปักอัตลักษณ์ชาวเขา: นวัตกรรมการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ธุรกิจดิจิทัลที่สามารถจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์ม เช่น Shopee และ Facebook

Co-Learn Supervision Model: พลิกโฉมการนิเทศสู่ทักษะอาชีพแห่งอนาคต

การนิเทศแนวใหม่ที่เปลี่ยนจากการ "ตรวจสอบ" เป็นการ "ร่วมพัฒนา" โดยใช้รูปแบบ Co-Learn Supervision Model 6 ขั้นตอน บูรณาการร่วมกับชุมชนวิชาชีพ (PLC) และโค้ช เพื่อสร้างทักษะอาชีพในศตวรรษที่ 21 ให้แก่นักเรียนอย่างยั่งยืน

6 ทักษะอาชีพในอนาคต (Future Career Skills)

- การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking)**: สร้างมุมมองแบบรอบด้าน
- แก้ปัญหา (Problem Solving)**: ฝ่าฟันอุปสรรคจนเกิดผลตามเป้าหมาย
- ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)**: คิดค้นสิ่งใหม่
- ทักษะดิจิทัล (Digital Skills)**: ทันยุคทันสมัย
- การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)**: ออกแบบการเรียนรู้ตามความสนใจ
- การทำงานเป็นทีม (Teamwork)**: ร่วมมือกันทำงาน

เป้าหมายและผลลัพธ์ความสำเร็จ

- ครู 80% สร้างนวัตกรรมใหม่
- นักเรียน 80% มีทักษะอาชีพขั้นสูง
- ความพึงพอใจรวมนิเทศ 85%

© NotebookLM

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

สอศ.

- จัดฐานฝึกทักษะเป็นสถานี (Stations) หรือโมดูล (Modules) ให้ผู้เรียนเลือกเส้นทางตามความถนัด และระดับความสามารถประเมินผ่านภารกิจปฏิบัติจริงการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง” ชัด และรองรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

- เปลี่ยนฟาร์มวิทยาลัยเป็นพื้นที่ฝึกอาชีพจริงตามความถนัดรายบุคคล เน้นการวัดผลตาม สมรรถนะปฏิบัติและนวัตกรรมการสะสมทักษะ เพื่อสร้างความเป็นเลิศเฉพาะทางที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงานปศุสัตว์ยุคใหม่

สกร.

- การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาและทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน โดยเน้นการเรียนรู้ จากการปฏิบัติจริง การจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ หรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพะเยา ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศผ่านพหุปัญญาผ่านสติปัญญาด้านดนตรี “สกร.รวมใจ สร้างสื่อสานสายใยพี่น้องไทย รักบ้านเกิดเมืองนอน” โครงการประกวดสื่อสร้างสรรค์สำนักรักบ้านเกิด สานการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2569 กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ ในวันพฤหัสบดีที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2569 ณ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ (ท้องฟ้าจำลองกรุงเทพ) ได้รับรางวัลชนะเลิศ ประเภทนักศึกษา รางวัลชนะเลิศ สกร.ระดับอำเภอ ภูซาง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพะเยา

- กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ “SWEET HERITAGE ขนมไทยโบราณ” ของ สกร.จังหวัดพะเยา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพะเยา ได้มอบนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดทั้ง 9 แห่ง ผ่านโครงการพัฒนาบุคลากร “สกร. พะเยา” สู่การขับเคลื่อนนโยบาย : การนำแผนส่งเสริมการเรียนรู้ของจังหวัดพะเยาไปสู่การปฏิบัติ รายชื่อขนมไทยโบราณในจังหวัดพะเยา อำเภอเมืองพะเยา ขนมข้าวต่อน้ำอ้อย อำเภอจุนข้าวแคบโบราณ อำเภอดอกคำใต้ ขนมเทียน อำเภอแม่ใจ ข้าวต้มหัวหงอก อำเภอภูกามยาว ขนมเกลือ อำเภอเชียงคำ ขนมวง ข้าวปุก โมจิดอย อำเภอภูซาง ข้าวเกรียบว่าว อำเภอเชียงม่วน ขนมดอกซ้อ อำเภอปง ขนมห่อน้ำอ้อย ขนมหิลอ่อน ขนมหิปาด โดยได้กำหนดแนวทางดำเนินการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร “ขนมไทยโบราณ” ให้มีมาตรฐานเดียวกันตามโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมอาชีพ

โดยเน้นให้สถานศึกษาออกแบบหลักสูตรที่สะท้อนเอกลักษณ์ของชนมไทยพื้นถิ่นในแต่ละอำเภอ การดำเนินงานดังกล่าวช่วยให้สถานศึกษาทั้ง 9 แห่ง สามารถพัฒนาหลักสูตรที่มีคุณภาพ มีเนื้อหาชัดเจน เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ และสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพด้านขนมท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งยังช่วยสืบสานภูมิปัญญาขนมไทยโบราณของจังหวัดพะเยาให้คงอยู่ และถ่ายทอดสู่ผู้เรียน และชุมชนได้ผ่านโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนต่อไป

ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

จุดเน้นที่ 3 กำกับ ติดตามการเสริมสร้างการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย และการปลูกฝังหน้าที่พลเมืองและคุณธรรมให้กับผู้เรียน

ตัวชี้วัด (1) ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ชาติไทย

(2) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civil Education)

(3) ร้อยละของผู้เรียนทุกระดับมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัยและมีจิตสาธารณะ

1. ผลการดำเนินงาน

การเร่งรัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย และปลูกฝังหน้าที่พลเมืองและคุณธรรม เพื่อสร้างความตระหนักและมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

ในภาพรวมของเขตตรวจราชการที่ 16 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดเชียงราย น่าน พะเยา และแพร่ หน่วยงานทางการศึกษาในทุกสังกัดได้ขับเคลื่อนนโยบายการเร่งรัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย ควบคู่กับการปลูกฝังหน้าที่พลเมือง คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยบูรณาการนโยบายดังกล่าวไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และแผนงานของสถานศึกษาทุกระดับ เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และบริบทของแต่ละพื้นที่ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทย ตระหนักในคุณค่าของสถาบันหลักของชาติ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และภาคภูมิใจในความเป็นไทยอย่างยั่งยืน

หน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ได้กำหนดนโยบายและมาตรการสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทยอย่างครบถ้วนตามหลักสูตร พร้อมส่งเสริมการบูรณาการสาระหน้าที่พลเมือง ศีลธรรม และประชาธิปไตยเข้าไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและ

กิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีการจัดทำคู่มือ แนวทางการจัดการเรียนรู้ แผนการนิเทศติดตาม และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เชื่อมโยงประวัติศาสตร์ชาติไทยกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างรากเหง้าของชุมชนกับพัฒนาการของประเทศ อันเป็นการทำให้การเรียนรู้ประวัติศาสตร์มีความหมายและใกล้ตัวมากยิ่งขึ้น

การจัดกระบวนการเรียนรู้ในพื้นที่ที่มีการปรับเปลี่ยนจากรูปแบบเน้นการท่องจำไปสู่การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง คิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การสืบค้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ การวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญ การจัดทำโครงการ การจำลองเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ บทบาทสมมติ นิทรรศการมีชีวิต การเรียนรู้นอกห้องเรียน และการใช้แหล่งเรียนรู้จริงในชุมชน อาทิ โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถาน แหล่งวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเชิงลึก เห็นคุณค่าของอดีต และสามารถเชื่อมโยงบทเรียนสู่การดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

จังหวัดเชียงรายได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงประวัติศาสตร์กับอัตลักษณ์ของพื้นที่อย่างชัดเจน โดยส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐานในการเรียนการสอน พัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ จัดกิจกรรมส่งเสริม Soft Power ของจังหวัด และเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านนวัตกรรมการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ชาติไทยมากขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีวินัย จิตสาธารณะ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จังหวัดน่านได้ขับเคลื่อนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ภายใต้แนวคิด “วิถีน่าน” โดยบูรณาการหลักสูตรอิงพื้นที่กับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของชุมชน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับปราชญ์ชาวบ้าน วัด ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ตลอดจนจัดกิจกรรมจิตอาสา โรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวิถีพุทธ และกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรักถิ่นฐาน รักชาติ มีพฤติกรรมเชิงบวก และผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม

จังหวัดพะเยาได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบผ่านโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภูมิศาสตร์หน้าที่พลเมือง ศิลธรรม และประชาธิปไตย รวมถึงโครงการโรงเรียนคุณธรรมและวิถีพุทธ มีการพัฒนาครูผู้สอน จัดนิเทศติดตามเชิงรุก และผลักดันให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ชาติไทยครบถ้วนร้อยละ 100 โดยสถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างยืดหยุ่นตามบริบท เช่น การบูรณาการประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การเรียนรู้จากแหล่งจริง และการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในรากเหง้า เคารพกติกาสังคม และมีความเป็นพลเมืองดีมากยิ่งขึ้น

จังหวัดแพร่ได้ขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเชิงยุทธศาสตร์ โดยบูรณาการต้นทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับนวัตกรรมจัดการเรียนรู้สมัยใหม่ มีการจัดกิจกรรมประวัติศาสตร์มีชีวิต การใช้สื่อดิจิทัล AR และ Metaverse ในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมจิตสาธารณะและบริการชุมชน เช่น โครงการเราทำความดีด้วยหัวใจ และกิจกรรม Fix it Center ของ

สายอาชีวศึกษา ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของการรับใช้สังคม และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ควบคู่คุณธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม

ในส่วนของการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุกจังหวัดได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างสมรรถนะครูผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ การนิเทศแบบ Coaching & Mentoring และการพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัย เหมาะสมกับวัยผู้เรียน และตอบสนองต่อบริบทของสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังเกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และชุมชน ในการร่วมกันยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

จากผลการดำเนินงานดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 16 มีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ชาติไทยและการปลูกฝังหน้าที่พลเมือง คุณธรรม และความเป็นไทยอย่างเด่นชัด ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทั้งความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และจิตสำนึกความเป็นพลเมืองที่ดี มีความภาคภูมิใจในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รักท้องถิ่น เคารพกติกาสังคม และพร้อมเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคตต่อไป

2. ปัญหาอุปสรรค

การดำเนินงานตามนโยบายการเร่งรัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย และการปลูกฝังหน้าที่พลเมืองและคุณธรรมของสถานศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 แม้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง แต่ยังพบข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ งบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การพัฒนาสื่อและการพาผู้เรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้จริงยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีบางส่วนไม่ทันสมัยหรือไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ครูผู้สอนยังมีภาระงานธุรการจำนวนมาก ส่งผลต่อเวลาในการออกแบบกิจกรรมเชิงรุกและการพัฒนาตนเอง อีกทั้งครูบางส่วนยังต้องการพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างนวัตกรรม และการวัดประเมินผลตามสภาพจริงเพิ่มเติม ความแตกต่างของบริบทและศักยภาพของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่ทำให้คุณภาพการดำเนินงานไม่เท่าเทียมกัน รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายภายนอกในบางพื้นที่ยังไม่ต่อเนื่อง ส่งผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะ

1) ระดับนโยบาย

ควรกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย หน้าที่พลเมือง และคุณธรรมให้มีความชัดเจน ต่อเนื่อง และเป็นเอกภาพทั้งประเทศ พร้อมกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานกลางที่สามารถใช้ติดตามผลร่วมกันทุกสังกัด ควรสนับสนุนงบประมาณเชิงพื้นที่อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่ชายขอบ และพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ พัฒนาสื่อและเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างเท่าเทียม รวมทั้งควรผลักดันนโยบายลดภาระงานครู เพิ่มบุคลากรสนับสนุน และส่งเสริมการลงทุนด้าน AI สื่อดิจิทัล และแหล่งเรียนรู้สมัยใหม่ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในระยะยาว

2) ระดับส่วนราชการ

หน่วยงานต้นสังกัดควรพัฒนาระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลให้เป็นระบบเดียวกัน พร้อมเชื่อมโยงฐานข้อมูลสารสนเทศระหว่างหน่วยงานเพื่อใช้วางแผนและตัดสินใจเชิงนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจัดอบรมและพัฒนาคู่มือผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องในด้าน Active Learning วิธีการทางประวัติศาสตร์ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การวัดผลตามสภาพจริง และการสร้างนวัตกรรมการสอน รวมทั้งควรส่งเสริมการรวบรวม เผยแพร่ และขยายผลแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของแต่ละจังหวัด เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของทั้งเขตตรวจราชการอย่างเป็นรูปธรรม

3) ระดับพื้นที่

หน่วยงานและสถานศึกษาในพื้นที่ควรบูรณาการความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน วัด สถานประกอบการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สนับสนุน กิจกรรม และปลูกฝังคุณธรรมแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ควรนำทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ชุมชน และอัตลักษณ์จังหวัดมาใช้เป็นฐานการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และเชื่อมโยงสู่ความเป็นไทย ส่งเสริมบทบาทผู้ปกครองในการดูแลพฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ตลอดจนพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและยั่งยืน

4. รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

สำนักงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการแบบ SPMCR MODEL ส่งเสริมการสร้าง พัฒนา จัดทำนวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย และแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลธรรม และประชาธิปไตย การปรับเปลี่ยนวิธีการสอน (Active Learning) โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ส่งเสริมให้ครูผู้สอนก้าวข้ามการท่องจำจากตำรา ไปสู่การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ บ่มเพาะให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ รักความเป็นไทย หวงแหนสิ่งที่บรรพชนให้ไว้เป็นมรดกทางปัญญา รักษา สืบสานและต่อยอด ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองไทย และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความปรองดอง สมานฉันท์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่ดีงาม มีวินัย มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม รักษาประเพณีและวัฒนธรรมอันนำไปสู่การดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข ที่สำคัญคือการสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และหน้าที่พลเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับบริบท ความพร้อม และจุดเน้นของสถานศึกษา สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

กิจกรรม “เปิดเมืองประวัติศาสตร์ สรรค์สร้างเชียงรายเมืองแห่งการเรียนรู้” และกิจกรรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในสังคมร่วมสมัย

วิดีโอเปิดเมืองประวัติศาสตร์

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย

1. สกร. ระดับอำเภอเทิง ได้ขับเคลื่อนนโยบายการสร้างความรู้ในคุณค่าของประวัติศาสตร์ชาติไทยและหน้าที่พลเมืองอย่างมีอัตลักษณ์ โดยมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมผ่าน "รูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์" (Experiential Learning) ที่มีได้จำกัดอยู่เพียงในตำราเรียน แต่เป็นการเชื่อมโยงองค์ความรู้เข้ากับวิถีชีวิตจริงผ่าน 3 กลไกหลัก ได้แก่ การบูรณาการร่วมกับกิจกรรมจิตอาสา การศึกษาเรียนรู้จากแหล่งประวัติศาสตร์ในชุมชนท้องถิ่น และการจัดกิจกรรมเทิดทูนสถาบันในวันสำคัญของชาติ

2. สกร. ระดับอำเภอเมืองเชียงราย ประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยใช้รูปแบบ "การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม" (Active Learning) เป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง ผ่านการเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนได้ร่วมคิด วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ตลอดจนการลงมือปฏิบัติในกิจกรรมจำลองที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทยและหน้าที่พลเมือง

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2

2. สกร.ระดับอำเภอทุ่งช้าง มีวิธีปฏิบัติที่ดี ซึ่งเกิดจากกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ในการเสริมสร้างการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทย และการปลูกฝังหน้าที่พลเมืองและคุณธรรมให้กับผู้เรียน โดยมีผลการผลงนการปฏิบัติที่ดี ที่เป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี จำนวน 2 ผลงาน ได้แก่

1) การผลิตสื่อสร้างสรรค์ สำนักรักบ้านเกิดเมืองนอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2) การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล สร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปลูกจิตสำนึกรักบ้านเกิด โดยมีผลงานสื่อสร้างสรรค์ “น่านนิรันดร จารึกปัญญา บนศรัทธาแผ่นดินเกิด” ของสกร.ระดับอำเภอทุ่งช้าง ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ ประเภทบุคลากร โครงการประกวดสื่อสร้างสรรค์ ปลูกจิตสำนึกรักบ้านเกิดเมืองนอน ได้รับโล่รางวัล พร้อมเกียรติบัตรและเงินรางวัล จำนวน 8,000 บาท จากกรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ ในงาน สกร.รวมใจ สร้างสื่อสานสายใยพี่น้องไทย รักบ้านเกิดเมืองนอน เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2569 ณ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ (ท้องฟ้าจำลองกรุงเทพ)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

สพฐ.

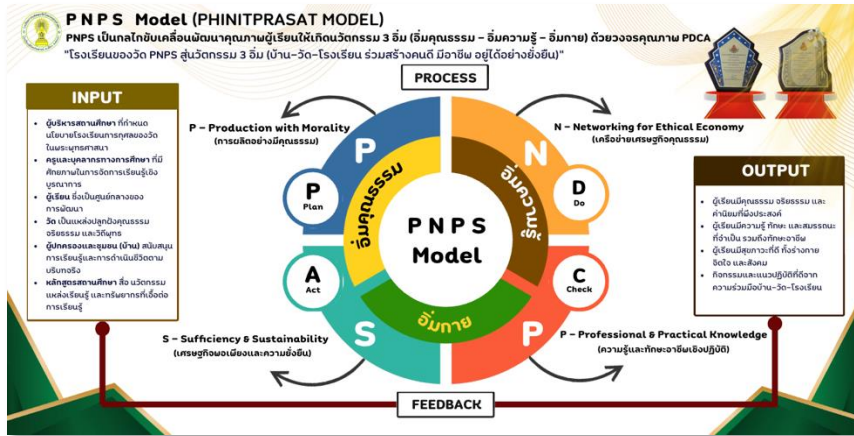
- ดำเนินโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิต “Lanna Soft Power : มรดกทางปัญญาร่วมสืบสานประเพณีสืบฮีตฮอย” เป็นรูปแบบการขับเคลื่อนที่สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้จากสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ครู และชุมชนมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถนำไปเป็นต้นแบบในการขยายผลสู่พื้นที่อื่นได้

สอศ.

- “History Active Lab” ห้องเรียนประวัติศาสตร์แบบสืบสวนจากหลักฐาน
- “โครงการประวัติศาสตร์ท้องถิ่น-ไทย หลักฐาน : รายงานโครงการ, คลิป/นิทรรศการ
- พัฒนาสื่อการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของประวัติศาสตร์ชาติไทย และเคารพความเป็นไทย

สช.

- **ชื่อนวัตกรรม:** P N P S Model (PHINITPRASAT MODEL) PNPS เป็นกลไกขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดนวัตกรรม 3 อิ่ม (อิ่มคุณธรรม - อิ่มความรู้ - อิ่มกาย) ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA "โรงเรียนของวัด PNPS สำนันวัตกรรม 3 อิ่ม (บ้าน-วัด-โรงเรียน ร่วมสร้างคนดี มีอาชีพ อยู่ได้อย่างยั่งยืน)"

สกร.

- **CHIANGMUAN MODEL** (สกร.ระดับอำเภอเชียงใหม่) : มีความโดดเด่นอย่างมากในการใช้ "ระบบบันทึกความดี" และนวัตกรรมที่เน้นความกตัญญูต่อชุมชน (Community Gratitude) เป็นเครื่องมือในการปลูกฝังคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

- สถานศึกษาหลายแห่งจัดโครงการ "สถานศึกษาคุณธรรม" และ "โครงการจิตอาสา" เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะและปฏิบัติตามหลักหน้าที่พลเมือง

- ด้านคุณธรรมให้กับผู้เรียน สกร.ระดับอำเภอเชียงใหม่ จัดโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาจิตและปัญญาสำหรับผู้เรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ภายใต้กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ณ วัดป่าพุทธชินวงศาaram-ม่อนพญานาค และทำมาโดยต่อเนื่องส่งผลให้ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเชียงใหม่ จนได้รับรางวัลรับโล่เชิดชูเกียรติจังหวัดคุณธรรมต้นแบบโดดเด่น ระดับองค์กร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ จากนายบรรศักดิ์ อูวรรณโณ รองนายกรัฐมนตรี ณ ห้องนิทรรศการ ๕ ชั้น ๑ อาคารหอศิลป์แห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม

ด้านที่ 3 ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา

จุดเน้นที่ 1 การป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกตกล่น เด็กออกกลางคันให้เป็นศูนย์ (Zero Dropout)

- ตัวชี้วัด (1) ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาได้รับโอกาสในการศึกษา
- (2) ร้อยละของหน่วยงานทางการศึกษา/สถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษา ให้แก่เด็ก เยาวชน กลุ่มเปราะบางทางการศึกษา

1. ผลการดำเนินงาน

1) การจัดทำมีระบบช่วยเหลือ ติดตามเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษา ตกล่น และออกกลางคันให้มีโอกาสได้รับการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 (เชียงราย น่าน พะเยา และแพร่) ได้ขับเคลื่อนนโยบาย Thailand Zero Dropout อย่างเป็นรูปธรรม โดยทุกจังหวัดมีการจัดตั้งระบบ ค้นหา คัดกรอง ติดตาม และช่วยเหลือเด็กกลุ่มเป้าหมายเชิงรุก ผ่านการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่ายปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และภาค ประชาสังคม ใช้ฐานข้อมูลกลาง เช่น TZD, OBEC CARE, DMC, RMS และระบบสารสนเทศระดับพื้นที่ในการ ติดตามรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง พร้อมมีการเยี่ยมบ้าน (Home Visit) วิเคราะห์สาเหตุเชิงลึก และจัดทำแผน ช่วยเหลือเฉพาะราย (Case Management) เพื่อให้ผู้เรียนกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ตามบริบทชีวิตของแต่ละคน

ผลการดำเนินงานสะท้อนประสิทธิภาพอย่างชัดเจน เช่น จังหวัดน่านสามารถติดตามเด็กและ เยาวชนกลุ่มเป้าหมาย 2,420 คน กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ 2,409 คน คิดเป็นร้อยละ 99.50 จังหวัดพะเยา ติดตามเด็กจากระบบ Thailand Zero Dropout จำนวน 92 ราย กลับมาเรียนแล้ว 91 ราย จังหวัดแพร่ มีผลการติดตามกลับเข้าสู่ระบบของ สพป.แพร่ เขต 1 ร้อยละ 97.85 และ สพป.แพร่ เขต 2 ร้อยละ 100 แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของกลไกการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในระดับพื้นที่อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิผล

2) การส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นเพื่อรองรับเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษา ตกล่น และออกกลางคันเพื่อเพิ่มโอกาสได้รับการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

สถานศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 ได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นเพื่อ รองรับความแตกต่างของผู้เรียน โดยส่งเสริม “1 โรงเรียน 3 รูปแบบ” การเรียน On-site / Online / On-hand / On-demand การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย บ้านเรียน ศูนย์การเรียนรู้ การเทียบโอน ผลการเรียนรู้ การสะสมหน่วยกิต (Credit Bank) การเรียนแบบโมดูล (Module) ตลอดจนการเรียนรู้ควบคู่การทำงาน (Work-Based Learning) เพื่อให้ผู้เรียนที่มีข้อจำกัดด้านเวลา เศรษฐกิจ สุขภาพ หรือภาระครอบครัว สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ หลายพื้นที่ยังพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ตอบโจทย์บริบท เช่น ห้องเรียนโอกาส ระบบเรียนถึงบ้าน การศึกษาในโรงพยาบาล การแก้ผลการเรียนแบบยืดหยุ่น ระบบสมัครเรียนผ่าน LINE Official Account และการนำเทคโนโลยีดิจิทัลหรือ AI มาช่วยติดตามผู้เรียน ส่งผลให้เด็กและเยาวชน

มีทางเลือกการเรียนรู้ที่หลากหลาย ลดความเสี่ยงการหลุดออกจากระบบซ้ำ และสามารถพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพควบคู่กันได้อย่างเหมาะสม

3) การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มเปราะบางทางการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่ได้ให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ เด็กยากจนเด็กพิการ เด็กชาติพันธุ์ เด็กด้อยโอกาส เด็กในพื้นที่ห่างไกล เด็กเจ็บป่วยต่อเนื่อง เด็กที่ต้องทำงานหารายได้ เด็กในสถานพินิจหรือเรือนจำ และผู้เรียนที่มีปัญหาครอบครัว โดยจัดบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมเฉพาะกลุ่ม ทั้งทุนการศึกษา อาหารกลางวัน เครื่องแบบ อุปกรณ์การเรียน ค่าพาหนะ การดูแลด้านจิตวิทยา การแนะแนวอาชีพ การส่งต่อหน่วยงานสวัสดิการ และการจัดการศึกษาพิเศษหรือการศึกษาทางเลือกตามความจำเป็น

ขณะเดียวกัน ได้มีการบูรณาการหลักสูตรอาชีพระยะสั้นและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน เช่น งานช่าง เกษตรสมัยใหม่ การค้าขายออนไลน์ บาริสต้า นวดแผนไทย งานหัตถกรรม และทักษะอาชีพ ตามบริบทท้องถิ่น เพื่อเสริมแรงจูงใจให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการศึกษาและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาวถือเป็นการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

2. ปัญหาอุปสรรค

2.1 สภาพปัญหาของเด็กกลุ่มเป้าหมายมีความซับซ้อนและหลากหลาย ทั้งด้านความยากจน ภาวะครอบครัว การย้ายถิ่นฐาน สุขภาพกาย สุขภาพจิต การตั้งครรถไม่พร้อม การใช้สารเสพติด และพฤติกรรมเสี่ยง ทำให้การช่วยเหลือต้องใช้หลายหน่วยงานและใช้เวลาต่อเนื่อง

2.2 ฐานข้อมูลผู้เรียนระหว่างหน่วยงานยังไม่เชื่อมโยงสมบูรณ์ บางรายมีข้อมูลซ้ำซ้อนหรือข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ส่งผลต่อความแม่นยำในการติดตาม

2.3 พื้นที่ภูเขา พื้นที่ชายแดน และพื้นที่ห่างไกลบางแห่งมีข้อจำกัดด้านการเดินทาง สัญญาณอินเทอร์เน็ต และการเข้าถึงบริการภาครัฐ

2.4 บุคลากรและผู้รับผิดชอบภารกิจมีภาระงานจำนวนมาก ทำให้การติดตามเชิงลึกรายกรณีทำได้ไม่เต็มศักยภาพ

2.5 งบประมาณช่วยเหลือรายกรณี ทุนการศึกษา และทรัพยากรสนับสนุนบางพื้นที่ยังไม่เพียงพอ กับจำนวนกลุ่มเป้าหมาย

2.6 เด็กบางรายกลับเข้าสู่ระบบแล้วแต่มีความเสี่ยงหลุดซ้ำ หากขาดการติดตามอย่างต่อเนื่องและแรงสนับสนุนจากครอบครัว

3. ข้อเสนอแนะ

1) ระดับนโยบาย

1.1) กำหนดนโยบายบูรณาการฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาระดับประเทศ ให้เชื่อมโยงทุกสังกัดแบบ Real-time เพื่อลดข้อมูลซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพการติดตาม

1.2) จัดสรรงบประมาณเฉพาะกิจสำหรับการช่วยเหลือรายกรณี กลุ่มเปราะบาง และพื้นที่พิเศษอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

1.3) สนับสนุนการขยายรูปแบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น การเทียบโอนผลการเรียน Credit Bank และ Learn to Earn ให้มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

1.4) กำหนดตัวชี้วัดติดตามผลการ “คงอยู่ในระบบ” ควบคู่กับตัวชี้วัด “การนำกลับเข้าสู่ระบบ” เพื่อป้องกันการหลุดซ้ำอย่างยั่งยืน

2) ระดับส่วนราชการ

2.1) พัฒนาศักยภาพครู ผู้บริหาร และบุคลากรด้าน Case Management การดูแล สุขภาพจิต การแนะแนว และการใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ

2.2) จัดทีมสหวิชาชีพในระดับจังหวัด/เขตพื้นที่ เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และแนะแนวอาชีพ เพื่อช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยงอย่างครบมิติ

2.3) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยน Best Practice ระหว่างจังหวัด และขยายผลนวัตกรรมที่ ประสบความสำเร็จในพื้นที่

2.4) นิเทศ กำกับ ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง พร้อมรายงานผลเชิงวิเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการ ตัดสินใจเชิงนโยบาย

3) ระดับพื้นที่

3.1) เสริมสร้างบทบาทชุมชน ผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น และเครือข่ายอาสาสมัครให้ ร่วมเฝ้าระวังเด็กเสี่ยงหลุดออกจากระบบตั้งแต่ระยะเริ่มต้น

3.2) จัดทำแผนช่วยเหลือรายบุคคลและติดตามต่อเนื่องอย่างน้อย 1 ปี สำหรับเด็กที่กลับเข้า สู่ระบบแล้ว

3.3) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและอาชีพระยะสั้นให้สอดคล้องกับบริบทเศรษฐกิจของพื้นที่ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียน

3.4) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลระดับพื้นที่ เช่น แอปพลิเคชัน กลุ่มสื่อสารออนไลน์ หรือ Dashboard เพื่อติดตามสถานะผู้เรียนอย่างใกล้ชิดและทันการณ์

4. รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

ห้องเรียนระบบสองของโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม รัชมง์คลาภิเชก เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ช่วงปี การศึกษา 2564 ซึ่งเป็นช่วงที่โควิดระบาด จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีจุดเริ่มต้นจากการพยายามหา แนวทางช่วยนักเรียนคนหนึ่งที่กำลังเรียนในระดับชั้น ม.6 แต่หยุดเรียนกลางคันไม่มาเรียน ครูที่ปรึกษาได้ ติดตามและพบว่าตัดสินใจหยุดเรียนเพราะสถานะทางบ้านของนักเรียนคนนี้มีปัญหา ประกอบกับพฤติกรรม ของตัวนักเรียนที่ไม่ชอบมาโรงเรียน เพราะประสบปัญหาเรื่องการเรียนรู้ซ้ำ จึงทำให้ขาดเรียนติดต่อกัน เป็นเวลานาน ห้องเรียนระบบสองถูกคิดค้นขึ้นเพื่อให้โอกาสเขากลับมาเรียน และขยายผลไปสู่การเปิดโอกาส ให้เด็กอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีเงื่อนไขชีวิตไม่อาจเรียนในระบบปกติที่เรียกว่าเป็นเด็กขาดโอกาส ซึ่งส่วนใหญ่มาจาก ปัญหาความยากจนและความไม่พร้อมของครอบครัว รวมถึงเด็กอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นเด็กทิ้งโอกาส เพราะเหตุผล

บางประการที่ทำให้มองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ได้มีโอกาสกลับมาเรียน โรงเรียนจึงพยายามหาวิธีให้เด็กเหล่านี้ กลับมาอยู่ในวัฏจักรและวิถีของการศึกษาให้ได้ เพื่อให้เขามีความรู้ ทักษะ และวุฒิการศึกษา เป็นใบเบิกทางสำหรับก้าวไปสู่การแสวงหาโอกาสในการเรียนต่อ การทำงาน ต่อยอดชีวิตไปสู่อนาคตข้างหน้า จนกระทั่งเมื่อ 2 ปีที่ผ่านมา มีโครงการห้องเรียนข้ามขอบและ กสศ. เข้ามาช่วยหนุนเสริม และพยายามพัฒนาห้องเรียนระบบสองของเราให้กลายเป็นเสมือนต้นแบบในการสร้างห้องเรียนที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับบริบทชีวิต และความต้องการของเด็กอีกกลุ่มหนึ่งในพื้นที่ตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลเพิ่มเติม

วิดีโอ 1 รร. 3 รูปแบบ

วิดีโอ HUAYSO ZERO DROPOUT

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย

ในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองเชียงราย พบสภาวะปัญหาที่ซับซ้อนของกลุ่มเด็กเร่ร่อน ซึ่งส่วนใหญ่ มีภูมิหลังมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนรุนแรง โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์และผู้ที่อยู่พวยมาจากพื้นที่สูงหรือประเทศเพื่อนบ้าน ปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบคือ การขาดสถานะทางทะเบียนราษฎร ซึ่งกลายเป็นก้ำกึ่งกันในการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน ทั้งด้านการศึกษาอย่างเป็นระบบ การรักษาพยาบาล และสวัสดิการของรัฐ

สภาวะการไร้ที่พึ่งพิงส่งผลให้เด็กกลุ่มนี้มีความเสี่ยงสูงต่อการถูกแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ อาทิ การใช้แรงงานเด็ก การล่วงละเมิดทางเพศ และการถูกล่อลวงเข้าสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรืออาชญากรรมเพียงเพื่อการยังชีพและเอาตัวรอดในแต่ละวัน

เพื่อตอบสนองต่อทบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 และ พ.ร.บ. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายพิเศษ ระดับอำเภอเมืองเชียงราย จึงได้ทำหน้าที่เป็นกลไกหลักในการหยิบยื่นโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กด้อยโอกาสเหล่านี้ โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนผ่านจาก "กลุ่มเสี่ยง" ให้กลับมาเป็น "ทรัพยากรบุคคลที่มีค่า" ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เข้าใจธรรมชาติของเด็กเร่ร่อนที่มีความรักอิสระและมีความเปราะบางทางจิตใจ

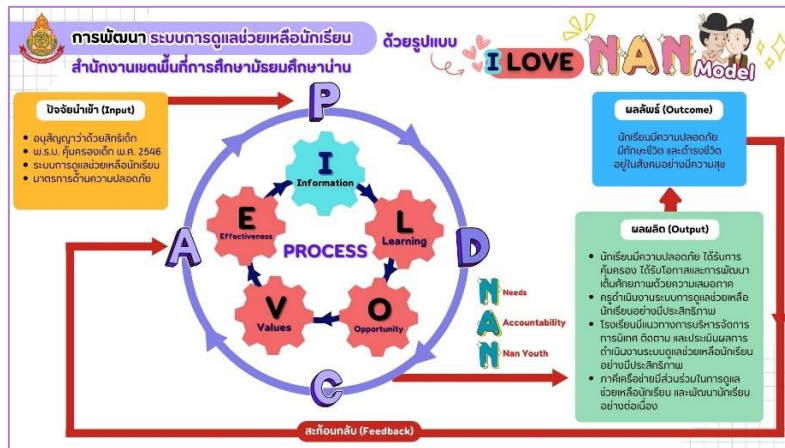
ได้ประยุกต์ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเน้นความยืดหยุ่น(Flexibility) ครอบคลุมการเรียนรู้ 3 ลักษณะ คือ

1. การเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งเน้นการสร้างระบบที่เอื้อให้เรียนรู้ได้ตามความถนัด โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องสถานที่และค่าใช้จ่าย
2. การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง เน้นการพัฒนาทักษะอาชีพและศักยภาพเฉพาะด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต
3. การเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ เพื่อให้ผู้ที่พลาดโอกาสในระบบโรงเรียนได้รับวุฒิการศึกษาตามศักยภาพนอกเหนือจากวิชาการยังได้บูรณาการทักษะชีวิตเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กเร่ร่อน ดังนี้
 - ด้านสุขภาพอนามัย: การดูแลกายและใจให้แข็งแรง ป้องกันโรคและพฤติกรรมเสี่ยง
 - ด้านความปลอดภัย: การรู้เท่าทันภัยอันตรายในชีวิตประจำวันและการรู้จักป้องกันตนเอง
 - ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม: สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
 - ด้านคุณธรรม จริยธรรม: ปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง เพื่อให้ดำรงตนเป็นคนดีและห่างไกลจากอบายมุข
 การดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายพิเศษฯ มิใช่เพียงการให้ความรู้ในเชิงวิชาการ แต่เป็นการสร้าง "พื้นที่ปลอดภัย" และ "โอกาสครั้งที่สอง" ให้แก่เด็กที่ขาดโอกาสในสังคม เพื่อให้พวกเขาสามารถยืนหยัดได้อย่างมีศักดิ์ศรีและปลอดภัยในสังคมไทย

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา น่าน มีการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยรูปแบบ I Love NAN Model ด้วยทฤษฎีระบบ

2. นวัตกรรมจัดการศึกษาเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของผู้เรียน “เข้าใจ เข้าถึง ดึงกลับมา พาสู่ความสำเร็จ” ภายใต้หลักการ 5W1H ด้วยกระบวนการ UATL Model

Understand (เข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล) “เข้าใจ ก่อนจะออกแบบการช่วยเหลือ”

1. วิเคราะห์บริบทผู้เรียนรายคน ทั้งปัญหาครอบครัว สภาพเศรษฐกิจ พฤติกรรม และแรงจูงใจ
2. ใช้ แบบสำรวจ/สัมภาษณ์/ข้อมูลจากครูที่ปรึกษาครูหรือ Mentor ทำหน้าที่เป็น “นักฟัง ที่เข้าใจหัวใจ” ไม่ใช่แค่ผู้สอน

3. วางแผนการเรียนรู้แบบรายกรณี (Individualized Learning Plan)

Access (เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างยืดหยุ่น) “ทุกคนควรมีโอกาสเรียน แม้จะไม่ใช่ในห้องเรียน”
เปิดช่องทางการเรียนรู้ทั้ง 3 ระบบ

1. Formal: สำหรับเด็กที่สามารถเรียนแบบเดิมได้
2. Non-formal: เรียนตามเวลาที่ยืดหยุ่น หรือผ่านโครงการพิเศษ
3. Informal: เรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น การฝึกงาน เรียนจากชีวิตจริง

Take Me Back (ดึงกลับเข้าสู่ระบบการเรียนรู้) “โอบรับผู้ที่เคยหลุด ให้กลับมาอย่างภาคภูมิใจ”

1. สร้างแรงจูงใจให้กลับมาเรียน ด้วยกิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ
2. มอบครู/พี่เลี้ยง/อาสาสมัคร/หน่วยงานและผู้นำชุมชน ช่วยติดตาม
3. ลดความอับอายของผู้เรียนที่กลับมาเรียนซ้ำ ด้วยห้องเรียนเฉพาะกลุ่ม
4. มีทุนสนับสนุน เช่น ค่าเดินทาง อุปกรณ์ หรือทุนในการเรียนถึงระดับชั้นปริญญาตรี มีรถรับส่งนักเรียนบ้านไกล

Learn to Success (เรียนเพื่อความสำเร็จในแบบของตนเอง) “ความสำเร็จไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน แต่อยู่ที่การได้ไปต่อ”

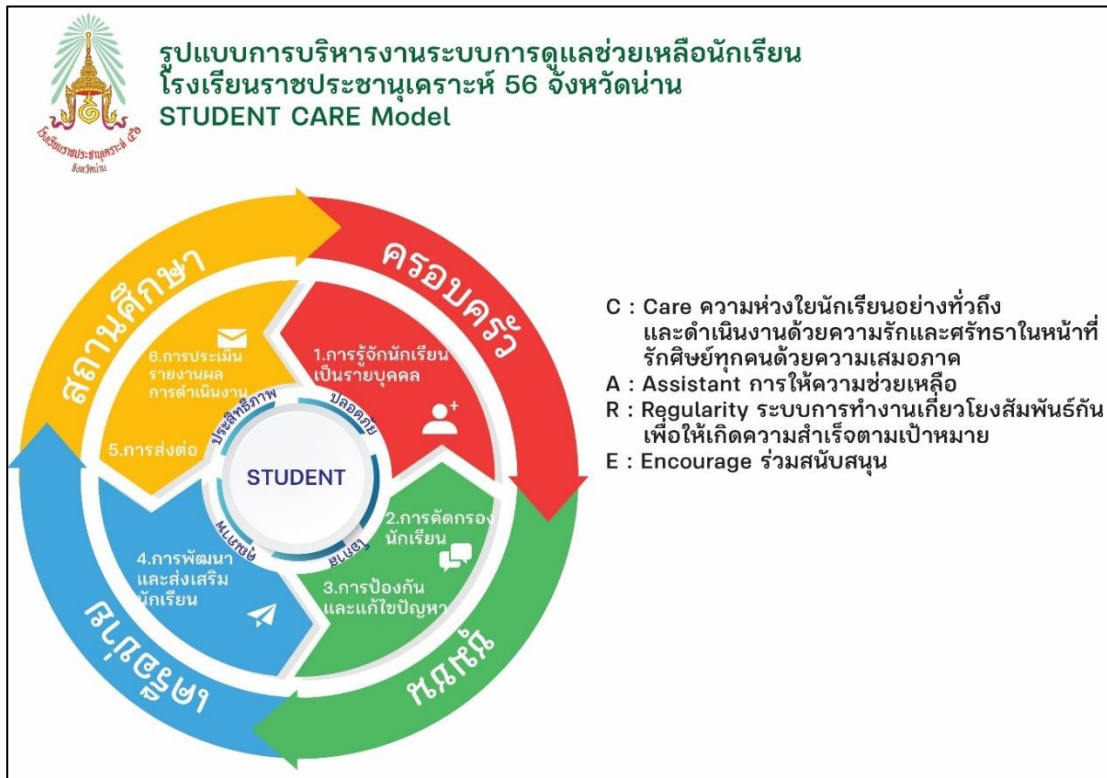
1. ออกแบบการเรียนรู้แบบ ฐานสมรรถนะ (Competency-based Learning)
2. ประเมินผลด้วย Portfolio / Project-based / Performance-based

- 3. มีระบบ Career Pathing: เชื่อมต่อการเรียนรู้กับเส้นทางอาชีพจริง
- 4. สนับสนุนผู้เรียนให้พัฒนา “เป้าหมายชีวิตของตนเอง” เช่น มีอาชีพ มีทักษะชีวิต หรือเรียนต่อ

3. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 56 จังหวัดน่าน นำระบบ E-SCHOOL มาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบสารสนเทศที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา ช่วยให้ครูบุคลากร ผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งระบบ อีกทั้งมีรูปแบบการบริหารโรงเรียนภายใต้ STUDENT CARE Model

ดำเนินการตามรูปแบบการดูแลช่วยเหลือผ่าน Student CARE Model : Student- Care – Assistant-egularity – Encourage โดยมีกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยนักเรียน ๖ ขั้นตอน ดังนี้

1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เมื่อนักเรียนเข้าสู่ระบบการศึกษาของโรงเรียน ครูประจำชั้น จะปักหมุดที่อยู่ของนักเรียนรายบุคคลใน Google Map จัดทำทะเบียนฐานข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลแบบออนไลน์ในระบบ SET และโปรแกรมระบบบริหารจัดการข้อมูลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (E-School program) เพื่อบริหารจัดการข้อมูลนักเรียนประกอบด้วย ทะเบียนประวัติ ครอบครัวตามทะเบียนราษฎร์, ทะเบียนสะสม, ข้อมูลการเจ็บป่วย, ข้อมูลด้านการเรียนการศึกษา, SDQ, Google Map เป็นต้นซึ่งข้อมูลนักเรียนได้จากการสัมภาษณ์ ศึกษา ประเมิน และการเยี่ยมบ้านนักเรียน

2) การคัดกรองนักเรียนครูประจำชั้น ครูหอนอนใช้แบบประเมินและคัดกรองพื้นฐานเพื่อช่วยเหลือ และการคัดกรองตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประเมิน SDQ ซึ่งจำแนกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มปกติ 2)กลุ่มเสี่ยง 3) กลุ่มมีปัญหา เพื่อเข้าสู่กระบวนการต่อไป

3) การป้องกันและแก้ไขปัญหาระบบโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 56 จังหวัดน่านได้ดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาให้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ดังนี้ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมแนะแนวให้คำปรึกษา กิจกรรมปรับพฤติกรรม กิจกรรมเฝ้าระวังดูแลและติดตามอย่างใกล้ชิด กิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันให้เข้มแข็ง และ กิจกรรมให้กำลังใจเสริมแรงบวก

4) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนทุกกลุ่ม การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินการเอาใจใส่นักเรียน อย่างเท่าเทียมกัน นักเรียนกลุ่มปกติจะได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหานั้น จะได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยจนกลายเป็นปัญหาของสังคม และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีแก่นักเรียน โดยโรงเรียนมีการดำเนินการต่างๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ดังนี้ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คู่มือมาตรฐานการดูแลนักเรียน ประจำ/ คู่มือมาตรฐานด้านโภชนาการ/ การดูแลหอนอน(พ่อครู/ แม่ครู) และสนับสนุนปัจจัยพื้นฐาน ที่พัก อาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ของใช้ในชีวิตประจำวัน สื่อเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการอื่นๆ ที่จำเป็นดำเนินโครงการห้องเรียนคุณธรรม/ โรงเรียนคุณธรรม ภายใต้คุณธรรมอัตลักษณ์ “รับผิดชอบดี มีวินัย ใจอาสา” โครงการสถานศึกษาปลอดภัย “ความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุ อุบัติภัย ปัญหาสังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อมการทำงาน” โครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(ด้านการศึกษา) เพื่อการมีงานทำโครงการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะความเป็นเลิศ กีฬา ดนตรี ศิลปะ

5) การส่งต่อโรงเรียนมีการส่งต่อ 2 วิธี คือ การส่งต่อภายใน โดยครูประจำชั้นเป็นผู้พิจารณาส่งต่อนักเรียน เช่น นักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมไม่เหมาะสม นักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ ส่งต่องานอนามัยโรงเรียน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หัวหน้าระดับ หัวหน้าฝ่าย และผู้บริหารต่อไป ส่วนการส่งต่อภายนอกได้ส่งต่อนักเรียนที่เห็นว่าต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ต้องพบผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ไปยังหน่วยงานภายนอกที่เป็นภาคเครือข่ายของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 56 จังหวัดน่าน เช่น โรงพยาบาลเวียงสา เป็นต้น

6) การประเมินและรายงานผลการดำเนินงาน โดยการรวบรวมข้อมูลประมวลผล พร้อมเขียนรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บังคับบัญชาต่อไป

4. สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดน่าน ขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงาน NAN ZERO CARE ของจังหวัดน่านในการขับเคลื่อนนโยบาย “Thailand Zero Dropout เด็กทุกคนต้องได้เรียน” มุ่งเน้น

การบริหารจัดการเชิงระบบเพื่อค้นหา ติดตาม และนำเด็กที่หลุดจากระบบการศึกษากลับเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้อย่างทั่วถึง โดยประยุกต์ใช้กระบวนการบริหารคุณภาพ PDCA (Plan-Do-Check-Act) เป็นกรอบในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการวางแผนระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดน่าน ร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์เด็กและเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษาในพื้นที่ โดยอาศัยฐานข้อมูลจากระบบสารสนเทศและการสำรวจเชิงพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการดำเนินงาน แผนปฏิบัติการ และมาตรการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่สูงและพื้นที่ห่างไกลของจังหวัดน่าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และภาคประชาสังคม ลงพื้นที่ค้นหาและติดตามเด็กกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคล พร้อมจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบทชีวิตของผู้เรียน เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กสามารถกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้อย่างเหมาะสม รวมถึง มีการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับพื้นที่และระดับจังหวัด โดยประเมินผลลัพธ์จากจำนวนเด็กที่ได้รับการติดตาม ช่วยเหลือ และสามารถกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรืออุปสรรคของการดำเนินงานจังหวัดน่านนำผลการประเมินมาปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พร้อมทั้งพัฒนารูปแบบการทำงานที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบาย Thailand Zero Dropout เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน อันจะนำไปสู่การสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมสำหรับเด็กและเยาวชนทุกคนในจังหวัดน่าน

อำเภอทุ่งช้าง เป็นพื้นที่ต้นแบบของการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา โดยความร่วมมือเชิงพื้นที่ อาศัยพลังของผู้ปฏิบัติงาน ชุมชน และคนในพื้นที่ ร่วมขับเคลื่อนการดูแล และแก้ปัญหา จัดให้มีศูนย์ ZERO CARE ในระดับอำเภอ มีหน้าที่ประสานงาน ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน และเชื่อมโยงการดำเนินงานรวมถึงประสานส่งต่อให้การช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ระดับอำเภอ “THUNGCHANG MODEL”

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

สอศ.

- ระบบดูแลรายกรณี แบบครบวงจร
- ระบบเตือนภัยหลุดระบบจากข้อมูลการมาเรียน/ผลการเรียน
- แผนเรียนยืดหยุ่นรายบุคคล (เรียนได้จริงสำหรับคนทำงาน/มีภาระ
- กิจกรรมแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อและดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดขึ้นเพื่อป้องกันและแก้ไข

ปัญหาเด็กตกหล่นและออกกลางคันให้เป็นศูนย์ (Zero Dropout) โดยให้คำปรึกษาด้านการศึกษาต่อการวางแผนอาชีพ และการดำรงชีวิต พร้อมติดตามช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นรายบุคคล ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเท่าเทียม

- โครงการหลักสูตรระยะสั้นสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษา จัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกช่วงวัย ได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ สามารถพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะชีวิตที่จำเป็นพร้อมส่งเสริมระบบเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ เพื่อให้เข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียม

- รูปแบบ “โฮมรมเชิงรุกและรายงานติดตามรายสัปดาห์” โดยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา ใช้ครูที่ปรึกษาเป็นกลไกหลักในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนทุกห้องเรียน ผ่านกิจกรรมโฮมรูมประจำสัปดาห์มีการติดตามผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทั้งด้านการเรียนและพฤติกรรม พร้อมจัดทำบันทึกและรายงานผลทุกสัปดาห์ ทำให้สามารถคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้รวดเร็ว ให้การช่วยเหลือได้ทันท่วงที และลดโอกาสการเกิดปัญหา เด็กตกหล่นหรือออกกลางคัน ซึ่งถือเป็นแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบในการขับเคลื่อน นโยบาย Zero Dropout ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สกร.

- นวัตกรรมต้นแบบ : PHAYAO+ (พะเยาพลัส) แนวคิดหลัก เป็นแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ใช้บริหารจัดการข้อมูลผู้เรียนแบบรายบุคคล เพื่อไม่ให้มีใครหลุดหายไปจากระบบ (No One Left Behind)

จุดเด่นที่เหนือกว่า

Real-time Monitoring สามารถติดตามการมาเรียนและพฤติกรรมของผู้เรียนได้ทันที หากพบความเสี่ยงที่จะออกกลางคัน ระบบจะแจ้งเตือนให้ครูเข้าช่วยเหลือได้ทันท่วงที

Individualized Support มีระบบฐานข้อมูลที่วิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนรายคน (เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ หรือปัญหาครอบครัว) ทำให้การช่วยเหลือตรงจุด

Connectivity เชื่อมโยงข้อมูลการเรียนรู้ตลอดชีวิตไว้ในที่เดียว ทำให้การส่งต่อข้อมูลระหว่างระดับชั้นหรือระหว่างสถานศึกษามีความต่อเนื่อง

ด้านที่ 3 ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา

จุดเน้นที่ 2 สร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษา (Anywhere Anytime) และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- ตัวชี้วัด (1) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้เรียนรู้ตามศักยภาพ ตามความถนัดและความสนใจ
- (2) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการนำระบบหน่วยกิตสะสม (Credit Bank)/การเทียบโอนมาส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เป็นทางเลือกในการเข้าถึงการศึกษาตามความถนัดและความสนใจ
- (3) ร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับการเทียบระดับการศึกษา ด้วยวิธีการสอบวัดระดับความรู้

1. ผลการดำเนินงาน

1) การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกช่วงวัย (ปฐมวัย จนถึงเรียนรู้ตลอดชีวิต) เข้าสู่ระบบการศึกษาตามศักยภาพ ตามวัย ต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ

ในภาพรวมของสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 พบว่าทุกจังหวัดได้ขับเคลื่อนนโยบายการสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการดำเนินงานครอบคลุมตั้งแต่การสำรวจ คัดกรอง ติดตามประชากรวัยเรียน การรับนักเรียนอย่างเป็นธรรม การเปิดช่องทางการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ตลอดจนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับศักยภาพ ความถนัด และบริบทชีวิตของผู้เรียนแต่ละกลุ่มอย่างเป็นรูปธรรม

จังหวัดเชียงรายมีจุดเด่นด้านการวางระบบเชิงรุกและการเชื่อมโยงหลายสังกัด โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหลายเขตดำเนินการจัดทำสำมะโนประชากรวัยเรียน ติดตามและแนะแนวเด็กที่พร้อมและไม่พร้อมเข้าสู่การศึกษาในระบบ รวมทั้งประสานการศึกษานอกระบบและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ สพป.เชียงราย เขต 3 รายงานผลว่าผู้เรียน 37,029 คน เข้าถึงระบบการศึกษาได้ทั่วถึงคิดเป็นร้อยละ 100 และสถานศึกษา 139 แห่งมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายคิดเป็นร้อยละ 100 สะท้อนถึงการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่ค่อนข้างครอบคลุม ขณะเดียวกัน สกร.จังหวัดเชียงราย ได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน วัยแรงงาน และผู้สูงอายุ เช่น โครงการ Thailand Zero Dropout การเรียนแบบยืดหยุ่นสำหรับวัยทำงาน หลักสูตรระยะสั้น การจัดโรงเรียนผู้สูงอายุ รถโมบายห้องสมุด และการปักหมุดแหล่งเรียนรู้ชุมชน ทำให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในระดับพื้นที่

จังหวัดน่านมีจุดเด่นด้านการบริหารจัดการเพื่อไม่ให้เด็กหลุดออกจากระบบ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 และเขต 2 ดำเนินการรับนักเรียนอย่างเป็นระบบ โปร่งใส และตรวจสอบได้ มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานรับนักเรียน ติดตามเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคัน และเด็กย้ายเข้า-ย้ายออกอย่างใกล้ชิด รวมทั้งติดตามการเข้าเรียนในสถานศึกษาแห่งใหม่เพื่อให้เด็กได้รับสิทธิทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน หน่วยงานในสังกัดการศึกษาพิเศษและอาชีวศึกษาจังหวัดน่านได้ใช้ระบบฐานข้อมูลดิจิทัลและระบบสารสนเทศรายบุคคลเพื่อช่วยติดตามพัฒนาการและเส้นทางการศึกษาของผู้เรียน อีกทั้งส่งเสริมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นและการฝึกอบรมทักษะอาชีพให้ประชาชนทุกช่วงวัย ส่วน สกร.จังหวัดน่าน ได้ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลหลายรูปแบบ เช่น NPCS : NAN POLE Creative Space, THAI MEE, CET MEDIA APP, ETV, TikTok และ Line OA ทีวีชมออนไลน์ ซึ่งช่วยให้การเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลากลายเป็นทางเลือกที่เข้าถึงได้มากขึ้น

จังหวัดพะเยามีการขับเคลื่อนผ่านทุกสังกัดอย่างสอดประสาน โดย สพฐ.ดำเนินการรับนักเรียนตามแนวปฏิบัติที่เน้นความเสมอภาค โปร่งใส และมีส่วนร่วม พร้อมทั้งส่งเสริมหลักสูตรที่ตอบสนองศักยภาพของผู้เรียน เช่น หลักสูตรทวิศึกษาและกิจกรรมทักษะอาชีพ สอศ.เปิดพื้นที่สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับศิษย์เก่าและประชาชนทั่วไปผ่านหลักสูตรระยะสั้นและการพัฒนาทักษะใหม่ ขณะที่ สช.และ สกร.มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน การเรียนออนไลน์ และแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น PHAYAO+ และ DKT_Online เพื่อให้ผู้เรียนทุกช่วงวัย โดยเฉพาะวัยแรงงานและผู้สูงอายุ สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามบริบทชีวิตจริง

จังหวัดแพร่มีลักษณะเด่นในเชิงนวัตกรรมและการออกแบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัล โดยสถานศึกษาได้นำ DLTV, DLIT, Google Classroom, YouTube, TikTok และ School Bright มาใช้ร่วมกัน รวมถึงประยุกต์ใช้ Metaverse, AR, AI และ Gamification เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ทันสมัย และจูงใจผู้เรียนมากขึ้น อีกทั้งยังมีการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นแบบ Upskill/Reskill โครงการ Learn to Earn การจัดบริการทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการ เด็กป่วยในโรงพยาบาล และโครงการเรียนร่วม สะท้อนถึงการสร้างโอกาสทางการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งเชิงระบบและเชิงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

โดยสรุปสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 มีผลการดำเนินงานโดดเด่นในด้านการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการเชื่อมโยงการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยมากขึ้น พร้อมทั้งขยายการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านชุมชน เทคโนโลยีดิจิทัล และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในพื้นที่อย่างเป็นทางการ

2) การพัฒนาระบบและข้อมูลการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นทุกประเภท เพื่อเป็นทางเลือกในการเข้าถึงการศึกษาที่หลากหลาย ตามความต้องการของผู้เรียนทุกประเภท ทุกช่วงวัย (ปฐมวัย จนถึงเรียนรู้ตลอดชีวิต)

ในภาพรวมของสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 พบว่าหน่วยงานทางการศึกษาได้พัฒนาระบบและข้อมูลเพื่อรองรับการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นมากขึ้น ทั้งในรูปแบบบ้านเรียน ศูนย์การเรียนรู้ การเรียนทางไกล การเรียนผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล และการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสามารถเลือกเส้นทางการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพความพร้อม และข้อจำกัดของตนเอง

เชียงรายมีความก้าวหน้าเด่นด้านระบบข้อมูลและเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น การจัดการศึกษามาตรา 12 ในรูปแบบบ้านเรียนและศูนย์การเรียนรู้ของ สพป.เชียงราย เขต 1 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและแนวทางการจัดการศึกษาที่หลากหลายของ สพป.เชียงราย เขต 2 และการพัฒนาฐานข้อมูลสถานศึกษาที่ใช้สื่อทางไกลของ สพป.เชียงราย เขต 3 ซึ่งมีการสนับสนุน NEW DLTV จำนวน 63 โรงเรียน รวมถึง DLIT, IDL และ Two-Way ตลอดจนการเข้าใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับครู 268 คน และนักเรียน 1,196 คน ใน 5 โรงเรียน ภายใต้โครงการ Anywhere Anytime ขณะที่ สพป.เชียงราย เขต 4 พัฒนา Google Site และส่งเสริมการใช้ OBEC Content Center ร่วมกับ AI ส่วน สกร.จังหวัดเชียงรายได้ยกระดับข้อมูลผู้เรียนสู่รูปแบบโปรไฟล์รายบุคคล ออกแบบ Learning Path และใช้เครื่องมือดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนและปักหมุดแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นออนไลน์

จังหวัดน่านมีการพัฒนาระบบข้อมูลและแพลตฟอร์มที่หลากหลาย เช่น สพม.น่านพัฒนาศักยภาพครูในการใช้ AI เพื่อจัดการเรียนรู้ และใช้โรงเรียนคุณภาพเป็นศูนย์กลางการกระจายโอกาสทางการศึกษา ขณะที่ สพป.น่าน เขต 1 พัฒนาคคลังสื่อดิจิทัล media.ednan1.go.th ระบบ Bigdata และระบบ

ประกันคุณภาพ Pragnan Nan1 รวมทั้งเตรียมความพร้อมครูและนักเรียนในการใช้ NDLP สำหรับการเรียนรู้แบบ Anywhere Anytime ส่วนสถานศึกษาเอกชนและ สกร. ในจังหวัดน่านก็ขยายการใช้แอปพลิเคชันและสื่อออนไลน์อย่างหลากหลายเพื่อรองรับการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ทุกที่ทุกเวลา

จังหวัดพะเยามีการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นผ่านบ้านเรียนและศูนย์การเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาค้นคว้าสื่อดิจิทัล ระบบ Cloud เว็บไซต์ และระบบ Big Data ของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลผู้เรียน ขณะที่ สกร. ใช้แพลตฟอร์ม PHAYAO+ และ DKT_Online เป็นเครื่องมือกลางในการรวบรวมหลักสูตรและสื่อดิจิทัล ทำให้ผู้เรียนเลือกเวลาและรูปแบบการเรียนได้ยืดหยุ่นยิ่งขึ้น พร้อมทั้งมีฐานข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลสำหรับติดตามความก้าวหน้าและการยกระดับคุณวุฒิ

จังหวัดแพร่มีแนวทางเด่นด้านการสร้าง Digital Learning Ecosystem โดยจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลหลากหลายและพัฒนาารูปแบบ Hybrid & Modular Learning รองรับทั้ง Online, On-site และ On-hand ตอบโจทย์ผู้เรียนต่างกลุ่ม รวมถึงผู้มีข้อจำกัดด้านเวลา สุขภาพ หรือบริบทชีวิต ทั้งยังให้ความสำคัญกับระบบข้อมูลสำหรับเด็กพิการและการศึกษาในโรงพยาบาล จึงนับเป็นจังหวัดที่มีแนวโน้มในการพัฒนาระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นเชิงนวัตกรรมอย่างชัดเจน

สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 มีพัฒนาการที่ชัดเจนในการสร้างระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นและใช้ข้อมูลประกอบการบริหารจัดการมากขึ้น ทั้งในมิติของฐานข้อมูลผู้เรียน แพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล การจัดการศึกษาทางเลือก และการออกแบบเส้นทางเรียนรู้เฉพาะบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย Anywhere Anytime และการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีนัยสำคัญ

3) การบูรณาการการสอบเทียบ เทียบโอน และระบบหน่วยกิตสะสม (Credit Bank) เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามศักยภาพ

ภาพรวมของสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 สะท้อนให้เห็นว่าการขับเคลื่อนเรื่อง Credit Bank การเทียบโอนผลการเรียน และการสอบวัดระดับความรู้ เริ่มมีทิศทางก้าวหน้า โดยเฉพาะในหน่วยงานอาชีวศึกษา สกร. และบางส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐานและเอกชน แต่ระดับความพร้อมและความชัดเจนในการดำเนินการยังแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละจังหวัดและแต่ละสังกัด

เชียงรายมีการนำระบบ Credit Bank มาใช้เด่นในส่วนของ สกร. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์จากการทำงานมาเทียบโอนเป็นหน่วยกิต ช่วยลดระยะเวลาการเรียนและเพิ่มโอกาสในการปรับวุฒิการศึกษา ขณะเดียวกัน สพม. เชียงรายอยู่ระหว่างจัดวางระบบและสร้างกลไกการดำเนินงานผ่านโครงการธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนคุณภาพและโรงเรียนแกนนำ 29 โรงเรียน อย่างไรก็ตามข้อมูลยังสะท้อนว่าบางส่วนของสถานศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ยังไม่สามารถดำเนินการสอบเทียบ เทียบโอน และ Credit Bank ได้อย่างเต็มรูปแบบ

จังหวัดน่านมีความคืบหน้าค่อนข้างชัดในมิติการเทียบโอนและ Credit Bank โดยหน่วยงานในสังกัด สพฐ. มีการประสานสร้างการรับรู้แก่สถานศึกษาเกี่ยวกับระบบธนาคารหน่วยกิต ขณะที่สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดน่านได้บูรณาการระบบการสอบเทียบความรู้ การเทียบโอนผลการเรียน และ Credit Bank เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เดิมมานับหน่วยกิต ทั้งยังมีการพัฒนาบุคลากรผ่านการอบรมครูด้านการเทียบโอนจำนวน 20 คน ส่วนสถานศึกษาเอกชนก็มีการดำเนินการระบบธนาคารหน่วยกิตและเทียบโอนรายวิชาโดยคณะกรรมการฝ่ายวิชาการดูแลอย่างเป็นระบบ

จังหวัดพะเยามีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสะสมหน่วยกิตจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในระบบ นอกระบบ และจากประสบการณ์ทำงาน พร้อมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนขอเทียบระดับหรือเทียบโอนผลการเรียนเพื่อย่นระยะเวลาเรียน นอกจากนี้ สกร.ยังมีครูแนะแนวและครูประจำศูนย์การเรียนรู้ช่วยวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและวางแผนการสะสมหน่วยกิตรายบุคคล ทำให้ระบบ Credit Bank เริ่มเชื่อมโยงกับการวางแผนชีวิตและอาชีพมากขึ้น

จังหวัดแพร่มีแนวโน้มพัฒนาเชิงนโยบายและแนวคิดค่อนข้างชัด โดยขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิตเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสะสมผลการเรียน ความรู้ และประสบการณ์เดิมมาขอเทียบโอนได้ พร้อมผลักดันระบบสอบเทียบระดับคุณวุฒิในลักษณะ “สอบเทียบ จบไว ได้งานจริง” และส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้แบบ Modular เพื่อรองรับผู้เรียนที่ต้องการยกระดับคุณวุฒิอย่างยืดหยุ่นและรวดเร็ว

การบูรณาการ Credit Bank การเทียบโอน และการสอบเทียบในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 อยู่ในระยะขยายผลจากการดำเนินงานเฉพาะจุดไปสู่การพัฒนาเชิงระบบ โดยพบความก้าวหน้าในด้านแนวคิด กลไก และการทดลองใช้จริงหลายจังหวัด แต่ยังคงต้องการการพัฒนามาตรฐานกลาง ระบบเชื่อมโยงข้อมูล และความเข้าใจของบุคลากรให้สอดคล้องกันทั้งระบบ

2. ปัญหาอุปสรรค

2.1 ความเหลื่อมล้ำด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและอุปกรณ์ โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล พื้นที่ภูเขา และกลุ่มเปราะบาง ทำให้การเรียนรู้แบบ Anywhere Anytime ยังไม่เกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์ โรงเรียนบางแห่งและผู้เรียนบางกลุ่มยังขาดอุปกรณ์ปลายทาง เช่น คอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต รวมถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพไม่เพียงพอ ปัญหานี้ปรากฏชัดในจังหวัดน่านและพะเยา และสะท้อนในข้อมูลของเชิงรายจากการที่ต้องใช้งบประมาณซ่อมบำรุง/ทดแทนอุปกรณ์และสนับสนุนอุปกรณ์เข้าใช้เพิ่มเติม

2.2 ข้อจำกัดด้านความพร้อมของบุคลากรและความเข้าใจเชิงระบบ โดยเฉพาะเรื่อง Credit Bank การเทียบโอน และการออกแบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น บุคลากรบางส่วนยังไม่เข้าใจแนวปฏิบัติ เกณฑ์ และวิธีดำเนินงานอย่างชัดเจน ทำให้การนำไปใช้ในสถานศึกษายังไม่ทั่วถึงและไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

2.3 ระบบฐานข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานยังไม่เป็นเอกภาพ แม้หลายจังหวัดเริ่มพัฒนาฐานข้อมูลผู้เรียนและระบบสารสนเทศแล้ว แต่การเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อใช้ติดตามผู้เรียน ทุกช่วงวัย การสะสมหน่วยกิต และการส่งต่อข้อมูลระหว่างสังกัดยังอยู่ระหว่างพัฒนา ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการและความต่อเนื่องของเส้นทางการเรียนรู้

2.4 บริบททางเศรษฐกิจและสังคมของผู้เรียน ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญ ผู้เรียนบางกลุ่ม โดยเฉพาะวัยแรงงานหรือผู้ที่มีภาระครอบครัว ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างสม่ำเสมอ ขณะเดียวกันผู้ปกครองบางส่วนยังขาดความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร สิทธิ และแนวทางการเข้าถึงการศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล ส่งผลให้การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษายังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร

2.5 การดำเนินการสอบเทียบ เทียบโอน และ Credit Bank ยังมีความซับซ้อน ทั้งในเชิงระเบียบ ขั้นตอน และการปฏิบัติจริง บางพื้นที่ยังไม่มีสถานศึกษาที่พร้อมดำเนินการ ขณะที่บางแห่งแม้เริ่มดำเนินการแล้ว แต่ยังใช้เวลานานและต้องการการสนับสนุนเชิงระบบเพิ่มเติม

3. ข้อเสนอแนะ

1) ระดับนโยบาย

ควรกำหนดนโยบายและกรอบการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาแบบ Anywhere Anytime ให้มีความชัดเจน เป็นระบบ และสอดคล้องกันทุกสังกัด โดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐานกลางเกี่ยวกับการสอบเทียบ การเทียบโอนผลการเรียน และระบบหน่วยกิตสะสม (Credit Bank) เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นรูปธรรมและลดความแตกต่างในการตีความระหว่างหน่วยงาน นอกจากนี้ ควรเร่งพัฒนาฐานข้อมูลกลางด้านการศึกษาที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลผู้เรียนได้ทุกช่วงวัย และทุกสังกัด เพื่อใช้วางแผน ติดตาม ส่งต่อ และยกระดับคุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณด้านอุปกรณ์ ICT อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่ห่างไกล และกลุ่มเปราะบางอย่างเพียงพอ

2) ระดับส่วนราชการ

ส่วนราชการต้นสังกัดควรจัดทำแนวทางปฏิบัติ คู่มือ และระบบสนับสนุนการดำเนินงานด้าน Credit Bank การเทียบโอน และการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น พร้อมพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจตรงกันทั้งด้านเทคนิคและด้านการบริหารจัดการ ควรมีการพัฒนาระบบสารสนเทศและกลไกเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานให้สามารถใช้งานร่วมกันได้จริง รวมทั้งส่งเสริมการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างจังหวัดหรือระหว่างสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงานดี เพื่อขยายผลรูปแบบที่ประสบความสำเร็จไปสู่พื้นที่อื่นอย่างเป็นระบบ

3) ระดับพื้นที่

หน่วยงานระดับพื้นที่ควรเร่งสำรวจและวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายที่ยังเข้าไม่ถึงการศึกษา รวมถึงผู้เรียนที่มีความเสี่ยงหลุดออกจากระบบ เพื่อกำหนดมาตรการช่วยเหลือรายกรณีให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และรูปแบบดิจิทัล ควบคู่กับการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการสอบเทียบ การเทียบโอน และ Credit Bank ให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนรับทราบอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ ควรเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ชุมชน และภาคีเครือข่าย เพื่อร่วมสนับสนุนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ ทัศนศึกษา และการติดตามดูแลผู้เรียนทุกช่วงวัยอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

4. รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย มีรูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี

วีซีโอ เรียนรู้ไร้พรมแดน CBL

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน

1. นวัตกรรมจัดการศึกษาเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของผู้เรียน “เข้าใจ เข้าถึง ดึงกลับมาเข้าสู่ความสำเร็จ” ภายใต้หลักการ 5W1H ด้วยกระบวนการ UATL Model

Understand (เข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล) “เข้าใจ ก่อนจะออกแบบการช่วยเหลือ”

1. วิเคราะห์บริบทผู้เรียนรายคน ทั้งปัญหาครอบครัว สภาพเศรษฐกิจ พฤติกรรม และแรงจูงใจ
2. ใช้ แบบสำรวจ/สัมภาษณ์/ข้อมูลจากครูที่ปรึกษาครูหรือ Mentor ทำหน้าที่เป็น “นักฟังที่เข้าใจหัวใจ” ไม่ใช่แค่ผู้สอน

3. วางแผนการเรียนรู้แบบรายกรณี (Individualized Learning Plan)

Access (เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างยืดหยุ่น) “ทุกคนควรมีโอกาสเรียน แม้จะไม่ใช่ในห้องเรียน”

เปิดช่องทางการเรียนรู้ทั้ง 3 ระบบ

1. Formal: สำหรับเด็กที่สามารถเรียนแบบเดิมได้
2. Non-formal: เรียนตามเวลาที่ยืดหยุ่น หรือผ่านโครงการพิเศษ
3. Informal: เรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น การฝึกงาน เรียนจากชีวิตจริง

Take Me Back (ดึงกลับเข้าสู่ระบบการเรียนรู้) “โอบรับผู้ที่เคยหลุด ให้กลับมาอย่างภาคภูมิใจ”

1. สร้างแรงจูงใจให้กลับมาเรียน ด้วยกิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ
2. มอบครู/พี่เลี้ยง/อาสาสมัคร/หน่วยงานและผู้นำชุมชน ช่วยติดตาม
3. ลดความอับอายของผู้เรียนที่กลับมาเรียนซ้ำ ด้วยห้องเรียนเฉพาะกลุ่ม
4. มีทุนสนับสนุน เช่น ค่าเดินทาง อุปกรณ์ หรือทุนในการเรียนถึงระดับชั้นปริญญาตรี มีรถรับส่งนักเรียนบ้านไกล

Learn to Success (เรียนเพื่อความสำเร็จในแบบของตนเอง) “ความสำเร็จไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน แต่อยู่ที่การได้ไปต่อ”

1. ออกแบบการเรียนรู้แบบ ฐานสมรรถนะ (Competency-based Learning)
2. ประเมินผลด้วย Portfolio / Project-based / Performance-based
3. มีระบบ Career Pathing: เชื่อมต่อการเรียนรู้กับเส้นทางอาชีพจริง
4. สนับสนุนผู้เรียนให้พัฒนา “เป้าหมายชีวิตของตนเอง” เช่น มีอาชีพ มีทักษะชีวิต หรือเรียนต่อ

2. นวัตกรรมห้องเรียนเสมือนอัจฉริยะ เป็นต้นแบบการจัดการศึกษาที่หลายข้อจำกัดด้านพื้นที่ โดยใช้ระบบ Cloud-based Platform เชื่อมโยงครูผู้เชี่ยวชาญเข้ากับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกล โดยใช้ AI ในการช่วยถ่ายทอดสดและบันทึกการสอน เพื่อรองรับกลุ่มผู้เรียนที่หลากหลาย และผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาคุณภาพสูงได้ “ทุกที่ ทุกเวลา” และสามารถย้อนกลับมาทบทวนในส่วนที่ตนเองไม่เข้าใจได้ตามศักยภาพรายบุคคล

3. นวัตกรรมครูผู้ช่วย AI ส่วนตัว การใช้ Chatbot หรือ Generative AI ที่ถูกปรับแต่งเนื้อหาให้เหมาะสมกับหลักสูตรของโรงเรียน ซึ่ง AI ทำหน้าที่ตอบคำถามพื้นฐาน ตรวจสอบการบ้าน และให้คำแนะนำเบื้องต้น เพื่อช่วยลดช่องว่างสำหรับเด็กที่พ่อแม่ไม่มีเวลาช่วยสอนการบ้าน และช่วยลดภาระงานรูทีนของครู

4. Application NPCS : NAN POLE Creative Space พื้นที่สร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5. Application THAIMEE

6. นวัตกรรมการบริหารจัดการเรียนรู้ดิจิทัล "Santisuk SMART Learning

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

สอศ.

- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแบบบูรณาการ ที่เปิดโอกาสให้ทุกช่วงวัยเข้ามาเรียนรู้ตลอดชีวิต
- แพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล (Online Learning Platform) ที่รองรับการเรียนรู้แบบ Anywhere

Anytime

- ระบบ Credit Bank เชียงพื้นที่ ที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ในระบบ นอกระบบและการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

- การสอบเทียบสมรรถนะตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เพื่อรับรองความรู้ และทักษะของผู้เรียน

สกร.

สกร.ระดับอำเภอ	ชื่อแพลตฟอร์ม / นวัตกรรม	จุดเด่นของการใช้งาน
เมืองพะเยา	PHAYAO+	แพลตฟอร์มรวมศูนย์เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนเมือง
ดอกคำใต้	DKT_Online	ระบบช่วยเหลือผู้เรียนออนไลน์
แม่ใจ	JAI HUG ONLINE	การเรียนรู้ด้วยหัวใจ เชื่อมต่อชุมชนผ่านระบบออนไลน์
ภูกามยาว	PKY E-Learning	ระบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่เข้าถึงง่ายและเป็นระบบ
จุน	Chun Learns To Goal	การเรียนรู้ที่เน้นเป้าหมายและความสำเร็จของผู้เรียนเป็นสำคัญ
เชียงคำ	เชียงคำ DOLE	(Digital Online Learning Experience) ประสบการณ์เรียนรู้ออนไลน์
เชียงม่วน	Line OA Chiangmuan learning	ใช้แอปพลิเคชันใกล้ตัวอย่าง Line ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางการศึกษา

สกร.ระดับอำเภอ	ชื่อแพลตฟอร์ม / นวัตกรรม	จุดเด่นของการใช้งาน
ปง	PERFECT PONG	โมเดลการเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต
ภูซาง	Smart Phusang	ความฉลาดทางดิจิทัลที่ช่วยให้การเรียนรู้สะดวกและรวดเร็ว

ด้านที่ 4 ด้านการส่งเสริมวิชาชีพและสวัสดิการครู และบุคลากรทางการศึกษา

จุดเน้นที่ 1 ส่งเสริมการเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตัวชี้วัด : ร้อยละของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการประเมินวิทยฐานะเปรียบเทียบกับผู้ยื่นขอรับการประเมินวิทยฐานะผ่านระบบประเมินวิทยฐานะดิจิทัล

1. ผลการดำเนินงาน

การส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินการประเมินวิทยฐานะ โดยใช้ระบบการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่หลากหลาย

หน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย น่าน พะเยา และแพร่ ได้ขับเคลื่อนการส่งเสริมการเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม โดยยึดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด ผ่านระบบประเมินวิทยฐานะดิจิทัล (Digital Performance Appraisal: DPA) เป็นกลไกสำคัญในการลดภาระเอกสาร เพิ่มความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ทุกจังหวัดมีการดำเนินงานในลักษณะร่วมกัน ได้แก่ การแจ้งเวียนหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง การจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางาน (PA) ให้สอดคล้องกับมาตรฐานตำแหน่ง การประชุมชี้แจง การอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้คำปรึกษารายบุคคล การตั้งกลุ่มสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ และการติดตามกำกับการบันทึกข้อมูลในระบบ DPA ให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน

จังหวัดเชียงรายมีความก้าวหน้าชัดเจนในเชิงระบบ โดยหลายหน่วยงานได้จัดตั้งกลไกสนับสนุน เช่น PA Support Team การให้คำปรึกษาผ่านโทรศัพท์และกลุ่มไลน์ รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่อง PA และการใช้งาน DPA อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้บางเขตพื้นที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูง เช่น สพป.เชียงราย เขต 3 มีผู้ได้รับการประเมินวิทยฐานะจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และมีผู้ผ่านการประเมินผ่านระบบ DPA จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 99.71 ขณะเดียวกัน สพป.เชียงราย เขต 1 มีผู้ยื่นคำขอ 53 คน ผ่านเกณฑ์ 44 คน และ สพป.เชียงราย เขต 4 มีผู้ยื่นคำขอ 30 คน ผ่านเกณฑ์ 26 คน สะท้อน

ว่าพื้นที่ที่มีการส่งเสริมเชิงรุกทั้งด้านการเตรียมความพร้อม การกำกับคุณภาพข้อมูล และการสนับสนุนระหว่างดำเนินการอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ สพม. เชียงราย สอศ. และ สกร. ยังขยายการส่งเสริมผ่านรูปแบบการให้คำปรึกษาเชิงพัฒนา การเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อออนไลน์ และการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูสามารถยื่นคำขอได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จังหวัดน่านมีจุดเด่นด้านการบูรณาการกลไกภายในหน่วยงานเพื่อสนับสนุนการประเมินวิทยฐานะอย่างครบวงจร โดยมีการประสานบทบาทของกลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ร่วมกันวางแผน พัฒนาศักยภาพ ให้คำแนะนำ และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดตั้งศูนย์ให้คำแนะนำด้าน PA/DPA และดำเนินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูตามหลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะแนวใหม่ โดยเฉพาะในสังกัด สกร. จังหวัดน่าน ที่มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบและระบบ ปรับปรุงข้อมูล และบันทึกผลคะแนน PA อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ จังหวัดน่านยังมีแนวปฏิบัติที่เป็นต้นแบบ เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลก่อนนำเข้าสู่ระบบ DPA และการพัฒนาโมเดล “NAN 2 PA-CLINIC” เพื่อช่วยลดข้อผิดพลาดและเพิ่มโอกาสผ่านการประเมินของผู้ยื่นคำขอ

จังหวัดพะเยามีการขับเคลื่อนอย่างเด่นชัดทั้งในสังกัด สพฐ. สอศ. และ สกร. โดยใช้การสื่อสารเชิงรุกผ่านกลุ่มไลน์ การอบรมชี้แจง การแต่งตั้งพี่เลี้ยง (Mentor) และการติดตามความก้าวหน้ารายบุคคล สำหรับผลเชิงปริมาณพบว่า สพป.พะเยา เขต 1 มีผู้ยื่นคำขอมิวิทยฐานะชำนาญการ 31 ราย และผ่านการประเมิน 31 ราย ขณะเดียวกันการเลื่อนวิทยฐานะชำนาญการพิเศษมีผู้ผ่าน 20 ราย จากผู้ยื่นในตำแหน่งครู 21 ราย ส่วน สพม.พะเยา มีผู้ยื่นขอมิวิทยฐานะครูชำนาญการ 13 ราย ผ่าน 8 ราย อยู่ระหว่างประเมิน 5 ราย และผู้ยื่นขอเลื่อนเป็นครูชำนาญการพิเศษ 7 ราย ผ่าน 4 ราย อยู่ระหว่างประเมิน 3 ราย อีกทั้งในสังกัด สอศ. มีข้าราชการครูสามารถเลื่อนวิทยฐานะสู่ครูชำนาญการ 3 คน และชำนาญการพิเศษ 5 คน แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ที่มีการกระตุ้นและผลักดันให้ครูเข้าสู่กระบวนการประเมินอย่างต่อเนื่อง ส่วน สกร. จังหวัดพะเยา มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและ AI มาช่วยออกแบบแผนการเรียนรู้ ผลิตวิดีโอการสอน และพัฒนาระบบ PLC/พี่เลี้ยงภายใน ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับบริบทของการประเมินในยุคดิจิทัล

จังหวัดแพร่มีลักษณะการดำเนินงานที่เน้นความเป็นระบบและนวัตกรรมสนับสนุนอย่างเด่นชัด โดยขับเคลื่อนการเลื่อนวิทยฐานะผ่าน DPA อย่างเต็มรูปแบบในทุกสังกัด มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและคณะกรรมการกลั่นกรองข้อมูลล่วงหน้า พัฒนาระบบคลังผลงานดิจิทัล (Digital Archives) เพื่อเก็บหลักฐานเชิงประจักษ์และคลิปการสอนตลอดปีการศึกษา ตลอดจนใช้กระบวนการ Coaching และ Hybrid Supervision ช่วยครูออกแบบผลงานวิชาการอย่างมีคุณภาพ จังหวัดแพร่ยังมีนวัตกรรม “RPK25 - PA Smart Model” ซึ่งผสาน PLC, Digital Archives และ Peer Coaching เข้าด้วยกันอย่างเป็นองค์รวม อีกทั้งมีผลสำเร็จเชิงประจักษ์ เช่น สพป.แพร่ เขต 1 มีข้าราชการครูได้รับอนุมัติวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะตามหลักเกณฑ์ ว9/2564 รวม 296 คน โรงเรียนแพร่ปัญญานุกุลมีผู้ยื่นผ่านระบบ DPA สำเร็จร้อยละ 100 และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดแพร่มีผู้ที่มีคุณสมบัติผ่านการอนุมัติเลื่อนวิทยฐานะร้อยละ 100 สะท้อนว่าจังหวัดแพร่มีระบบสนับสนุนที่เข้มแข็งและมีต้นแบบการดำเนินงานที่สามารถขยายผลได้

เมื่อพิจารณาในภาพรวมจึงเห็นได้ชัดว่า การส่งเสริมการเลื่อนวิทยฐานะมิได้เป็นเพียงการดำเนินงานเชิงธุรการ แต่ได้พัฒนาไปสู่การบริหารจัดการเชิงคุณภาพที่เชื่อมโยงการพัฒนาครู การนิเทศภายใน การใช้ข้อมูลดิจิทัล และผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการใช้ระบบ DPA เป็นเครื่องมือหลักในการลดภาระงานเอกสาร เพิ่มความรวดเร็วและความโปร่งใสในการประเมิน ตลอดจนกระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ระดับความพร้อมของแต่ละพื้นที่ยังมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านบุคลากร เทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และความเข้าใจเชิงลึกในหลักเกณฑ์ ซึ่งยังต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับประสิทธิภาพต่อไป

2. ปัญหาอุปสรรค

2.1 ปัญหาด้านประสิทธิภาพและเสถียรภาพของระบบ DPA โดยเฉพาะในช่วงปลายรอบหรือสิ้นปีงบประมาณที่มีผู้เข้าใช้งานจำนวนมาก ส่งผลให้ระบบล่าช้า เข้าใช้งานไม่ได้เป็นบางช่วง การอัปเดตไฟล์ขนาดใหญ่ทำได้ยาก และเกิดความไม่สะดวกต่อการยื่นคำขอและการติดตามผล นอกจากนี้ บางพื้นที่ยังพบปัญหาเรื่องการสุมเลือกกรรมการผู้ประเมินในระบบ การตอบรับล่าช้า การไม่สุมกรรมการใหม่โดยอัตโนมัติ เมื่อครบกำหนด และความแตกต่างของผลการประเมินจากคณะกรรมการ ซึ่งส่งผลให้กระบวนการพิจารณายืดเยื้อและขาดความเป็นมาตรฐานเดียวกัน

2.2 ปัญหาความรู้ความเข้าใจของครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ดูแลระบบในสถานศึกษา เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ว PA ขั้นตอนการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางาน การเตรียมผลงาน และการบันทึกข้อมูลในระบบ DPA ที่ยังไม่ถูกต้องครบถ้วนในบางส่วน ส่งผลให้มีการส่งคืนคำขอ ต้องแก้ไขข้อมูลใหม่ และทำให้วันที่มีผลของการประเมินเลื่อนออกไป ทั้งยังสะท้อนว่าการสื่อสารเชิงนโยบายและการซักซ้อมความเข้าใจยังไม่ทั่วถึงหรือไม่ลึกพอในบางพื้นที่ โดยเฉพาะในบริบทที่มีการปรับเกณฑ์หรือปรับระบบอยู่เป็นระยะ

2.3 ภาระงานของครูที่ยังมีจำนวนมาก ทั้งภาระสอน งานธุรการ งานโครงการ และภารกิจพิเศษอื่นของสถานศึกษา ทำให้ครูมีข้อจำกัดด้านเวลาในการจัดทำผลงานทางวิชาการ รวบรวมหลักฐานเชิงประจักษ์ จัดทำแผนการเรียนรู้ วิจัยในชั้นเรียน และผลิตสื่อหรือวิดีโอการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยเฉพาะในกลุ่มครูที่ยังขาดทักษะด้านดิจิทัล หรือครูอาวุโสที่มีความกังวลต่อการถ่ายทำและตัดต่อสื่อมัลติมีเดีย ทำให้การเตรียมความพร้อมใช้เวลานานและต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากบุคลากรอื่นอย่างมาก

2.4 ข้อจำกัดเชิงบริบทของพื้นที่และสังกัด เช่น โรงเรียนพื้นที่ห่างไกลที่มีอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร อุปกรณ์สำหรับบันทึกวิดีโอการสอนไม่เพียงพอ หรือมีข้อจำกัดด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนซึ่งได้รับผลกระทบจากสภาพพื้นที่และบริบทผู้เรียน รวมถึงบริบทของ สก. ที่มีลักษณะการจัดการเรียนรู้ต่างจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้การตีความและประยุกต์ใช้เกณฑ์ประเมินบางประเด็นยังไม่สอดคล้องกับสภาพจริงของการจัดการศึกษาในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดความไม่ยืดหยุ่นต่อการประเมินในบางกลุ่มเป้าหมาย

3. ข้อเสนอแนะ

1) ระดับนโยบาย

ควรกำหนดนโยบายพัฒนาระบบประเมินวิทยฐานะดิจิทัล (DPA) ให้มีเสถียรภาพสูงขึ้น รองรับปริมาณผู้ใช้งานจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาระบบให้สามารถบริหารจัดการกระบวนการ

ประเมินได้ครบวงจรยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนของ การอัปเดตผลงาน การสุ่มและติดตามกรรมการผู้ประเมิน และการแจ้งเตือนสถานะอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ควรบูรณาการฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู ผลการปฏิบัติงาน ข้อมูลผู้เรียน และผลการประเมินให้อยู่ในระบบเชื่อมโยงเดียวกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการบันทึกข้อมูล และควรพิจารณาปรับหลักเกณฑ์บางประการให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ทั่วไทยและบริบทของ สกส. ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบมากยิ่งขึ้น

2) ระดับส่วนราชการ

หน่วยงานต้นสังกัดและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องควรจัดทำคู่มือกลางที่เป็นปัจจุบัน ครอบคลุมทั้ง หลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีปฏิบัติ และตัวอย่างผลงานหรือคลิปต้นแบบที่ผ่านเกณฑ์ในแต่ละระดับวิทยฐานะ เพื่อใช้เป็นแนวทางเดียวกันทั่วทั้งเขตตรวจราชการ พร้อมทั้งจัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องให้แก่ครูผู้บริหารสถานศึกษา เจ้าหน้าที่งานบุคคล และผู้ดูแลระบบในสถานศึกษา เพื่อยกระดับความเข้าใจให้ตรงกัน ควรส่งเสริมการจัดตั้งทีมที่ปรึกษาเคลื่อนที่หรือคลินิก PA/DPA ในระดับเขตพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณ ด้านอุปกรณ์และซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับการผลิตสื่อดิจิทัล การจัดเก็บข้อมูล และการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูอย่างเป็นระบบ

3) ระดับพื้นที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในพื้นที่ควรบูรณาการการทำงานระหว่างกลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ให้ทำงานร่วมกันแบบครบวงจร ตั้งแต่การวางแผนกลุ่มเป้าหมาย การให้คำปรึกษา การตรวจสอบคุณภาพ ข้อมูล ไปจนถึงการติดตามผลหลังยื่นคำขอ ควรขยายผลรูปแบบที่ดี เช่น PA Support Team, คลินิก PA, ระบบพี่เลี้ยง, PLC, Peer Coaching และการจัดทำคลังผลงานดิจิทัล เพื่อช่วยลดข้อผิดพลาดและเพิ่มคุณภาพ ผลงานของครู นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการนิเทศเชิงพัฒนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา และการเผยแพร่ Best Practice ของหน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อยกระดับศักยภาพของครูทั้งระบบในระดับพื้นที่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

4. รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ได้ดำเนินการส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะตามระบบ PA ผ่านรูปแบบการนิเทศและให้คำปรึกษาเชิงพัฒนา ควบคู่กับการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในระดับพื้นที่ ทำให้ครูสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประยุกต์ใช้แนวทางการพัฒนางานตามข้อตกลง PA ได้อย่างเหมาะสม และเกิดผลเชิงคุณภาพต่อการพัฒนาวิชาชีพครูและคุณภาพผู้เรียน ดังนี้

1. การเสริมสร้างพลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาดตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพสู่การขอมือหรือเลื่อนวิทยฐานะที่สูงขึ้น โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ปลูกพลังครูมืออาชีพสู่เส้นทางครูเชี่ยวชาญ” ผ่านระบบออนไลน์ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2568 วิทยากรโดยนางหทัยชนก ถาแหล่ง ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้ครูในสังกัดเกิดแรงบันดาลใจในการพัฒนาดตนเองตาม

มาตรฐานวิชาชีพครูสู่การขอมิหรือเลื่อนวิทยฐานะที่สูงขึ้นผ่านครูที่มีประสบการณ์สูง มีเนื้อหาสำคัญ ได้แก่ จุดไฟในหัวใจครู และ ครูเชี่ยวชาญคิดอย่างไร ทำอย่างไร ซึ่งมีครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย และต่างสังกัดเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 532 คน

2. การพัฒนาผลงานวิชาการของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามโครงการพัฒนาการวิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษา ปีงบประมาณ 2569 โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ได้จัดกิจกรรม “การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนางานวิจัยด้านการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา” เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2569 ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด ด้านการวิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษาในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีคุณภาพ นำไปสู่การพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหาร มีผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วม จำนวน 35 คน

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 1 และทีม PA Support Teme ได้มีแนวทางช่วยเหลือดังนี้

- มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ดูแล และให้คำปรึกษา แนะนำในการดำเนินการจัดทำข้อมูลเพื่อเสนอขอมิวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ เพื่อนำเข้าสู่ระบบ DPA สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา น่าน เขต 1 ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นประธาน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกคน ผู้อำนวยการโรงเรียนทุกโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียนทุกโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการวิจัยฯ ก.ต.ป.น. ผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ผู้แทนครูใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

ศึกษานิเทศก์ทุกคนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล เป็นกรรมการ และเลขานุการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ โดยแจ้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณสมบัติครบที่จะขอยื่นคำขอมิ่วิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ ให้คณะกรรมการชุดนี้ ตรวจสอบก่อนที่จะนำข้อมูลเข้าระบบ DPA ทำให้การขอมิ่วิทยฐานะหรือขอเลื่อนวิทยฐานะไม่ผ่านเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดลดลง อย่างเห็นได้ชัด บางรอบการประเมินฯ มีผู้ผ่านเกณฑ์ 100 %

- มีหนังสือชี้แจงความเข้าใจในการดำเนินการเกี่ยวกับระบบการประเมินวิทยฐานะดิจิทัลในการยื่นคำขอมิ่วิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในระบบ DPA ให้ถูกต้องสมบูรณ์

- จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อขอมิ่วิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะตามหลักเกณฑ์ ว9/2564 ให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

2. โมเดลการขับเคลื่อน: "NAN 2 PA-CLINIC " (ขับเคลื่อนด้วยวงจรคุณภาพ PDCA และการบูรณาการ

3 กลุ่มงานหลัก)

P : Plan (การวางแผนเชิงกลยุทธ์)

- **วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย:** จำแนกครูตามระยะเวลาที่จะครบกำหนดขอมิ่วิทยฐานะ (เช่น กลุ่มเร่งด่วนปี 2569, กลุ่มเตรียมความพร้อม)
- **ออกแบบหลักสูตรคลินิก:** กำหนดหัวข้อการอบรมที่ตรงกับ "ปัญหาอุปสรรค" (Pain Points) เช่น เทคนิคการบันทึกคลิปการสอน, การเขียนแผนจัดการเรียนรู้ตาม 8 ตัวชี้วัด, และการใช้งานระบบ DPA
- **แต่งตั้งคณะทำงาน (Cross-Functional Team):** ผนึกกำลัง 3 กลุ่ม (นิเทศ+บริหารงานบุคคล+พัฒนาครู) เพื่อเป็น "ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง" ในแต่ละด้าน

D : Do (การปฏิบัติการคลินิก)

- **On-site Clinic:** การให้คำปรึกษาแบบตัวต่อตัว (Individual Coaching)
- **Digital Support Channel:** สร้างช่องทางออนไลน์ (เช่น Line OpenChat หรือคลังสื่อดิจิทัล) เพื่อส่งต่อตัวอย่าง Best Practice และตอบข้อซักถามแบบ Real-time
- **Workshop Simulation:** ฝึกปฏิบัติจริงในการอัปโหลดเอกสารเข้าระบบ DPA เพื่อสร้างความคุ้นเคยและลดความประหม่าในการใช้เทคโนโลยี

C : Check (การติดตามและประเมินผล)

- **Tracking System:** ติดตามสถานะการส่งคำขอในระบบ DPA ของครูแต่ละราย (Monitor Dashboard)
- **Peer Review:** จัดเวทีให้กลุ่มเป้าหมายนำคลิปการสอนหรือผลลัพธ์การเรียนรู้มาแลกเปลี่ยน (Reflect) เพื่อรับคำแนะนำก่อนส่งจริงในระบบ
- **สรุปสถิติความสำเร็จ:** วิเคราะห์อัตราการผ่านการประเมิน (เหมือนยอดร้อยละ 90 ที่ผ่านมา) เพื่อหาจุดที่ต้องพัฒนาต่อ

A : Act (การปรับปรุงและขยายผล)

- **Knowledge Management (KM):** รวบรวมผลงานที่ผ่านเกณฑ์ (Success Stories) มาจัดทำเป็น "คลังสื่อตัวอย่าง" ของเขตพื้นที่
- **DPA Ambassadors:** เชิดชูเกียรติครูที่ผ่านการประเมินให้เป็น "ครูต้นแบบ" หรือวิทยากรที่เลี้ยงในรอบต่อไป
- **Scale-up:** นำปัญหาที่พบจากรอบนี้ (เช่น เรื่องภาระงานหรือทักษะเทคโนโลยี) ไปปรับแผนการจัดอบรมในรอบปีงบประมาณถัดไป

จุดเด่นของโมเดลนี้ (Value Proposition)

- 1) **Integrative:** ไม่ทำงานแยกส่วน แต่เป็นการ "ประสานงาน" ระหว่างฝ่ายวิชาการ (กลุ่มนิเทศ) และฝ่ายระเบียบ (กลุ่มบุคคล)
- 2) **Targeted:** มุ่งเน้นไปที่กลุ่มที่ยังไม่เข้าใจ (จากปัญหาอุปสรรคข้อที่ 1 และ 3)
- 3) **Supportive:** เปลี่ยนภาพลักษณ์จาก "หน่วยงานตรวจสอบ" เป็น "หน่วยงานสนับสนุน" (Clinical Approach)

3. ระบบคำนวณ ว.PA ที่สร้างโดย นางสาวรัชนิกร ชัตต์ศิริวัฒนา ครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 56 จังหวัดน่าน

ระบบคำนวณคุณสมบัติเพื่อส่ง วPA

เลือกหลักเกณฑ์ที่ต้องการใช้

หลักเกณฑ์การประเมิน *

แบบปกติ
4 ปี 3 รอบการประเมิน

แบบมีเงื่อนไข
3 ปี 2 รอบการประเมิน

ชื่อ-สกุล *

ตำแหน่ง *

วิทยฐานะที่ต้องการขอ *

วันที่ได้รับแต่งตั้งตำแหน่งล่าสุด *

วัน

เดือน

พ.ศ.

คำนวณคุณสมบัติ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

สอศ.

- “Vocational PA Coaching Model” เป็นรูปแบบการพัฒนาครูอาชีพศึกษาโดยใช้ระบบ Coaching ภายในแผนกวิชา เน้นการจัดทำ PA ที่เชื่อมโยงกับสมรรถนะวิชาชีพผู้เรียน การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ และนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์/โครงการวิชาชีพ ส่งผลให้ครูสามารถยื่นประเมินได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับอัตลักษณ์อาชีพศึกษา

- การจัดตั้ง “คลินิก DPA ออนไลน์” ของหน่วยงานต้นสังกัด โดยเปิดช่องทางให้ครูและบุคลากรสามารถสอบถามปัญหาและรับคำแนะนำผ่าน Line/Zoom หรือแพลตฟอร์มออนไลน์อื่น ๆ ได้ตลอดเวลา เป็นแนวทางที่ช่วยลดปัญหาการใช้งานระบบและเพิ่มประสิทธิภาพในการยื่นขอรับการประเมินวิทยฐานะผ่านระบบดิจิทัลได้อย่างเป็นรูปธรรม

สกร.

- นวัตกรรมการบริหารจัดการการเรียนรู้ผ่านระบบ DPA & AI Support ของหลายสถานศึกษาในพะเยา ที่เน้นการนำ AI มาเป็นผู้ช่วยครูในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนและออกแบบแผนการสอน ทำให้ผลงานที่ยื่นประเมินวิทยฐานะมีคุณภาพและสะท้อนการแก้ปัญหาผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ด้านที่ 4 ด้านการส่งเสริมวิชาชีพและสวัสดิการครู และบุคลากรทางการศึกษา

จุดเน้นที่ 2 แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ควบคู่กับการพัฒนาทักษะและการสร้างวินัยด้านการเงินและการออม

ตัวชี้วัด : ร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการแก้ไขปัญหาหนี้สินเทียบกับจำนวนครูที่เข้าร่วมโครงการ

1. ผลการดำเนินงาน

การเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ควบคู่กับการให้ความรู้ด้านการวางแผนและการสร้างวินัยด้านการเงินและการออม

จากการดำเนินงานของหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 ได้มีการขับเคลื่อนนโยบายการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมครอบคลุมทั้งมิติการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การป้องกันปัญหาในระยะยาว และการพัฒนาความรู้ทางการเงินอย่างต่อเนื่อง โดยมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทางการศึกษา สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สถาบันการเงิน และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในเชิงกลไกการช่วยเหลือ หลายจังหวัดได้จัดตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินครู “สถานีแก้หนี้ครู” หรือ “คลินิกแก้หนี้ครู” เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษา รวบรวมข้อมูล เกราะไกล่เกลี่ย ปรับโครงสร้างหนี้ และประสานสถาบันการเงิน เช่น จังหวัดน่านมีการจัดตั้งคลินิกปลดหนี้ครู ส่วนจังหวัดแพร่ได้พัฒนากลไกเชิงระบบในทุกสังกัด และสร้างนวัตกรรม “MODEL CARE+FIN” เพื่อดูแล

บุคลากรเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การสำรวจข้อมูล ให้คำปรึกษา เสริมสร้างวินัย ติดตามผล และสร้างแรงจูงใจผ่านกลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งนับเป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สามารถขยายผลได้ในระดับภูมิภาค

ด้านการแก้ไขหนี้สินเชิงรูปธรรม ทุกจังหวัดมีการประสานความร่วมมือกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครู และธนาคารของรัฐเพื่อดำเนินมาตรการลดดอกเบี้ย ขยายงวดชำระหนี้ รวมหนี้ และปรับโครงสร้างหนี้ เช่น จังหวัดเชียงรายมีผู้ได้รับความช่วยเหลือแล้วจำนวน 28 ราย จากผู้สมัคร 51 ราย จังหวัดน่านสามารถช่วยเหลือผู้ลงทะเบียนได้ 40 ราย แก้ไขสำเร็จแล้ว 22 ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการ 18 ราย ขณะที่จังหวัดพะเยาและแพร่มีการเจรจากับสหกรณ์และธนาคารเพื่อปรับลดดอกเบี้ยและขยายระยะเวลาชำระหนี้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้กู้ ส่งผลให้ครูและบุคลากรสามารถกลับมามีสภาพคล่องทางการเงินมากขึ้น ลดความเสี่ยงต่อการผิดนัดชำระหนี้และการถูกฟ้องร้องดำเนินคดี

ด้านการคุ้มครองรายได้เพื่อการดำรงชีพ ทุกจังหวัดให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลการหักเงินเดือนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดให้ผู้มีภาระหนี้ต้องมีเงินเดือนคงเหลือสุทธิไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 หลังหักชำระหนี้ เพื่อให้สามารถดำรงชีพได้อย่างเหมาะสมและป้องกันการก่อหนี้ซ้ำ หลายหน่วยงานมีการตรวจสอบหนังสือรับรองเงินเดือนก่อนอนุมัติการกู้ รวมทั้งกำหนดกระบวนการคัดกรองความสามารถในการชำระหนี้ก่อนเสนอขอกู้ใหม่ ถือเป็นมาตรการเชิงป้องกันที่ช่วยควบคุมปัญหาหนี้สินอย่างเป็นระบบ

ด้านการพัฒนาทักษะและวินัยทางการเงิน ทุกจังหวัดได้จัดอบรม ส่งเสริมความรู้ และสร้างวัฒนธรรมการออมอย่างต่อเนื่อง ผ่านหลักสูตรออนไลน์และกิจกรรมภาคปฏิบัติ เช่น OBEC Money Coach, การวางแผนรายรับ-รายจ่าย, การจัดทำบัญชีครัวเรือน, การวางแผนเกษียณ, การลงทุนอย่างปลอดภัย และการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยจังหวัดพะเยามีผู้เข้ารับการอบรมจำนวนมากว่า 1,800 คน จากหลายสังกัด ขณะที่จังหวัดเชียงรายและแพร่ได้เชื่อมโยงการอบรมกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้าน “ออมก่อนใช้ ใช้อย่างพอเพียง” ส่งผลให้ครูและบุคลากรมีความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสมมากขึ้นในระยะยาว

โดยสรุป หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 มีผลการดำเนินงานเด่นชัดใน 3 มิติสำคัญ ได้แก่ (1) การจัดตั้งกลไกช่วยเหลือเชิงระบบ (2) การแก้ไขหนี้สินเชิงรูปธรรมร่วมกับสถาบันการเงิน และ (3) การเสริมสร้างวินัยและความฉลาดรู้ทางการเงินอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีโอกาสฟื้นฟูฐานะทางการเงิน ลดภาระหนี้สิน และมีคุณภาพชีวิตที่มั่นคงมากขึ้น อันเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่อย่างยั่งยืน

2. ปัญหาอุปสรรค

2.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนมีภาระหนี้สินจากหลายแหล่ง ทั้งหนี้ในระบบและนอกระบบ ทำให้การรวมหนี้หรือปรับโครงสร้างหนี้มีความซับซ้อนและใช้ระยะเวลาดำเนินการนาน

2.2 ผู้ประสงค์เข้าร่วมโครงการบางรายไม่เปิดเผยข้อมูลหนี้สินที่แท้จริง เนื่องจากกังวลเรื่องความเป็นส่วนตัว ส่งผลให้การวิเคราะห์แนวทางช่วยเหลือไม่ครบถ้วน

2.3 ข้อจำกัดด้านวงเงินกู้และหลักเกณฑ์ของสถาบันการเงิน ทำให้ผู้มีหนี้วิกฤตหรือหนี้สูงมาก ไม่สามารถเข้าถึงมาตรการช่วยเหลือได้ทันที

2.4 ครูบางส่วนยังขาดความรู้และวินัยด้านการเงิน แม้ได้รับการอบรมแล้ว แต่การปรับเปลี่ยน พฤติกรรมยังต้องใช้เวลาและการติดตามต่อเนื่อง

2.5 ระบบฐานข้อมูลหนี้สินยังไม่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงาน ทำให้การติดตามและวางแผน ช่วยเหลือในภาพรวมยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2.6 ภาวะเศรษฐกิจ ค่าครองชีพ และภาวะครัวเรือนที่สูงขึ้น ส่งผลต่อความสามารถในการออมและ การชำระหนี้ของบุคลากรบางส่วน

3. ข้อเสนอแนะ

1) ระดับนโยบาย

1.1) กำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาหนี้สินครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง พร้อมเป้าหมาย เชิงผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนทุกปีงบประมาณ

1.2) จัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ (Soft Loan) เพื่อใช้รวมหนี้ ลดดอกเบี้ย และลดภาระ รายเดือนของครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลหนี้สินครูระดับประเทศที่เชื่อมโยงทุกหน่วยงาน เพื่อใช้วิเคราะห์ และวางแผนช่วยเหลืออย่างตรงจุด

1.4) ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการหักเงินเดือนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็น จริ่งและคุ้มครองการดำรงชีพของผู้มีรายได้น้อย

1.5) ผลักดันหลักสูตรความฉลาดรู้ทางการเงินให้เป็นวาระแห่งชาติสำหรับข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา

2) ระดับส่วนราชการ

2.1) จัดทำคู่มือ แนวปฏิบัติ และมาตรฐานการดำเนินงานเรื่องหนี้สินครูให้หน่วยงานในสังกัด ใช้แนวทางเดียวกัน

2.2) เสริมศักยภาพ “สถานีแก้หนี้ครู” ให้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการเงิน กฎหมาย และการให้ คำปรึกษาเฉพาะราย

2.3) สร้างความร่วมมืออย่างเป็นทางการกับสหกรณ์ออมทรัพย์ ธนาคาร และหน่วยงาน ด้านการเงิน เพื่อเร่งรัดการปรับโครงสร้างหนี้

2.4) ขยายการอบรมความรู้ทางการเงินผ่านระบบออนไลน์และภาคปฏิบัติให้ครอบคลุม บุคลากรทุกกลุ่ม

2.5) ติดตามประเมินผลการช่วยเหลือรายกรณีอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการกลับเข้าสู่วงจรหนี้ซ้ำ

3) ระดับพื้นที่

3.1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเบื้องต้น และติดตามภาวะการเงินของ บุคลากรอย่างใกล้ชิด

3.2) ส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน การวางแผนรายรับ-รายจ่าย และการออมแบบหักเงินเดือนอัตโนมัติ

3.3) สร้างบรรยากาศความไว้วางใจและระบบรักษาความลับ เพื่อให้บุคลากรกล้าเข้ารับคำปรึกษาเรื่องหนี้สิน

3.4) สนับสนุนเครือข่ายครูต้นแบบด้านการบริหารการเงิน เพื่อเป็นพี่เลี้ยงและขยายผลในสถานศึกษา

3.5) ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อลดรายจ่ายและสร้างความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว

4. รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีรูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี ดังนี้

1) ดำเนินการส่งเสริมความรู้ด้านการวางแผนทางการเงินแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการบรรจุใหม่ โดยบูรณาการเนื้อหาการวางแผนการใช้จ่าย การออม และการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุราชการ ซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างวินัยทางการเงินตั้งแต่เริ่มต้นการรับราชการ อันจะช่วยป้องกันและลดความเสี่ยงในการเกิดปัญหาหนี้สินของครูในระยะยาว

2) คัดเลือกหรือพิจารณาบุคคลต้นแบบที่มีวินัยทางการเงินและการออมให้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ และนำมาเป็นแบบอย่างเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างวินัยทางการเงิน การเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้มีอาชีพเสริม เพื่อรองรับค่าใช้จ่ายครอบครัว เช่น การฝึกอบรมสัมมนาการสร้างวินัยทางการเงินและการสร้างอาชีพเสริมอย่างต่อเนื่อง และเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ที่มีวินัยทางการเงินที่ดี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย มีรูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี ดังนี้

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ได้จัดทำนวัตกรรมในการดำเนินงานเพื่อให้การแก้ไขปัญหาหนี้สินแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้โมเดล Training Clinic Support

โดยได้ดำเนินการ ดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปานาน เขต 2 ได้จัดให้มีการ Training ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดได้เข้ารับการอบรมเรียนรู้ในการวางแผนทางการเงินโดยได้ตั้ง Clinic คลินิกแก้หนี้เพื่อกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการแก้ไขปัญหาของแต่ละรายและเป็นช่องทางในการบริการให้คำปรึกษา การรับฟังแก้ไขปัญหา รวบรวมข้อมูลเยียวยาให้ความช่วยเหลือ และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรทางการศึกษาที่ประสบปัญหาหนี้สิน โดยได้มีการ Support ประสานหน่วยงานสถาบันทางการเงิน เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ครูปานาน จำกัด และธนาคารพาณิชย์ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปานาน เขต 2 ได้ทำหนังสือประสานเพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาแต่ละรายที่มีปัญหา ได้แก่ การลดดอกเบี้ยเงินกู้ หรือรวมหนี้ ให้สามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินได้ในเบื้องต้นได้อย่างเป็นปกติ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

“โมเดลการจัดการการเงินตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง” ของสถานศึกษาในจังหวัดพะเยา ที่เน้นการให้ความรู้ควบคู่ไปกับการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการภายในสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือบุคลากรในยามฉุกเฉินและลดการพึ่งพาหนี้ในระบบ

ด้านที่ 4 ด้านการส่งเสริมวิชาชีพและสวัสดิการครู และบุคลากรทางการศึกษา

จุดเน้นที่ 3 ส่งเสริมสวัสดิการที่พักอาศัยของครู

ตัวชี้วัด : ร้อยละของบ้านพักครูที่ได้รับการปรับปรุง ซ่อมแซม

1. ผลการดำเนินงาน

การส่งเสริมสวัสดิการที่พักอาศัย เช่น การจัดที่พัก ปรับปรุง ซ่อมแซมบ้านพักครู ฯลฯ เพื่อสร้างปลอดภัยและขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา

หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 ทุกจังหวัดและทุกสังกัดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สพฐ. สอศ. สช. และ สกร. ได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับสวัสดิการที่พักอาศัยของครูในฐานะกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความปลอดภัย ลดภาระค่าครองชีพ สร้างขวัญกำลังใจ และสนับสนุนให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ได้อย่างมั่นคงมากขึ้น โดยแนวทางดำเนินงานส่วนใหญ่ประกอบด้วย การสำรวจสภาพบ้านพักครู การจัดทำฐานข้อมูลผ่านระบบดิจิทัล เช่น OBEC Asset และ Google Form การรวบรวมความต้องการเข้าพัก การจัดทำค่าของงบประมาณเพื่อปรับปรุงซ่อมแซมหรือก่อสร้างใหม่ ตลอดจนการพิจารณาพื้นที่เหมาะสมสำหรับโครงการก่อสร้างที่พักครูในอนาคต

มีการขับเคลื่อนงานอย่างเป็นระบบมากขึ้น โดยเฉพาะในสังกัด สพฐ. ซึ่งแต่ละจังหวัดได้เร่งสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับสภาพบ้านพักครู ความจำเป็นในการซ่อมแซม ความปลอดภัยในการอยู่อาศัย และจำนวนผู้ประสงค์เข้าพัก เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับจัดลำดับความเร่งด่วนและเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลาง สะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานในพื้นที่ไม่ได้มุ่งเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่เริ่มวางระบบข้อมูลและวางแผนเชิงโครงสร้างสำหรับการจัดสวัสดิการที่พักอาศัยของครูในระยะต่อไป

จังหวัดเชียงรายมีการดำเนินงานค่อนข้างครอบคลุมหลายมิติ ทั้งการสร้างการรับรู้เรื่องความปลอดภัยของบ้านพักครู การกำชับให้โรงเรียนสำรวจสภาพอาคารและปรับปรุงข้อมูลทรัพย์สินในระบบ OBEC Asset การแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองค่าขอและลงพื้นที่ตรวจสอบสภาพจริง รวมถึงการเสนอของบประมาณเพื่อซ่อมแซมและก่อสร้างที่พักใหม่ในหลายเขตพื้นที่ เช่น สพป.เชียงราย เขต 1 เสนอของบซ่อมแซมบ้านพักครู 24 แห่ง วงเงิน 6,883,500 บาท และยังสำรวจความเหมาะสมเพื่อขอก่อสร้างอาคารบ้านพักครูแบบ 4 ชั้น 79 ยูนิต วงเงิน 43,000,000 บาท ขณะที่ สพป.เชียงราย เขต 2 เสนอของบซ่อมแซมจาก 38 โรงเรียน จำนวน 58 ชุด วงเงิน 15,294,700 บาท และมีการสำรวจผู้ประสงค์เข้าพัก 23 คนจาก 13 โรงเรียน ส่วน สพป.เชียงราย เขต 4 เสนอพื้นที่ก่อสร้างใหม่ในอำเภอเชียงของ โดยมีผู้ประสงค์เข้าพัก 59 คน นอกจากนี้ สพป.เชียงราย สอศ. และ สกร. จังหวัดเชียงรายยังมีการสำรวจ ซ่อมแซม และยกระดับสภาพแวดล้อมที่พักร้อยละอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความปลอดภัยและขวัญกำลังใจแก่บุคลากรด้วย

จังหวัดน่านมีการดำเนินงานในลักษณะเน้นการรวบรวมค่าขอและจัดทำฐานข้อมูลอย่างเป็นทางการ โดย สพป.น่าน เขต 2 รวบรวมค่าของงบประมาณปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักครูจาก 24 โรงเรียน จำนวน 40 หลัง วงเงินรวม 8,352,900 บาท ส่วน สพป.น่าน เขต 1 เสนอของบซ่อมแซมจาก 18 โรงเรียน วงเงิน 3,771,700 บาท และเสนอขอก่อสร้างบ้านพักครูใหม่สำหรับ 5 โรงเรียน อีกทั้งยังสำรวจพื้นที่ก่อสร้างที่เหมาะสมและพบว่า มีผู้ประสงค์เข้าพักจำนวน 80 คน นอกจากนี้ หน่วยงานในสังกัดการศึกษาพิเศษ

อาชีวศึกษา เอกชน และ สกร. ก็มีการจัดที่พัก ปรับปรุงซ่อมแซม และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ตามสภาพความจำเป็นของแต่ละแห่ง แม้จำนวนบ้านพักจะยังจำกัด แต่สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของพื้นที่ในการดูแลคุณภาพชีวิตของครูอย่างต่อเนื่อง

จังหวัดพะเยามีจุดเด่นด้านการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและการสำรวจความต้องการในระดับพื้นที่อย่างชัดเจน โดย สพป.พะเยา เขต 1 เสนอขอรับงบประมาณซ่อมแซมบ้านพักครูจาก 16 โรงเรียน วงเงิน 6,004,300 บาท พร้อมทั้งสำรวจพื้นที่สำหรับก่อสร้างบ้านพักครูขนาด 79 ห้อง ณ โรงเรียนบ้านป่าแดง และมีผู้ประสงค์เข้าพัก 89 คน ขณะที่ข้อมูลอีกส่วนในรายงานระบุการสำรวจค่าขอซ่อมแซมบ้านพักครูจำนวน 28 โรงเรียน 39 หลัง วงเงิน 10,629,000 บาท และมีการสำรวจพื้นที่ก่อสร้างเพิ่มเติมในอำเภอเชียงคำโดยมีผู้ประสงค์เข้าพัก 96 ราย อีกทั้งในระดับมัธยมศึกษา มีผู้ประสงค์เข้าพักรวม 231 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ของครูและบุคลากรในสังกัด และมีความต้องการอาคารที่พักรวม 3 แห่ง ด้านอาชีวศึกษาและ สกร. จังหวัดพะเยายังมีการซ่อมแซม ปรับปรุงระบบไฟฟ้า จัดภูมิทัศน์ และติดตั้ง CCTV ในพื้นที่เสี่ยงเพื่อยกระดับความปลอดภัยของที่พักด้วย

จังหวัดแพร่มีลักษณะการรายงานที่เป็นระบบเชิงยุทธศาสตร์มาก โดยเน้นการบริหารจัดการข้อมูล การเร่งรัดซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐาน การยกระดับสภาพแวดล้อมให้เป็น Safe Zone และการพัฒนาวัฒนธรรมการจัดการที่พักครู ภายใต้แนวคิด “บ้านพักมั่นคง ครูมีความสุข” โดย สพป.แพร่ เขต 1 เสนอขอรับงบประมาณซ่อมแซม 12 โรงเรียน 17 หลัง เป็นเงิน 4,650,000 บาท และ สพป.แพร่ เขต 2 เสนอขอรับการสนับสนุน 21 โรงเรียน 24 หลัง เป็นเงิน 3,544,400 บาท พร้อมทั้งกำหนดจุดก่อสร้างต้นแบบ เช่น โรงเรียนบ้านแดนชุมพล (ประชานุกูล) และโรงเรียนบ้านนาใหม่ นอกจากนี้ยังมีการติดตั้งถังดับเพลิง เครื่องตรวจจับควันไฟ ป้ายหนีไฟ ไฟส่องสว่าง และกล้องวงจรปิดในพื้นที่พักอาศัยบางแห่ง รวมถึงมีแนวคิดนวัตกรรม เช่น THP Model และการบูรณาการให้นักศึกษาอาชีวศึกษาร่วมซ่อมแซมบ้านพักครูภายใต้การกำกับดูแลของครูผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งถือเป็นแนวปฏิบัติที่น่าสนใจและสามารถต่อยอดเป็นต้นแบบในระดับเขตได้

เมื่อพิจารณาในเชิงภาพรวมเชิงนโยบาย หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 มีความก้าวหน้าใน 3 มิติสำคัญ ได้แก่ มิติที่หนึ่ง การมีฐานข้อมูลและการสำรวจสภาพบ้านพักครูอย่างเป็นระบบมากขึ้น มิติที่สอง การขับเคลื่อนคำขอรับงบประมาณเพื่อซ่อมแซมและก่อสร้างใหม่ในหลายพื้นที่อย่างจริงจัง และมิติที่สาม การเชื่อมโยงเรื่องที่พักอาศัยเข้ากับความปลอดภัย คุณภาพชีวิต และการรักษากำลังคนทางการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล อย่างไรก็ดี จากข้อมูลรายงานที่ได้รับ ส่วนใหญ่ยังเป็นข้อมูลเชิงกระบวนการและคำขอรับงบประมาณ มากกว่าผลสัมฤทธิ์เชิงตัวชี้วัดที่แสดง “ร้อยละของบ้านพักครูที่ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมแล้วเสร็จ” อย่างครบถ้วน จึงสะท้อนว่าหน่วยงานทางการศึกษา อยู่ในระยะเร่งรัดสำรวจ วางแผน และเสนอขอของบประมาณเป็นสำคัญ ขณะที่ผลเชิงปริมาณตามตัวชี้วัดยังไม่ปรากฏเด่นชัดเท่าที่ควรในทุกจังหวัด

2. ปัญหาอุปสรรค

2.1 ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ซึ่งเป็นประเด็นที่ปรากฏสอดคล้องกันแทบทุกสังกัด โดยงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมักไม่เพียงพอต่อจำนวนบ้านพักครูที่ชำรุดทรุดโทรม มีอายุการใช้งานยาวนาน หรือจำเป็นต้อง

ปรับปรุงโครงสร้างในระดับใหญ่ ส่งผลให้บางแห่งทำได้เพียงการซ่อมแซมเฉพาะหน้า ขาดความต่อเนื่อง และไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะพื้นที่ชนบทหรือพื้นที่ห่างไกลที่มีต้นทุนการดำเนินงานสูงและต้องการสวัสดิการที่พิกมากเป็นพิเศษ

2.2 สภาพบ้านพักครูเดิมจำนวนมากมีความชำรุดทรุดโทรมและเสื่อมสภาพตามอายุการใช้งาน หลายแห่งมีปัญหาโครงสร้างไม่มั่นคง ระบบไฟฟ้าและประปาเสื่อมสภาพ หลังคารั่วซึม ปลวกกัดกินโครงสร้างภายใน หรือมีสภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัย จนบางแห่งแม้มีบ้านพักแต่ไม่สามารถใช้งานได้จริงตามวัตถุประสงค์ จึงกระทบโดยตรงต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งส่งผลต่อภาพรวมคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานในพื้นที่

2.3 ความไม่เพียงพอของจำนวนบ้านพักครูเมื่อเทียบกับความต้องการจริง หลายจังหวัดรายงานตรงกันว่าจำนวนที่พิกไม่รองรับครูบรรจุใหม่ ครูย้ายมาใหม่ หรือครูในพื้นที่ห่างไกลได้อย่างทั่วถึง ทำให้ครูบางส่วนต้องเช่าที่พักภายนอกและรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสวัสดิการพื้นฐาน ทั้งยังส่งผลต่อขวัญกำลังใจและการรักษากำลังคนให้อยู่ในระบบ โดยเฉพาะในโรงเรียนชายขอบหรือพื้นที่ขาดแคลน

2.4 ข้อจำกัดเชิงระบบบริหารจัดการและข้อมูล ได้แก่ ขั้นตอนการขอรับงบประมาณที่มีเอกสารจำนวนมาก ใช้เวลานาน ระยะเวลาการจัดตั้งงบประมาณจำกัด โรงเรียนบางแห่งยังจัดทำข้อมูลบ้านพักครูไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นปัจจุบัน บางแห่งยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนทรัพย์สินอย่างครบถ้วน ทำให้ไม่สามารถใช้ข้อมูลเพื่อเสนอขอของบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ บางพื้นที่ยังต้องใช้เวลาในการสำรวจความเหมาะสมของพื้นที่ก่อสร้างอย่างละเอียด เนื่องจากเกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภค ผลกระทบต่อชุมชน และข้อกำหนดทางระเบียบพัสดุ

3. ข้อเสนอแนะ

1) ระดับนโยบาย

ควรกำหนดให้สวัสดิการที่พิกอาศัยของครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นนโยบายสำคัญระดับกระทรวงอย่างต่อเนื่องและชัดเจน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท พื้นที่ห่างไกล และพื้นที่ขาดแคลนครู พร้อมจัดทำแผนพัฒนาบ้านพักครูระดับชาติทั้งระยะกลางและระยะยาว ครอบคลุมการก่อสร้างใหม่ การปรับปรุงซ่อมแซม และการทดแทนบ้านพักที่มีอายุการใช้งานสูง นอกจากนี้ควรพิจารณาจัดตั้งงบประมาณเฉพาะด้าน เช่น กองทุนหรือรายการงบประมาณที่พิกอาศัยเพื่อสวัสดิการครูโดยเฉพาะ รวมทั้งปรับปรุงราคากลางและหลักเกณฑ์ให้สอดคล้องกับสภาพต้นทุนปัจจุบัน และเอื้อต่อการบริหารจัดการในพื้นที่จริง

ควรมีนโยบายสนับสนุนรูปแบบที่พักที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ เช่น การก่อสร้างแฟลตครูรวม บ้านพักรวมระดับอำเภอ หรือมาตรการช่วยเหลือค่าที่พักในพื้นที่ที่ไม่สามารถจัดบ้านพักของทางราชการได้เพียงพอ เพื่อให้การจัดสวัสดิการมีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับข้อจำกัดด้านที่ดิน งบประมาณ และความต้องการที่แท้จริงของครูในแต่ละพื้นที่

2) ระดับส่วนราชการ

หน่วยงานต้นสังกัดควรเร่งจัดทำและบูรณาการ ฐานข้อมูลบ้านพักครูที่เป็นปัจจุบันและใช้งานได้จริง

ครอบคลุมจำนวนบ้านพัก สภาพการใช้งาน ความจำเป็นในการซ่อมแซม ความเสี่ยงด้านความปลอดภัย และจำนวนผู้ประสงค์เข้าพัก เพื่อใช้เป็นเครื่องมือหลักในการวางแผน จัดลำดับความเร่งด่วน และจัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงควรปรับปรุงกระบวนการขอรับงบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้างให้มีความคล่องตัว ลดความซ้ำซ้อนของเอกสาร และกำหนดกรอบเวลาที่เหมาะสมกับการจัดเตรียมข้อมูลของโรงเรียน

ส่วนราชการควรจัดทำมาตรฐานกลางของ “บ้านพักครูปลอดภัย” และแบบบ้านพักครูสมัยใหม่ที่เน้นความทนทาน ประหยัดพลังงาน และเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อนุรักษ์จังหวัด หน่วยงานสาธารณสุข ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาสภาพแวดล้อม ความปลอดภัย และโครงสร้างพื้นฐานของที่พักครูอย่างเป็นระบบ

3) ระดับพื้นที่

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ควรดำเนินการสำรวจและติดตามสภาพบ้านพักครูอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะจุดเสี่ยงด้านโครงสร้าง ระบบไฟฟ้า ระบบประปา และสภาพแวดล้อม เพื่อป้องกันมิให้ปัญหาขยายตัวจนกระทบต่อความปลอดภัยของผู้พักอาศัย พร้อมทั้งควรเร่งปรับปรุงข้อมูลทรัพย์สินให้ถูกต้องตรงตามสภาพจริง และจัดทำค่าของงบประมาณให้ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ เพื่อเพิ่มโอกาสในการได้รับการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง

ในระดับปฏิบัติ ควรส่งเสริมการระดมทรัพยากรและการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศิษย์เก่า และภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการซ่อมแซมและยกระดับสภาพแวดล้อมของบ้านพักครูในพื้นที่ รวมถึงการขยายผลนวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดี เช่น การบูรณาการนักศึกษาอาชีวศึกษาร่วมซ่อมแซมบ้านพักครู การจัดทำพื้นที่พักอาศัยแบบรวมศูนย์ และการเชื่อมโยงการดูแลบ้านพักครูกับมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยลดภาระงบประมาณภาครัฐและทำให้การจัดสวัสดิการมีความยั่งยืนมากขึ้น

4. รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย บูรณาการลงพื้นที่การตรวจสอบสภาพบ้านพักครูไปพร้อมกับการลงพื้นที่การตรวจสอบสภาพหอพักนักเรียนในช่วงการการลงพื้นที่ตรวจสอบนักเรียนประจำพักนอนเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้มีข้อมูลสภาพความเป็นอยู่ทั้งของบ้านพักครูและของนักเรียนพักนอนไปด้วย และใช้เป็นข้อมูลในการนำเสนอของงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมต่อไป

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

สอศ.

- รูปแบบการบริหารจัดการบ้านพักครูแบบมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการปรับปรุงบ้านพักครู ส่งผลให้การซ่อมแซมตรงตามสภาพการใช้งานจริง และเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

- การจัดทำฐานข้อมูลบ้านพักครูแบบดิจิทัล ใช้ระบบฐานข้อมูลออนไลน์ในการบันทึกสภาพบ้านพักครู แผนการซ่อมแซม และความเร่งด่วน ช่วยให้การวางแผน จัดสรรงบประมาณ และติดตามผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส

- การบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ หรือแรงงาน ช่วยลดภาระงบประมาณของภาครัฐ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

- แนวทางการปรับปรุงบ้านพักครูโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและคุณภาพชีวิต ให้ความสำคัญกับโครงสร้าง ความปลอดภัย ระบบไฟฟ้า น้ำประปาและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอยู่อาศัย ส่งผลให้ครูมีความเป็นอยู่ที่ดี และมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน

- การจัดลำดับความสำคัญในการซ่อมแซมตามความจำเป็นเร่งด่วน ใช้เกณฑ์การประเมินสภาพบ้านพักครูเพื่อจัดลำดับการซ่อมแซมอย่างเป็นระบบ ทำให้การใช้งบประมาณเกิดประโยชน์สูงสุด และครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายได้มากขึ้น

สกร.

- โมเดลบ้านพักครูปลอดภัย (Safe Haven Model) ของบางสถานศึกษาที่บูรณาการระบบความปลอดภัยดิจิทัลเข้ากับที่พักอาศัย และการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการภายในเพื่อช่วยเหลือกรณีซ่อมแซมฉุกเฉินซึ่งเป็นต้นแบบในการสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูสามารถทุ่มเทกับการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องกังวลเรื่องความเป็นอยู่

ด้านที่ 4 ด้านการส่งเสริมวิชาชีพและสวัสดิการครู และบุคลากรทางการศึกษา

จุดเน้นที่ 4 ลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนของครูผู้สอน

ตัวชี้วัด ร้อยละของหน่วยงานทางการศึกษาหรือสถานศึกษาที่มีนวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัลในการบูรณาการการทำงานเพื่อปรับลดภาระงาน

1. ผลการดำเนินงาน

การลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนของครูผู้สอน โดยปรับ ลด เลิก ควบ และบูรณาการโครงการกิจกรรมเท่าที่จำเป็น และให้มีการกำกับติดตามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

ผลการดำเนินงานของหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 พบว่า ได้ขับเคลื่อนนโยบายลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนของครูผู้สอนอย่างเป็นรูปธรรม โดยทุก

จังหวัดให้ความสำคัญกับการนำหลักการ “ปรับ ลด เลิก ควบ และบูรณาการ” มาใช้ทบทวนภารกิจ โครงการ กิจกรรม และระบบการรายงานต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดภาระงานซ้ำซ้อนแก่ครูและสถานศึกษา พร้อมทั้งนำ เทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ทั้งในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาในทุกสังกัด

ในภาพรวม หน่วยงานในพื้นที่ได้พัฒนาระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์และสำนักงานดิจิทัล อย่างแพร่หลาย เช่น Smart Office, Smart Area, AMSS, e-Office, RMS และระบบรับ-ส่งหนังสือราชการ ออนไลน์ ทำให้การสื่อสารราชการ การเสนอหนังสือ การแจ้งเวียน และการติดตามงานมีความรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ลดการใช้เอกสารกระดาษ ลดภาระการเดินทาง และลดระยะเวลาการดำเนินงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน ส่งผลให้ครูสามารถใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนได้มากขึ้น

ด้านการจัดการข้อมูลและการรายงาน พบว่าหลายหน่วยงานได้ใช้ฐานข้อมูลกลางและระบบสารสนเทศเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน อาทิ DMC, Big Data, OBEC Asset, Budget School, School Management System, e-SAR, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนออนไลน์ และระบบข้อมูลสถานศึกษา แบบบูรณาการ ทำให้ลดการกรอกข้อมูลซ้ำซ้อน ลดการขอข้อมูลหลายรอบจากสถานศึกษา สามารถเรียกใช้ข้อมูลเพื่อการบริหาร การประเมินผล และการวางแผนงบประมาณได้ทันทีแบบ Real-time ช่วยลดภาระงาน ด้านเอกสารของครูและผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของการประชุม การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ทุกจังหวัดมีการปรับรูปแบบจาก Onsite สู่ระบบออนไลน์มากขึ้น ผ่าน Zoom Meeting, Video Conference, Google Meet และแพลตฟอร์มออนไลน์อื่น ๆ พร้อมทั้งบูรณาการการนิเทศจากหลายกลุ่มงานให้ดำเนินการครั้งเดียวครอบคลุมหลายประเด็น ลดจำนวนครั้งของการลงพื้นที่ ลดภาระการเตรียมเอกสารและการต้อนรับคณะติดตามของสถานศึกษา ช่วยประหยัดงบประมาณ เวลา และทรัพยากรของหน่วยงานอย่างเป็นรูปธรรม

สำหรับการบริหารโครงการและกิจกรรม พบว่าหลายพื้นที่ได้ดำเนินการควบรวมโครงการที่มีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกัน ลดจำนวนโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี และยกเลิกกิจกรรมที่ไม่จำเป็น หรือไม่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน ส่งผลให้ครูลดภาระด้านเอกสาร การจัดทำรายงาน และการเข้าร่วมกิจกรรมที่ซ้ำซ้อน โดยสามารถนำเวลาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้มากขึ้น ซึ่งสะท้อนการขับเคลื่อนนโยบาย “คืนครูสู่ห้องเรียน” ได้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้ หน่วยงานทางการศึกษาหลายจังหวัดยังมีการเพิ่มบุคลากรสายสนับสนุน เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่การเงิน พนักงานพัสดุ นักการภารโรง และผู้บันทึกข้อมูล เพื่อแบ่งเบาภาระงานที่ไม่ใช่งานสอนออกจากครูผู้สอนโดยตรง ทำให้ครูสามารถมุ่งเน้นภารกิจหลักด้านการจัดการเรียนรู้ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้เต็มประสิทธิภาพ อันส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพการศึกษาในพื้นที่โดยรวม

โดยสรุป หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 มีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดอยู่ในระดับน่าพอใจ หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการนำ

นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบูรณาการการทำงานเพื่อลดภาระงานครูอย่างต่อเนื่อง เกิดระบบการบริหารจัดการที่คล่องตัว ทันสมัย โปร่งใส และเอื้อต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

2. ปัญหาอุปสรรค

แม้การดำเนินงานจะมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง แต่ยังพบข้อจำกัดสำคัญ ได้แก่ ระบบสารสนเทศบางแพลตฟอร์มยังไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันได้อย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้ครูและสถานศึกษายังคงต้องบันทึกข้อมูลซ้ำในหลายระบบ ขาด Single Platform กลางสำหรับการบริหารข้อมูลภาคการศึกษา นอกจากนี้ บางพื้นที่ยังประสบปัญหาความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล เช่น สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ และบุคลากรบางส่วนยังขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง

อีกทั้งยังพบว่ามีภารกิจเร่งด่วนหรือคำสั่งจากหน่วยงานภายนอกที่นอกเหนือแผนปฏิบัติการ ส่งผลให้สถานศึกษาต้องจัดทำข้อมูลเพิ่มเติมอย่างเร่งด่วน รวมถึงปัญหาการขาดแคลนครูหรือการโยกย้ายลาออกของบุคลากรบางส่วน ทำให้ภาระงานกระจุกตัวอยู่กับครูที่ปฏิบัติงานอยู่เดิม

3. ข้อเสนอแนะ

1) ระดับนโยบาย

ควรกำหนดนโยบายระดับชาติเกี่ยวกับการบูรณาการระบบข้อมูลด้านการศึกษาของทุกหน่วยงานให้เป็นระบบเดียวกัน (Integrated Education Information System) เพื่อลดการรายงานซ้ำซ้อน พร้อมกำหนดมาตรการควบคุมการส่งหรือขอข้อมูลนอกแผนงานอย่างชัดเจน รวมทั้งผลักดันงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล

2) ระดับส่วนราชการ

ควรพัฒนาระบบแพลตฟอร์มกลางที่ใช้งานง่าย เชื่อมโยงข้อมูลทุกมิติ และลดการกรอกข้อมูลหลายครั้ง พร้อมจัดทำคู่มือมาตรฐานการใช้งานระบบดิจิทัล และพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรทบทวนจำนวนโครงการ กิจกรรม และการประเมินต่าง ๆ ให้เหลือเฉพาะภารกิจที่จำเป็นและส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนโดยตรง

3) ระดับพื้นที่

ควรส่งเสริมให้ทุกสถานศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ตามบริบทของตนเอง สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนนวัตกรรมลดภาระงานระหว่างโรงเรียน สนับสนุนการใช้ PLC เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ภาระงานที่ไม่จำเป็น และเพิ่มการจัดสรรบุคลากรสายสนับสนุนในสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนอย่างเต็มศักยภาพ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืนต่อไป

4. รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

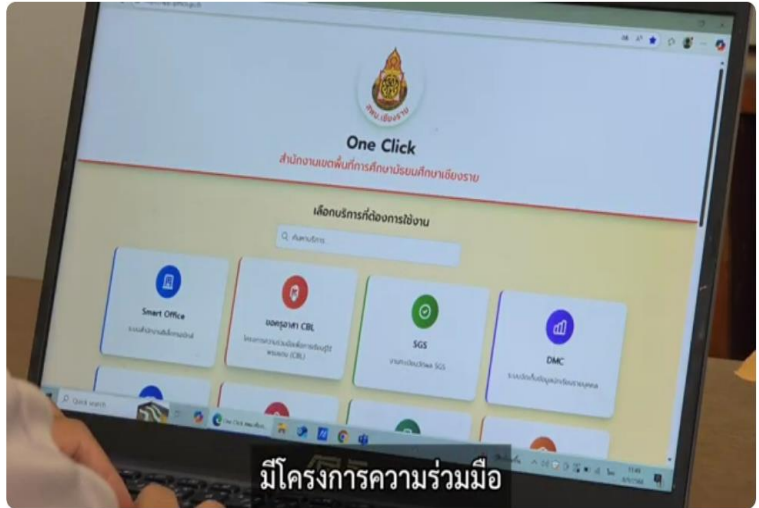
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

หน่วยตรวจสอบภายใน ร่วมกับกลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 จัดทำระบบรายงานสถานะการเงิน

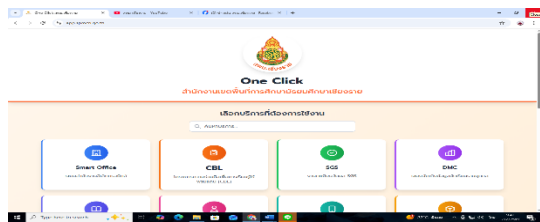
ของสถานศึกษา ผ่านเว็บไซต์ของ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 https://ict.chiangrai1.go.th/school_audit/userlogin.php

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย มีรูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่า เป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี “สพม.เชียงราย One Click Smart future”

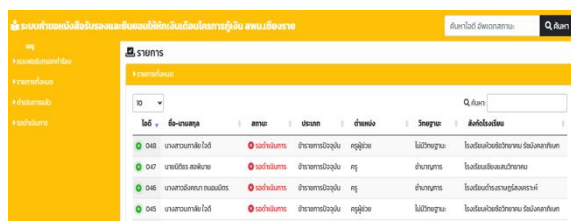
“สพม.เชียงราย One Click Smart future”

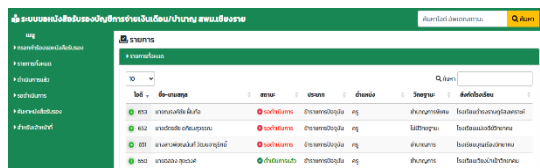
https://www.youtube.com/watch?v=C_5M4pJF-MM

(ระบบขอหนังสือรับรองและยินยอมให้หักเงินเดือน)

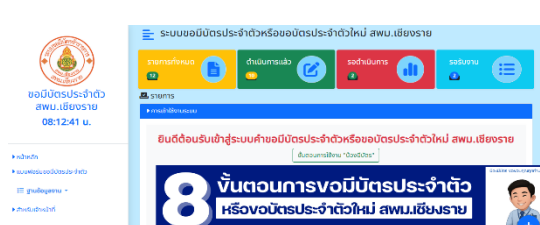
(ระบบขอหนังสือรับรองเงินเดือน)

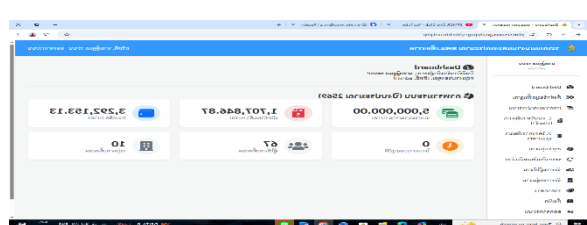
(ระบบขอคัดสำเนาทะเบียนประวัติข้าราชการ กพ.7)

(ระบบขอมีบัตรประจำตัวและขอบัตรประจำตัวใหม่ สพม.เชียงราย)

(ระบบแผนงานและงบประมาณ)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน

ระบบ E-School ส่ง-รับหนังสือราชการ

การส่งงานในระบบออนไลน์

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

สอศ.

- การใช้นวัตกรรม Application หรือ Web Portal ที่รวมงานธุรการ งานทะเบียนและงานวัดผลไว้ในที่เดียว

จุดเด่น : ระบบสามารถดึงข้อมูลจากฐานกลางมาประมวลผลเป็นรายงานอัตโนมัติ (Automated Report) ลดเวลาการทำเอกสารลงกว่า 50% และมีระบบแจ้งเตือนผ่าน Mobile Application ทำให้ผู้บริหารกำกับติดตามงานได้โดยไม่ต้องเรียกประชุมบ่อยครั้ง

สกร.

- "ระบบสารสนเทศและการติดตามงานออนไลน์" ของ สกร.ระดับอำเภอเชียงคำ และสกร.ระดับอำเภอดอกคำใต้ ที่ช่วยให้การกำกับติดตามงานโครงการต่าง ๆ ทำได้ผ่านสมาร์ทโฟน ลดการประชุมที่เย็นเยื่อและลดการใช้เอกสารรายงาน เป็นต้นแบบของการบริหารจัดการงานยุคใหม่ที่ช่วยคืนครูสู่ห้องเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ด้านที่ 4 ด้านการส่งเสริมวิชาชีพและสวัสดิการครู และบุคลากรทางการศึกษา

จุดเน้นที่ 5 พัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตัวชี้วัด : ร้อยละของหน่วยงานทางการศึกษา หรือสถานศึกษาที่ผลักดัน ขับเคลื่อนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

1. ผลการดำเนินงาน

การเร่งรัดการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท เพื่อช่วยในการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 พบว่า ได้เร่งรัดการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีทิศทางร่วมกันคือการยกระดับจากการใช้เทคโนโลยีพื้นฐานไปสู่การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการศึกษา ทั้งในมิติของการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ การสร้างสื่อดิจิทัล การจัดทำแบบทดสอบและเครื่องมือประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล ตลอดจนการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารงานภายในสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา

จังหวัดเชียงใหม่มีลักษณะเด่นด้านการขับเคลื่อนเชิงระบบ โดยหลายเขตพื้นที่การศึกษาได้ดำเนินการทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การพัฒนาบุคลากร และการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมให้ครูใช้ AI ในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลทางการศึกษา รวมถึงจัดอบรมครูแกนนำด้าน AI การใช้ AI for Teachers การใช้ OBEC Content Center การสร้างผู้นำ ICT ในสถานศึกษา และการพัฒนาความปลอดภัยทางไซเบอร์ ขณะเดียวกันยังมีการจัดระบบนิเวศดิจิทัล เช่น บัญชีอีเมลองค์กร ระบบ Smart Office ระบบ Google Classroom และการจัดทำฐานข้อมูล DMC/OBEC Asset ซึ่งช่วยลดภาระงานเอกสารและเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจเชิงบริหาร นอกจากนี้ยังปรากฏรูปแบบการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับการนิเทศติดตามแบบ Coaching & Mentoring ทำให้การนำเทคโนโลยีไปใช้ในชั้นเรียนมีความต่อเนื่องและมีผลเชิงคุณภาพต่อการจัดการเรียนรู้

จังหวัดน่านมีจุดเด่นด้านความหลากหลายของรูปแบบการพัฒนา ครอบคลุมทั้งหน่วยงานในสังกัด สพฐ. การศึกษาพิเศษ อาชีวศึกษา เอกชน และ สกร. โดยเนื้อหาการอบรมมุ่งไปที่การใช้ AI เพื่อการออกแบบการเรียนรู้ครบวงจร การสร้างสื่อ การใช้ AI วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์รายบุคคล การพัฒนาบอร์ดเกมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก การสร้าง Digital Citizenship และ AI Ethics ตลอดจนการส่งเสริมการใช้แอปพลิเคชันและแพลตฟอร์มที่มี AI สนับสนุนการเรียนรู้ ขณะเดียวกัน สกร.จังหวัดน่านยังมีโครงการพัฒนาครูบนพื้นที่สูง การใช้ Application THAIMEE และการอบรม Generative AI สำหรับครู ซึ่งสะท้อนให้เห็นการออกแบบการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับบริบทพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะอย่างเหมาะสม

จังหวัดพะเยามีจุดเน้นด้านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การสร้างครูแกนนำ และการนำเทคโนโลยีไปใช้ทั้งในด้านการสอนและการบริหารจัดการ โดย สพฐ. ส่งเสริมการใช้ Canva AI, ONE TEACHER Thailand Live และการพัฒนาครูแกนนำด้าน AI ร่วมกับ สสวท. ส่วน สพม.พะเยาได้พัฒนาครูด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและให้ความสำคัญกับความปลอดภัยทางไซเบอร์ สำหรับ สอศ. มีการส่งเสริมการใช้ Google Workspace, LMS และการสร้างสื่อดิจิทัล ขณะที่ สกร. มีการใช้ AI เป็นผู้ช่วยครูในการออกแบบแผนการสอน ผลิตสื่อ สร้างข้อสอบ วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน และพัฒนาแพลตฟอร์มเฉพาะพื้นที่ เช่น PHAYAO+, DKT_Online และ Chun Learns To Goal อันสะท้อนถึงการขับเคลื่อนที่มีทั้งมิติการเพิ่มศักยภาพครูและการสร้างเครื่องมือดิจิทัลรองรับการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง

จังหวัดแพร่มีลักษณะเด่นด้านการวางแผนทางเชิงยุทธศาสตร์และการออกแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลอย่างเป็นองค์รวม โดยมีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะดิจิทัลเฉพาะทาง การใช้ AI เช่น

ChatGPT เพื่อออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และวิเคราะห์ผลคะแนน การประยุกต์ใช้ AI ในอาชีวศึกษา การใช้ Metaverse และ AR ในการจัดการเรียนรู้ การใช้ Google Workspace for Education, YouTube, TikTok และ School Bright เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบ Anywhere Anytime ตลอดจนการสร้าง Digital PLC, ระบบพี่เลี้ยงดิจิทัล และการใช้ข้อมูล DPA เพื่อออกแบบแผนพัฒนารายบุคคล นับเป็นตัวอย่างของการเชื่อมโยงการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลเข้ากับระบบบริหารทรัพยากรบุคคลและการพัฒนาวิชาชีพอย่างเป็นระบบ

ภาพรวมการดำเนินงานของหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16 มีความก้าวหน้าใน 4 ประเด็นสำคัญ คือ ประเด็นที่ 1 การพัฒนาความรู้และทักษะของครูและบุคลากรด้าน AI และเครื่องมือดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ประเด็นที่ 2 การส่งเสริมการนำเทคโนโลยีไปใช้จริงในการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล ประเด็นที่ 3 การยกระดับระบบสารสนเทศและแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการ ลดภาระงานเอกสารและเพิ่มความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน และประเด็นที่ 4 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพและกลไกการนิเทศติดตาม เพื่อให้การใช้เทคโนโลยีเกิดผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในระดับพื้นที่

2. ปัญหาอุปสรรค

2.1 ความเหลื่อมล้ำด้านความพร้อมของบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐาน โดยครูและบุคลากรบางส่วนยังขาดทักษะเชิงลึกด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการประยุกต์ใช้ AI ให้สอดคล้องกับรายวิชาหรือภารกิจที่รับผิดชอบ อีกทั้งยังมีความแตกต่างด้านวัย ประสบการณ์ และความคุ้นชินกับเทคโนโลยี ทำให้ผลของการพัฒนาไม่เท่าเทียมกันในทุกกลุ่มบุคลากร

2.2 ข้อจำกัดด้านอุปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนพื้นที่ห่างไกล หรือสถานศึกษาที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ซึ่งยังประสบปัญหาอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ความเร็วต่ำ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ หรืออุปกรณ์ล้าสมัยไม่รองรับซอฟต์แวร์และระบบ AI สมัยใหม่ ส่งผลให้การฝึกปฏิบัติจริงและการประยุกต์ใช้ในสถานศึกษายังไม่เต็มประสิทธิภาพ

2.3 ข้อจำกัดด้านภาระงานและเวลา ครูและบุคลากรต้องรับผิดชอบภารกิจหลายด้าน ทั้งงานสอน งานธุรการ งานรายงานข้อมูล และงานตามนโยบายเร่งด่วน ทำให้มีเวลาจำกัดในการเข้ารับการพัฒนาหรือทดลองใช้เทคโนโลยีใหม่อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งระบบสารสนเทศของหลายหน่วยงานยังไม่เชื่อมโยงกัน ทำให้เกิดการกรอกข้อมูลซ้ำซ้อน ซึ่งสวนทางกับเป้าหมายการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดภาระงานของครู

2.4 ครูและบุคลากรบางส่วนขาดความรู้พื้นฐานเรื่องความปลอดภัยไซเบอร์ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และการใช้ AI อย่างมีจริยธรรม ขณะที่รูปแบบภัยคุกคามทางไซเบอร์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เนื้อหาการพัฒนาบางส่วนไม่ทันต่อสถานการณ์ และก่อให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และความปลอดภัยของข้อมูลเมื่อมีการใช้ AI ในงานวิชาการและงานบริหารมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

1) ระดับนโยบาย

ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นวาระสำคัญอย่างต่อเนื่อง พร้อมกำหนดกรอบสมรรถนะดิจิทัลระดับชาติที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งทักษะดิจิทัล

พื้นฐาน การใช้ AI เพื่อการเรียนการสอน การบริหารจัดการข้อมูล ความปลอดภัยไซเบอร์ และจริยธรรมการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ทุกหน่วยงานใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันในการวางแผนพัฒนา ประเมินผล และติดตามความก้าวหน้าของบุคลากร

ในด้านทรัพยากร ควรจัดสรรงบประมาณเฉพาะด้านอย่างเพียงพอสำหรับการจัดหาอุปกรณ์ดิจิทัล โครงข่ายอินเทอร์เน็ต ซอฟต์แวร์ลิขสิทธิ์ และเครื่องมือ AI ที่มีมาตรฐาน รวมถึงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายบริการแพลตฟอร์มที่จำเป็น เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่ง โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงเครื่องมือที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียม และไม่เกิดความเหลื่อมล้ำเชิงโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล

2) ระดับส่วนราชการ

ควรพัฒนาระบบสนับสนุนทางวิชาการและทางเทคนิคให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น เช่น การจัดตั้งศูนย์สนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลและ AI หรือหน่วยปฏิบัติการดิจิทัล เพื่อให้คำปรึกษาแก่สถานศึกษาและครูอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการออกแบบการเรียนรู้ การสร้างสื่อ การใช้แพลตฟอร์ม การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการใช้ AI อย่างปลอดภัยและมีจริยธรรม พร้อมทั้งจัดทำคู่มือ แนวปฏิบัติ และหลักสูตรอบรมที่เป็นมาตรฐาน สามารถนำไปใช้ได้จริงในทุกสังกัด

ควรเร่งบูรณาการระบบสารสนเทศของหน่วยงานให้เชื่อมโยงกัน ลดการรายงานข้อมูลซ้ำซ้อน และออกแบบระบบดิจิทัลให้ตอบโจทย์การลดภาระงานครูอย่างแท้จริง ควบคู่กับการพัฒนากลไกติดตาม และประเมินผลหลังการอบรม เพื่อให้มั่นใจว่าครูและบุคลากรสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้จริงในห้องเรียนและในการบริหารจัดการศึกษา ไม่ใช่เพียงเข้ารับการอบรมตามตัวชี้วัดเชิงปริมาณเท่านั้น

3) ระดับพื้นที่

ควรส่งเสริมให้ทุกจังหวัดและทุกสังกัดพัฒนาระบบพี่เลี้ยงหรือเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านดิจิทัล (Digital PLC) ให้เข้มแข็ง โดยใช้ครูแกนนำ ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรที่มีศักยภาพเป็นผู้ขยายผลภายในพื้นที่ เพื่อช่วยลดช่องว่างระหว่างบุคลากรที่มีความพร้อมต่างกัน และทำให้การพัฒนาเกิดความต่อเนื่องในบริบทจริงของสถานศึกษา

ในระดับปฏิบัติ ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาออกแบบแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลตามระดับสมรรถนะ ใช้ปัญหาและความต้องการจริงของครูเป็นฐานในการพัฒนา และขยายผลนวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีที่เกิดขึ้นแล้วในพื้นที่ เช่น การใช้ AI เพื่อออกแบบการเรียนรู้ การใช้แพลตฟอร์มเฉพาะพื้นที่ การใช้ Smart Office หรือ Digital Office การสร้างสื่อดิจิทัล และการพัฒนาความปลอดภัยไซเบอร์ในสถานศึกษา ทั้งนี้ควรเน้นให้ AI เป็น “เครื่องมือสนับสนุน” การทำงานของครู มิใช่เครื่องมือที่มาแทนดุลยพินิจทางวิชาชีพของครู เพื่อให้การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลเกิดประโยชน์อย่างสมดุล ปลอดภัย และยั่งยืน

4. รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ดำเนินการวางแผนพัฒนาแนวทาง “CRI1 Digital Teacher Model” เป็นรางวัลมอบให้กับครูผู้สอน ซึ่งเป็นรูปแบบการพัฒนาครูแบบผสมผสาน

(Blended Learning) ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ และการนิเทศแบบโค้ชซึ่ง โดยเน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและ AI ไปใช้จริงในชั้นเรียน เช่น การสร้างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล การใช้ AI ช่วยออกแบบกิจกรรม และการประเมินผลผู้เรียน ส่งผลให้ครูสามารถพัฒนาทักษะดิจิทัลได้อย่างต่อเนื่องและนำไปใช้ได้จริงในบริบทของตนเอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ได้ดำเนินการ ดังนี้

1) แนวทางการใช้ AI เพื่อลดภาระงานครูโรงเรียนขนาดเล็ก ได้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการประยุกต์ใช้ AI และเครื่องมือดิจิทัลที่เจาะจงไปที่ การลดภาระงานเอกสาร สำหรับกลุ่มครูโรงเรียนขนาดเล็กที่ใช้ระบบ DLTV ซึ่งเป็นกลุ่มที่มักมีปัญหาขาดแคลนบุคลากร การใช้ AI เข้ามาช่วยจึงตอบโจทย์และเห็นผลสัมฤทธิ์ทันที

2) การยกระดับ สพท. เป็น ศูนย์อบรมด้านปัญญาประดิษฐ์ การที่เขตพื้นที่ผ่านการคัดเลือกให้เป็นศูนย์จัดการอบรมหลักสูตรร่วมกับ สสวท. ถือเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างฮับ ทางเทคโนโลยีระดับภูมิภาค เพื่อกระจายความรู้สู่โรงเรียนในเครือข่ายได้อย่างทั่วถึง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

ระบบการเรียนการสอนภายใต้โครงการความร่วมมือเพื่อการเรียนรู้ไร้พรมแดน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย Cooperative Borderless Learning (CBL)

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย

จากการดำเนินงานพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเชียงราย ได้ค้นพบแนวทางการปฏิบัติที่โดดเด่นและสามารถใช้เป็นต้นแบบใน

การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน คือการขับเคลื่อนในรูปแบบ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล” (Professional Learning Community for Digital Transformation : PLC-DT) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. รูปแบบ PLC-DT เป็นกระบวนการที่เปิดพื้นที่แห่งความร่วมมือให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ และแบ่งปันเทคนิคเฉพาะทางในการนำเทคโนโลยี

ดิจิทัลและนวัตกรรมปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน โดยเปลี่ยนจากบทบาท "ผู้รับการอบรม" สู่การเป็น "ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม"

2. การขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้เน้นความหลากหลายและยืดหยุ่นดังนี้ การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Reflection & Sharing): การสะท้อนผลจากการนำเทคโนโลยีไปใช้จริงในห้องเรียน การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และคลังข้อมูลดิจิทัลในการสื่อสาร ประสานงาน และแบ่งปันสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ คุณภาพสูงร่วมกันอย่างเป็นระบบ

3. ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาทักษะดิจิทัลได้อย่างต่อเนื่อง (Lifelong Learning) มิใช่เพียงการจบลงหลังเสร็จสิ้นการอบรม เกิดนวัตกรรมการสร้างสื่อการสอนด้วยนวัตกรรมปัญญาประดิษฐ์ ONE TEACHER ทางการศึกษาและสื่อดิจิทัลที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน

รูปภาพการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม จำนวน 3-4 ภาพ

วีดีโอ เรียนรู้ไร้พรมแดน

วีดีโอ One Click Smart

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน

1. โปรแกรม CCT CONNECT โรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษา
2. Application NPCS : NAN POLE Creative Space พื้นที่สร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. Application THAIMEE
4. นวัตกรรมการบริหารจัดการเรียนรู้ดิจิทัล "Santisuk SMART Learning Model"
5. นวัตกรรมต้นแบบ HYBRID-5 Digital Supervision Model

“HYBRID-5 Digital Supervision Model” นางรัชกร เรือนดี๊บ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ

รูปแบบการนิเทศการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลแบบผสมผสาน 5 มิติ ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 2 พัฒนาขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพครูและการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบท พื้นที่ห่างไกล โดยเน้นการบูรณาการ การนิเทศแบบออนไลน์ (Online) และ การนิเทศในสถานศึกษา (On-site) ควบคู่กันอย่างมีระบบ

องค์ประกอบของนวัตกรรม (5 มิติ)

1. Preparation (การเตรียมความพร้อม)เป็นขั้นตอนการวางแผนและเตรียมความพร้อมก่อนการนิเทศ โดยมีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ครู และผู้เรียน วิเคราะห์บริบท ปัญหา และความต้องการ จำเป็น (Needs Assessment) พร้อมทั้งเตรียมเครื่องมือดิจิทัล เช่น แบบนิเทศออนไลน์ ระบบคลังสื่อ และ แพลตฟอร์มการเรียนรู้ เพื่อให้การนิเทศมีความแม่นยำและตรงจุด

2. Online Supervision (การนิเทศผ่านระบบออนไลน์)ดำเนินการนิเทศผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น การประชุมออนไลน์ การสังเกตการสอนผ่านวิดีโอ การใช้ระบบรายงานผลออนไลน์ และการให้ข้อเสนอแนะ ผ่านระบบ Cloud ซึ่งช่วยลดข้อจำกัดด้านระยะทาง เพิ่มความถี่ในการนิเทศ และเปิดโอกาสให้ครูเข้าถึง คำแนะนำได้อย่างต่อเนื่อง

3. On-site Supervision (การนิเทศในสถานศึกษา)ลงพื้นที่นิเทศจริงในโรงเรียน เพื่อสังเกต การจัดการเรียนรู้ในบริบทจริง ให้คำแนะนำเชิงลึก และเสริมพลังครูแบบเผชิญหน้า (Face-to-Face Coaching) โดยเน้นการพัฒนาเชิงคุณภาพ และสร้างความเข้าใจร่วมกับผู้บริหารและครูในสถานศึกษา

4. Reflection (การสะท้อนผล)เป็นกระบวนการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้และการนิเทศ โดยใช้เครื่องมือดิจิทัล เช่น แบบสะท้อนคิด (Reflection Form) หรือ PLC Online เพื่อให้ครูและ ศึกษานิเทศก์ร่วมกันวิเคราะห์ผลการสอน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกำหนดแนวทางพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. Evaluation (การติดตามและประเมินผล)ดำเนินการติดตามและประเมินผลการพัฒนาครู และคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Data-driven) ผ่านเครื่องมือดิจิทัล เช่น Dashboard หรือระบบรายงานผล เพื่อสะท้อนความก้าวหน้า และใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาระยะ ต่อไป

จุดเด่นของนวัตกรรม

ใช้รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสาน Online On-site ในสัดส่วน 70 30 เพิ่มประสิทธิภาพ และความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลระดับประเทศ เช่น คลังสื่อและ แพลตฟอร์มการเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมการพัฒนาครูแกนนำด้านเทคโนโลยี (Digital Mentor) ให้เป็นผู้นำการ เปลี่ยนแปลง เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ภูเขา โรงเรียนขนาดเล็ก และพื้นที่ห่างไกล ลดข้อจำกัดด้านเวลาและ ระยะทาง

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

สอศ.

- การจัดตั้ง “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านดิจิทัล (Digital PLC)” ของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แชร์สื่อการสอนดิจิทัล และฝึกใช้ AI เพื่อช่วยออกแบบแผนการสอนและสื่อการเรียนรู้ ถือเป็นรูปแบบที่ดี สามารถขยายผลได้จริง และช่วยยกระดับสมรรถนะครูอย่างยั่งยืน

สกร.

- "โครงการพัฒนาบุคลากรด้าน AI เพื่อการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่" ของ สกร.ระดับอำเภอดอกคำใต้, สกร.ระดับอำเภอเมืองพะเยา และสกร.ระดับอำเภอจุน ที่มีการนำ AI มาบูรณาการร่วมกับแพลตฟอร์มการเรียนรู้ของท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การจัดการศึกษามีความทันสมัยและเข้าถึงผู้เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๙ - ๒๕๗๐

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่ยึดหลักการสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ (๒) ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ (๓) ยึดมั่นในหลักนิติธรรม การบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม และการบริหารราชการแผ่นดินบนพื้นฐานของธรรมาภิบาล เพื่อประโยชน์ของพี่น้องประชาชน โดยมีความสอดคล้องกับหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ และหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ตลอดจนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) คณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๘ นโยบายรัฐบาลด้านการศึกษา ให้ความสำคัญกับการดำเนินการให้คนไทยทุกช่วงวัย ทุกกลุ่ม เข้าถึงสิทธิการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม การผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูประบบการศึกษา เช่น กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้คนไทยมีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต และสอดคล้องกับสังคมในอนาคต รวมทั้งใช้สื่อ และสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีของคนในสังคม พร้อมทั้งมุ่งเน้นการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ทักษะใหม่ (Reskill) และการเพิ่มทักษะ (Upskill) เพื่อเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) และสร้างโอกาสให้คนไทยมีรายได้มากขึ้น

เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและประชาชน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ - ๒๕๗๐ ภายใต้นโยบาย “เรียนดี มีคุณธรรม” ใช้แนวทางการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนทุกช่วงวัยให้มีศักยภาพและความพร้อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อเป็นแนวทางให้ส่วนราชการในสังกัดและองค์กรในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ นำไปใช้ในการขับเคลื่อนนโยบาย ดังนี้

๑. การพัฒนาคุณภาพครูและการยกระดับคุณภาพชีวิตของครู

๑.๑ ลดภาระงานครู โดยปรับลดภาระงานที่ไม่จำเป็น เพิ่มอัตรากำลังสายสนับสนุน เพื่อให้ครูมีเวลาในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มศักยภาพ และมีโอกาสในการพัฒนาตนเองมากขึ้น

๑.๒ แก้ปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยจัดตั้งสหกรณ์กลาง เพื่อจัดหาแหล่งเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถรวมหนี้ได้ในสหกรณ์กลางเพียงแห่งเดียว เพื่อลดภาระการชำระหนี้ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการด้านการเงิน และการลงทุน เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพย์สินและหนี้สินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๓ ปรับปรุงระบบสวัสดิการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น การปรับปรุงบ้านพักข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้อย่างปลอดภัย ฯลฯ

๑.๔ ปรับปรุง ...

- ๒ -

๑.๔ ปรับปรุงรูปแบบและวิธีการประเมินวิทยฐานะครู โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน การเลื่อนวิทยฐานะให้มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น ตามความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ของผู้รับการประเมิน และดำเนินการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา รวมทั้งปรับปรุง โครงสร้างค่าตอบแทนให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรม

๑.๕ พัฒนาระบบการย้ายครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถรองรับความต้องการได้อย่างแท้จริง โดยยึดหลักความเป็นธรรม โปร่งใส และปราศจากการทุจริต

๑.๖ พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เสริมสร้างทักษะวิชาชีพครู มุ่งเน้นความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และทักษะ ด้านภาษาต่างประเทศ ในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มุ่งสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และมีคุณธรรม

๑.๗ ส่งเสริม สนับสนุนเครื่องมือและสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยให้แก่ครู เพื่อให้ครู สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าสนใจ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจในการเรียนรู้ เข้าใจเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และมีความสุขในการเรียน

๑.๘ พัฒนาและยกระดับศักยภาพครูการศึกษาพิเศษให้มีสมรรถนะเฉพาะทาง ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและการเรียนรวม โดยสนับสนุนอัตราค่าจ้างครู ให้เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนและความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมสวัสดิการ และความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูอย่างเป็นรูปธรรม

๒. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียนทุกช่วงวัย

๒.๑ ส่งเสริมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ และหน้าที่พลเมือง โดยปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทยและหน้าที่พลเมือง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความสำนึกรักชาติ และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

๒.๒ ส่งเสริมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ โดยเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด วิเคราะห์ สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ และสร้างสรรค์

๒.๓ ปรับปรุงสถานศึกษาให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน และสร้างความปลอดภัย ในสถานศึกษาอย่างรอบด้าน โดยกำหนดให้มีแผนเผชิญเหตุในภาวะวิกฤตที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เผื่อระวัง ป้องกัน และแก้ปัญหาหาเสพติด บุหรี่ไฟฟ้า ความรุนแรง และภัยพิบัติทุกรูปแบบ

๒.๔ ส่งเสริมการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียนอย่างยั่งยืน โดยการพัฒนา สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี ควบคู่ไปกับการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม โดยเฉพาะด้านการออกกำลังกาย และการเข้าถึงอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและถูกสุขลักษณะ พร้อมทั้ง พัฒนาระบบการแนะแนวการเรียนและเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม สนับสนุนให้มีนักจิตวิทยาประจำโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริม ป้องกัน แก้ปัญหาด้านสุขภาพจิต และส่งต่อเพื่อรับคำปรึกษากับทีมสหวิชาชีพ อย่างเป็นระบบ

๒.๕ พัฒนา ...

๒.๕ พัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับโลกยุคใหม่และเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

๒.๖ พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และทักษะด้านภาษาต่างประเทศ เพื่อยกระดับการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตในยุคดิจิทัลได้อย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรม โดยส่งเสริมการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการสื่อสารและการเรียนรู้อย่างถูกต้อง มีจริยธรรม และสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสากลและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๗ ส่งเสริมการปฏิรูประบบอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ทักษะใหม่ (Reskill) และการเพิ่มทักษะ (Upskill) เพื่อเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) สร้างโอกาสในการมีรายได้มากขึ้น สร้างความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน รองรับอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

๒.๘ ปฏิรูปการศึกษาพิเศษให้เท่าทันโลก โดยสนับสนุนงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนรายบุคคล พัฒนาทักษะอาชีพ และส่งเสริมการสร้างรายได้ตามศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาพิเศษเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

๒.๙ ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) โดยปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการใฝ่รู้ใฝ่เรียนตั้งแต่ปฐมวัย มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ทั่วถึง ตอบสนองต่อวิถีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและประชาชนทุกช่วงวัยเข้าถึงการเรียนรู้ การฝึกทักษะ ประสบการณ์ และการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนและประชาชนสามารถนำไปต่อยอดสร้างอาชีพ สร้างรายได้และพัฒนาตนเอง

๒.๑๐ ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษา (Zero Dropout) ให้มีโอกาสดำเนินการศึกษาตามความเหมาะสม ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

๒.๑๑ พัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ (๑ อำเภอ ๑ โรงเรียนคุณภาพ) ให้เป็นโรงเรียนต้นแบบและศูนย์กลางทางวิชาการในการสนับสนุนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ

๒.๑๒ พัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถเรียนรู้ควบคู่กับการทำงาน สร้างรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn)

๒.๑๓ พัฒนาระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นตอบโจทย์ศักยภาพผู้เรียน โดยมีระบบรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ (Skill Certificate) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการประกอบอาชีพ และมีระบบวัดผลเทียบระดับการศึกษา การประเมินผลการศึกษาผ่านระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)

๒.๑๔ พัฒนาระบบหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา

๓. การผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา เช่น กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้คนไทยมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและสอดคล้องกับสังคมในอนาคต

ให้ส่วนราชการ ...

- ๔ -

ให้ส่วนราชการในสังกัดและองค์กรในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ นำนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ - ๒๕๗๐ ชำรงต้น ไปเป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาและการดำเนินงาน โดยจัดทำแผนปฏิบัติราชการให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว ทั้งนี้ ให้มุ่งเน้นการยกระดับประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ควบคู่กับการคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อม และรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(ศาสตราจารย์นฤมล ภิญโญสินวัฒน์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ข
คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ
ที่ สป. ๖๓ /๒๕๖๘

เรื่อง มอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบเขตตรวจราชการ

ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป ๗๙๐/๒๕๖๘ เรื่อง มอบหมายให้ผู้ตรวจราชการ
กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบเขตตรวจราชการ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ นั้น

สืบเนื่องจากได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญ
ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๘ โดยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญ
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง จำนวน ๕ ราย

ฉะนั้น เพื่อให้การตรวจราชการดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ
และเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงยกเลิกคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป. ๗๙๐/๒๕๖๘ ลงวันที่
๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ และมอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบเขตตรวจราชการ
ดังบัญชีแนบท้ายคำสั่งนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายสุเทพ แก่งสันเทียะ)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

บัญชีรายละเอียดการรับผิดชอบเขตตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
แนบท้ายคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป. ๑๓ / ๒๕๖๙ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๙

เขตตรวจราชการที่	จังหวัดในเขตตรวจราชการ	ผู้รับผิดชอบเขตตรวจราชการ
ส่วนกลาง	กรุงเทพมหานคร	นายสมใจ วิเศษทักษิณ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๑	กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน จังหวัดลพบุรี จังหวัดชัยนาท จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสระบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง	นายภูธร จันทะหงษ์ ปุณยจรัสธำรง ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๒	กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรปราการ	นายภูธร จันทะหงษ์ ปุณยจรัสธำรง ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๓	กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ จังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	นายสุรพงษ์ เอ็มอุทัย ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๔	กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๒ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร	นายสุรพงษ์ เอ็มอุทัย ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๕	กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดชุมพร จังหวัดพัทลุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดสงขลา	นายเอกราช ขวี่วัฒน์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๖	กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพังงา จังหวัดระนอง จังหวัดสตูล	นายคมกฤษ จันทร์ขจร ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๗	กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี	นายคมกฤษ จันทร์ขจร ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๘	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๑ จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดระยอง	นางจิรนนท์ เฟ่งพินิจ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๙	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว (จังหวัดฉะเชิงเทรา)	นางธรรมพร แข็งกสิการ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๐	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู	นายภูมิพิศ เรืองแท้ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๑	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๒ จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร	นายนิยม ไผ่โสภาก ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

เขตตรวจราชการที่	จังหวัดในเขตตรวจราชการ	ผู้รับผิดชอบเขตตรวจราชการ
๑๒	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด	นายภูมิพิทธี เรืองแท้ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๓	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์	นายเอกราช ขวี่วัฒน์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๔	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๒ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดยโสธร จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอำนาจเจริญ	นายเสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์ธนกุล ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๕	กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน	นางยุพิน บัวคอม ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๖	กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่	นางยุพิน บัวคอม ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๗	กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดตาก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุตรดิตถ์	นายชูลิน วรเดช ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๘	กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดพิจิตร จังหวัดอุทัยธานี	นายชูลิน วรเดช ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ค
ภาพการลงพื้นที่ตรวจราชการ
ของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ (นางยุพิน บัวคอม)

ภาพการลงพื้นที่ตรวจราชการตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ รอบที่ 1
 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 กรณีปกติ ในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 16
 วันที่ 10 – 13 กุมภาพันธ์ 2569 ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมสถานศึกษาและรับฟังผลการดำเนินงาน
 ณ จังหวัดแพร่ และน่าน
 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแพร่ อ.เมืองแพร่ จ.แพร่

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเมืองแพร่ อ.เมืองแพร่ จ.แพร่

โรงเรียนสา ต.กลางเวียง อ.เวียงสา จ.น่าน

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดน่าน อ.เมืองน่าน จ.น่าน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง (ศศช.) บ้านก้อกวางใน อ.บ่อเกลือ จ.น่าน

วันที่ 17 - 19 กุมภาพันธ์ 2569 ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมสถานศึกษาและรับฟังผลการดำเนินงาน
ณ จังหวัดเชียงราย และพะเยา

โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา อ.เมืองเชียงราย จ.เชียงราย

โรงเรียนพานพสกสวัสดี อ.พาน จ.เชียงราย

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา อ.เมืองพะเยา จ.พะเยา

โรงเรียนพินิจประสารณ์ ต.เวียง อ.เมืองพะเยา จ.พะเยา

โรงเรียนแม่เจดีย์วิทยาคม อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

นางยุพิน บัวคอม	ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค สำนักงานศึกษาธิการภาค 16
นายวัลลภ ไม้จำปา	รองศึกษาธิการภาค สำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ปฏิบัติหน้าที่รองศึกษาธิการภาค สำนักงานศึกษาธิการภาค 16

คณะทำงาน

- นางวิลาวัลย์ สิทธิประเสริฐ นักวิชาการศึกษาชำนาญการ ปฏิบัติหน้าที่
ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจราชการและติดตามประเมินผล
- นางอุษา คลังวิเชียร พนักงานจัดการงานทั่วไป

วิเคราะห์ สรุปผล และเขียนรายงานการตรวจ

นางวิลาวัลย์ สิทธิประเสริฐ นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

ผู้ประสานงานตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ

นางสาวสารินี โฉมแก้ว นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
เขตตรวจราชการที่ 16

ผู้ประสานงานตรวจราชการ และติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา เขตตรวจราชการที่ 16 ระดับจังหวัด

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

- นายวิรัตน์ สานุมิตร ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
- นางสาวนันทนา จันทร์ผืน ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
- นางเสาวลักษณ์ นันชัยบัว ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
- นางฉัตรรัตน์ สิงห์แก้ว ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
- นางสาวเสาวภา ไชยยา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน

- นางปิยะนุช ไชยสมทิพย์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
- นางสุชาดา ไตรจินดา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
- นางกรรณก แสงผล ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
- นางดวงฤทัย ยะตุ้ย ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

- นางสาวคัชรินทร์ มหาวงศ์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
- นางสาววรฤทัย ยินดี ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
- นางวันวิสาข์ วังชุมทอง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแพร่

13. นางสาวบุษบา สุขแก้ว	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
14. นางสาวนุชรี วงค์แก้ว	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
15. นายปรีวัฒน์ มีเดช	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๖ Regional Education Office No.16

ถนนอุตรกิจ ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย
จังหวัดเชียงราย ๕๗๐๐๐ Website : www.reo16.go.th
โทรศัพท์/แฟกซ์ : ๐ ๕๓๗๑ ๙๙๑๖